

FINLANDS BANKS
ÅRSBERÄTTELSE 1997

Siffrorna i årsberättelsen baserar sig
på de uppgifter som fanns tillgängliga
i februari 1998.

ISSN 1239-9337

Gummerus Kirjapaino Oy
Jyväskylä 1998

Innehåll

Chefdirektörens översikt	7
Penningpolitiken	10
Inflationstrycket ökade	11
Den ekonomiska tillväxten var fortsatt snabb	13
Exporten och investeringsuppgången stimulerade den totala efterfrågan	13
Tillväxten i totalproduktionen blev snabbare	15
Arbetslösheten minskade betydligt	16
Den offentliga sektorn uppfyllde klart EMU:s konvergenskriterier	17
Penningpolitiken lätt trots en liten räntehöjning	19
De finländska korträntorna bland de lägsta i EU-länderna	19
Apprecieringstryck på marknaden i början av året	21
Marknaden var lugn på våren och sommaren trots ökat inflationstryck	23
Omslag i penningpolitiken på hösten	24
Konvergensen i de långa räntorna reflekterade förväntningar om att EMU förverkligas	25
Läget lugnt inom ERM	27
Förändringar i det penningpolitiska styrsystemet	29
Företagens och hushållens skulder och penningmängden	30
Bytesbalansöverskottet fortsatt stort	30
Stigande börskurser ökade den utländska nettoskulden	30
Bankernas utlåning fortsatt dämpad	32
Inlåningsstrukturen förändrades avsevärt	33
Finansmarknaden	35
Omstruktureringen av den finansiella sektorn påskyndades	35
Banksektorn	36
Kapitalmarknaden	37
Bankerna lönsammare och effektivare	38
Livlig aktiemarknad – fondsparandet och derivatmarknaden i stadig tillväxt	39
Statens skuldsättning minskade	40
Finanstillsyn och finansmarknadslagstiftning reviderades	41
Betalningssystemen	43
Allmän övervakning av betalnings- och avvecklingssystemen	43
Utvecklingen av bankernas betalningssystem fortsatte	45
Finlands Banks checkkontosystem	45
Andra inhemska system	46
Betalningssystemen i EU-ländernas centralbanker länkas samman	48
De elektroniska betalningarna ökar	49
Lagstiftning om betalningsrörelsen under beredning	49
Betalningsmedelsförsörjningen	51
Beloppet kontanta medel ökade, men tillväxttakten avtar	51
Sedelstockens omloppshastighet minskade	53
20-markssedel med beteckningen Litt.A gavs ut	54
Sedelförfalskningarna fortsatt ringa	55
Myntströmmarna fortsatte att minska	55
Samarbete med Europeiska unionen	56
Förberedelser för den ekonomiska och monetära unionen	56
Penning-, valuta- och finanspolitik	57
Betalningssystemen	59
Redovisningsprinciper	60
Monetära inkomster	61
Tillsyns- och stabilitetsfrågor	61
Lagberedning	61
Eurosedlar och euromynt	62
Statistik	62
Informationsteknik	63
Övrigt EU-arbete	64
Övrigt internationellt samarbete	65
Internationella regleringsbanken	65
Internationella valutafonden	65
Tekniskt stöd	67
Övrigt internationellt samarbete	68
Valutarenserven	69
Forskning, statistik, information och publikationer	71
Ekonomisk analys och forskning	71
Dataadministration	72
Statistikproduktion och informationstjänster	72
Informationsteknik	73
Information och publikationer	73
Intern verksamhet, organisation och personal	75
Organisation	75
Finlands Banks verksamhetskostnader och budget	76
Personal	76
Utbildning	77

Finlands Banks bokslut	78
Resultaträkning	78
Balansräkning	80
Bokslutsbilagor	82
Kommentarer till bokslutet	84
Bokförings- och bokslutspraxis	84
Kommentarer till resultaträkningen	84
Kommentarer till balansräkningen	85
Revisionsberättelse	88

Bilagor	89
Penning- och valutapolitiska åtgärder samt finansmarknadsåtgärder	91
Finlands Banks viktigaste remissyttranden	92
Finlands Banks publikationer	114
Finlands Banks ledning och organisation	115

Tabeller

1. Finlands Banks balansräkning 1997 månadsvis	96
2. Finlands Banks valutareserv och valutaterminposition	100
3. Markens kurs mot ecun och utrikeshandelsvägt valutaindex	100
4. Finlands Banks grundränta	100
5. Finlands Banks minimireservsystem	101
6. Finlands Banks likviditetssystem	101
7. Inhemska räntor	102
8. Finlands Banks interventioner på penningmarknaden	102
9. Finlands Banks avistainterventioner på valutamarknaden	103
10. Finlands Banks terminsinterventioner på valutamarknaden	103
11. Avista medelkurser för utländska valutor årsvis	104
12. Avista medelkurser för utländska valutor 1997 månadsvis	106
13. Sedel- och myntleveranser	110
14. Utelöpande sedlar och mynt vid slutet av året	111
15. Sedelsorteringen i Finlands Bank	112
16. Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem	112
17. Bankernas checkkontolimit under dagen	113
18. Inhemsk clearingörelse	113

Figurer

1. Konsumentpriser	12
2. Inkomstnivå	12
3. Efterfråge- och utbudsstruktur	14
4. Skuldsättningsgrad	14
5. Den ekonomiska utvecklingen i Finland och EU-länderna	15
6. Sysselsättning och arbetslöshet	16
7. Statens utgiftsbesparingar 1991–99	18
8. Den offentliga ekonomin	18
9. Nyckelräntor	19
10. Räntedifferens gentemot Tyskland	19
11. Centralbanksräntor	20
12. Markens externa värde	21
13. Finlands Banks interventioner	22
14. Finlands Banks valutareserv	23
15. Faktisk och förväntad 3 mån. ränta	24
16. Räntedifferens (10 år) gentemot Tyskland	26
17. ERM-valutornas avvikelser från sina centralkurser mot D-marken	28
18. D-markens och den japanska yenens kurs mot US-dollar	28
19. Handelsbalans och bytesbalans	31
20. Finlands utländska nettoskuld och utlandets innehav av finländska aktier	31
21. Bankernas utlåning till företag och hushåll	32
22. Penningaggregat	32
23. Depositionsbankskoncernernas resultat	38
24. Depositionsbankskoncernernas oreglerade fordringar och kreditförluster	38
25. Hushållens finansiella tillgångar i vissa länder 1996	40
26. Emissioner av masskuldebrevslån i mark	41
27. Statens benchmarklån	41
28. Betalningarna inom Finlands Banks checkkontosystem	44
29. Betalningarna inom Finlands Banks checkkontosystem enligt transaktionsslag	45
30. Bankernas checkkontolimit under dagen	46
31. Finlands Banks checkkontosystem och TARGET	48
32. Innehav av sedlar och mynt	52
33. Värdet av utelöpande sedlar och mynt	52
34. Utelöpande sedlar och mynt i procent av BNP	53
35. Sedel- och myntströmmarna via Finlands Bank 1997	54
36. Finlands Banks verksamhetsutgifter 1986–1998	76

Chefdirektörens översikt

Under 1997 utvecklades den finländska ekonomin i en gynnsam riktning. Tillväxttakten var fortsatt hög och arbetslösheten minskade märkbart. Inflationen tilltog något men höll sig inom målet på cirka två procent. Underskottet i statsfinanserna minskade klart, även om det med hänsyn till konjunkturläget ännu var stort. Trots en smärre räntehöjning fördes även 1997 en lätt penningpolitik.

Konsumentprisökningen, som 1996 hade stannat vid cirka en procent, började under 1997 accelerera. De prissänkande, exceptionella faktorerna från året innan hade upphört med sin verkan, vilket i förening med den snabba ekonomiska tillväxten och försvagningen av markens externa värde under första halvåret, mätt med det utrikeshandelsvägda valutaindexet, bidrog till att öka inflationstrycket. Trycket avspeglades under året framför allt i en uppgång i producentpriserna på hemmamarknadsvaror och i tillgångspriserna. Mot slutet av 1997 steg konsumentprisernas ökningstakt redan till närmare två procent beräknad som 12 månaders förändring. På långt under två procent stannade däremot ökningstakten för indikatorn för underliggande inflation, som Finlands Banks penningpolitik utformas efter.

Totalproduktionens tillväxt steg 1997 till drygt fem procent till följd av en ökad ex-

port och en livligare inhemsk efterfrågan. Byggbranschens uppsving efter den rekordlånga och djupa recessionen och den privata konsumtionens stimulerande effekt på tjänstesektorn återspeglades i en förbättrad sysselsättning. Då utbudet av arbetskraft ökade gick arbetslösheten dock inte ned i motsvarande grad.

Underskottet i den offentliga sektorn – som omfattar staten, kommunerna och socialskyddsfonderna – minskade och EMU-kriterierna för både underskott och skuld uppfylldes. Till det krympande underskottet i statsfinanserna bidrog framför allt det gynnsamma konjunkturläget och bland annat den kraftiga ökningen i samfundsskatteintäkterna på grund av vissa exceptionella faktorer. På den offentliga ekonomin i sin helhet hade den beslutsstyrda finanspolitiken däremot en i det närmaste neutral effekt.

Företagen hade 1997 fortsatt god lönsamhet, och de kunde konsolidera sin kapitalbas ytterligare och därmed också minska sin konjunkturkänslighet. Hushållens efterfrågan på nya bostadslån steg markant, men då många hushåll samtidigt amorterade på sina gamla lån växte kreditstocken rätt långsamt. Samhällsekonomin skuldsättning i utlandet gick ned som ett resultat av det växande överskottet i bytesbalansen. Värdesteg-

Avtagande tillväxt- och prisförväntningar till följd av Asienkrisen minskade inflationsrisken.

ringen i utlandets innehav av finländska aktier medförde att Finlands tillgångs- och skuldposition mot utlandet ändå försvagades i likhet med året innan.

Den gynnsamma ekonomiska utvecklingen förbättrade också läget för banksektorn, och i de finansiella instituten fortsatte den kraftiga strukturomvandlingen bland annat genom olika former av samgående. Merita Bank och svenska Nordbanken gick samman, likaså Postbanken och Finlands Exportkredit. Börsfunktionerna centraliserades, och vid början av 1997 inleddes verksamheten i Finlands Värdepapperscentral Ab, som hade bildats genom sammanslagning av penning- och värdepappersmarknadscentraler. Det finansiella systemet upplevde också en splittring när andelsbanksorganisationen spjälktes upp i två grupper.

I penningpolitiken togs 1997 ett försiktigt steg i en lätt åtstramande riktning. Under 1996 hade Finlands Bank till följd av gynnsammare inflationsutsikter sänkt anbudsräntan till 3.0 procent, dvs. till samma nivå som tyska Bundesbanks penningpolitiska ränta. Då den finländska ekonomin redan i flera år vuxit i en takt som är bland de högsta i Europa och då marken i förhållande till dollarn och pundet försvagades kännbart, började inflationstrycket och risken för stigande inflation öka.

I juni gick Finlands Bank ut med en inflationsvarning, och när inkommande information under sommaren talade för att de traditionellt prishöjande faktorerna höll på att förstärkas, höjde Finlands Bank den 15 september anbudsräntan med 0.25 procentenheter. Ränthöjningen var väntad och marknaden förhöll sig lugn. I oktober höjde också Bundesbank sin viktigaste penningpolitiska ränta, vilket för sin del ökade förväntningarna om en ny ränthöjning i Finland. Under hösten steg de korta marknadsräntorna över-

lag med omkring en halv procentenhet. Marknadsräntorna sjönk och ränteförväntningarna avtog dock mot slutet av året när inflationsrisken dämpades av den måttfulla inkomstuppgörelsen och bland annat lägre tillväxt- och prisförväntningar till följd av Asienkrisen.

Valutamarknaden var lugn med undantag av ett orosmoment i januari. Oron började utomlands, framför allt med spekulationer om en förstärkning av den norska kronan, och investerare – främst utländska – köpte även finska mark i stora volymer. Under en vecka köpte Finlands Bank utländsk valuta mot mark till ett värde av ca 35 miljarder mark, och därefter stabiliserades läget utan att växelkursen för marken nämnvärt hade förändrats. Valutarenserven växte avsevärt på grund av valutaköpen, vilket dock inte ansågs problematiskt då stora amorteringar på statens valutalån var att vänta. I slutet av året minskade valutarenserven som beräknat till följd av amorteringarna.

Den finska marken hörde hela året till de starkaste valutorna i EU:s växelkursmekanism (ERM) vad centralkursen beträffar. Under året stärktes marknaden i sin uppfattning att ERM-valutorna skulle låsas till euron till sina gällande bilaterala centralkurser, vilket gjorde att markkursen redan vid årsskiftet åter låg på en nivå som föga avvek från centralkursen.

Förberedelserna för den gemensamma penningpolitiken i den ekonomiska och monetära unionen har varit omfattande och har bundit upp betydande resurser såväl i Finlands Bank och bankerna som i det övriga näringslivet och samhället.

Ett utvecklingsarbete av stor betydelse för betalningssystemen i Finland har varit förberedelserna för att ansluta Finlands Bank till systemet för bruttoavveckling i realtid (TARGET) för hela EU. I sin kreditgivning

till de finansiella instituten övergick Finlands Bank till en säkerhetspolicy som uppfyller EMU-kraven, dvs. full säkerhet krävs för all centralbanksfinansiering. Också förberedelserna för införande av eurosedlar den 1 januari 2002 påbörjades.

* * *

I maj 1998 sammanträder rådet på stats- och regeringschefsnivå för att enligt Maastrichtfördraget besluta om vilka länder som skall delta i etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen från starten den 1 januari 1999 samt fatta beslut om bildandet av Europeiska centralbanken (ECB) den 1 juli 1998. I samband med valet av deltagarländer kommer också de bilaterala valutakurser som skall gälla från den 1 januari 1999 att fastställas, vilket ytterligare begränsar handlingsutrymmet för den nationella penningpolitiken under övergångsperioden. När ECB inleder sin penningpolitik den 1 januari 1999 övergår euroländerna till en enhetlig penningpolitisk ränta för hela EMU-området. De nationella sedlarna kvarstår som betalningsmedel till 2002, och fordringarna i nationella valutor konverteras till euro successivt mellan den 1 januari 1999 och den 1 januari 2002.

Ett EMU-kriterium har varit att den nationella lagstiftningen, framför allt de lagar som berör centralbanken, samordnas med fördragstexterna om EMU. Den nya lagen om Finlands Bank, som trädde i kraft den 1 januari 1998, uppfyller villkoren för etapp två i Maastrichtfördraget, bland annat kriteriet om centralbankens oberoende ställning. Ytterligare lagändringar krävs för etapp tre för att Finlands Bank skall kunna delta i Europeiska centralbankssystemet (ECBS) utan

att deltagandet strider mot nationella lagar. Ett lagförslag om detta överlämnades till riksdagen i februari 1998.

Efter införandet av den gemensamma valutan den 1 januari 1999 fattas de penningpolitiska besluten i euroområdet av EMU-ländernas centralbankschefer i samråd med ECB:s direktion. De penningpolitiska transaktionerna genomförs via de nationella centralbankerna med förfaranden och instrument som redan nu tillämpas av dessa centralbanker, inklusive Finlands Bank. Medlemsländernas centralbanker har som nationella institutioner kvar sin centrala uppgift att värna ett fungerande och stabilt betalnings- och finanssystem och ansvarar fortsättningsvis för sina respektive länders penningförsörjning.

Till skillnad från det övriga beslutsfattandet i EU tillämpar ECB-rådet principen om en medlem en röst, vilket ger EMU-ländernas centralbanker goda möjligheter att påverka den gemensamma penningpolitiken. I sitt interna arbete har Finlands Bank därför satt som mål att utgående från sin yrkeskunskap och sina egna kompetensområden vara en aktiv och inflytelserik medlem av Europeiska centralbankssystemet. Viktigt är att framhäva att penningpolitiken i ECB genomförs med avseende på hela euroområdets utveckling och behov. Vid ett finländskt medlemskap i EMU blir den centrala uppgiften för Finlands Bank dels att förmedla analyser och information från Finland till ECB som underlag för besluten, dels att förmedla information om ECB-besluten och den underliggande analysen till Finland.

Sirkka Hämmäläinen

Penningpolitiken

Penningpolitiken kunde bedrivas i rätt gynnsamma förhållanden också 1997.

Den makroekonomiska utvecklingen var positiv och tillförsikten om den monetära stabiliteten fortsatt stark. Stegringen i konsumentpriserna var under första halvåret fortfarande långsam men började tillta mot slutet av året. Inflationen hölls nere bland annat genom minskade inhemska enhetsarbetskostnader och nedgången i företagens finansieringskostnader på grund av räntefallet. Inflationsdrivande verkade däremot den ökade efterfrågan och importprisernas vändning uppåt delvis på grund av växelkursutvecklingen. Mätt med Europeiska unionens harmoniserade konsumentprisindex ökade prisstegringstakten i Finland klart och låg i slutet av året på samma nivå som genomsnittet för EU-länderna, dvs. 1.6 procent.

Den ekonomiska tillväxten i EU-länderna tog tydligt fart 1997. Också inflationsutvecklingen var fortsatt gynnsam under första halvåret. Under senare hälften av året började dock tecken på en tilltagande inflation synas, vilket ledde till en liten åtstramning av penningpolitiken i de länder som hör till EU:s växelkursmekanism (ERM). Konsolideringen av de offentliga finanserna fortsatte, även om vissa länder hade svårigheter att uppfylla den ekonomiska och monetära unio-

nens (EMU) konvergenskriterier bland annat på grund av den ökade arbetslösheten.

De ekonomiska problemen i Sydostasien på senhösten och den åtföljande oron på de drabbade ländernas valuta- och penningmarknader försvagade avsevärt de ekonomiska utsikterna för dessa länder, vilket i någon mån bromsar den ekonomiska tillväxten även i Förenta staterna och Europa. Samtidigt minskade dock inflationstrycket i världsekonomin en aning.

Totalproduktionens tillväxt accelererade tydligt även i Finland 1997. Exporttillväxten var stark, och efterfrågan ökade inom byggnadsverksamheten och andra delar av den skyddade sektorn.

Finland uppfyllde EMU-kriterierna för den offentliga sektorns finansiella underskott och skuld. Underskottet i statsekonomin krympte ytterligare, men är fortfarande rätt stort. Den finländska finansmarknaden var likvid, och staten kunde finansiera sitt underskott nästan helt och hållet ur inhemska källor.

Penningpolitiken kunde hela året hållas lätt, och de penningpolitiska styrräntorna hörde till de lägsta inom EU. I juni varnade Finlands Bank dock för ökade risker för en tilltagande inflationstakt, och i september höjdes anbudsräntan med 0.25 procentenhet till 3.25 procent. Parallellt med den inter-

nationella utvecklingen sjönk de finländska långa marknadsräntorna till en historiskt låg nivå. Under en stor del av året låg de under 6 procent och differensen mot motsvarande tyska ränta var inte mer än 0.2–0.3 procentenheter.

Finlands deltagande i Europeiska unionens växelkursmekanism ERM förlöpte utan problem. Till markens stabilitet i ERM bidrog en god samhällsekonomisk tillväxt med åtföljande förbättring av statsfinanserna och en fortsatt jämförelsevis stabil prisutveckling. Under årets lopp var marken något starkare än sin centralkurs mot D-marken. Till följd av Finlands i förhållande till andra länder relativt goda ekonomiska utveckling utsettes marken i början av året och på sommaren kortvarigt för ett tryck uppåt. Genom sin på låg inflation inriktade penningpolitiska linje lyckades Finlands Bank rätt väl även hålla växelkursen stabil.

Företagen och hushållen stärkte sin finansiella ställning ytterligare, vilket i någon mån bromsade tillväxten i den inhemska efterfrågan. Kursstegringen på utlandets innehav av finländska aktier bidrog till att öka den utländska nettoskulden, trots att överskottet i bytesbalansen var fortsatt stort. Bankernas utestående markkrediter växte fortsättningsvis endast långsamt och inlåningen ökade något. Penningmängdens utveckling normaliserades och motsvarade bättre än förut den makroekonomiska utvecklingen. Överföringarna mellan olika typer av konton var stora främst på grund av att vissa tidsbundna konton avslutades.

Inflationstrycket ökade

Konsumentprisstegringen var rätt måttlig under första halvåret 1997. Inflationstrycket började dock tydligt tillta under årets senare

del när tillväxten var kraftig och volymen av outnyttjade produktionsresurser minskade. Dessutom bidrog försvagningen av markens externa värde mätt med det handelsvägda valutaindexet till att höja importpriserna uttryckta i mark. Det ökade inflationstrycket syntes under året framför allt i stigande producentpriser på hemmamarknadsvaror, i en fortsatt kraftig uppgång i tillgångspriserna och i tilltagande inflationsförväntningar hos konsumenterna. Finlands Bank deklarerade i juni att riskerna förknippade med den kommande inflationsutvecklingen hade ökat och att inflationen väntades tillta i slutet av 1997 och i början av 1998. Efter höjningen av anbudsräntan i september dämpades inflationstrycket något, men i slutet av året var konsumentprisernas ökningstakt redan klart snabbare än i början av året. Indikatorn för underliggande inflation, som inte innehåller indirekta skatter och kapitalkostnader för ägarbostäder, steg mindre än konsumentprisindex (figur 1).

Inflationstrycket från den utländska prisutvecklingen var svagt. Dollarpriserna på råvaror, fränsett energi, började sakta stiga under första halvåret, men stegringen planade senare ut. Världsmarknadspriserna på råolja sjönk markant i början av året till följd av det ökade utbudet på grund av uppgången i Iraks oljeexport och i oljeproduktionen i länder utanför Opec. Mot slutet av året föll oljepri-set ytterligare.

Skillnaderna i konsumentprisinflation inom EU minskade mycket snabbt under årets första hälft samtidigt som den genomsnittliga prisstegringstakten avtog. Efter halvårsskiftet tog prisökningen dock fart i flera EU-länder. Alla EU-länder, med undantag av Grekland, uppfyllde EMU-inflationskriteriet mätt med det harmoniserade konsumentprisindexet. Fram till hösten 1997 hade Finland en långsammare inflation än EU-länderna i

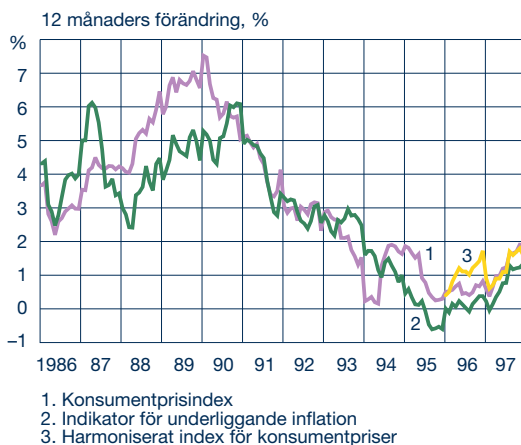

**Penningpolitiken
kunde hela året
hållas lätt.**

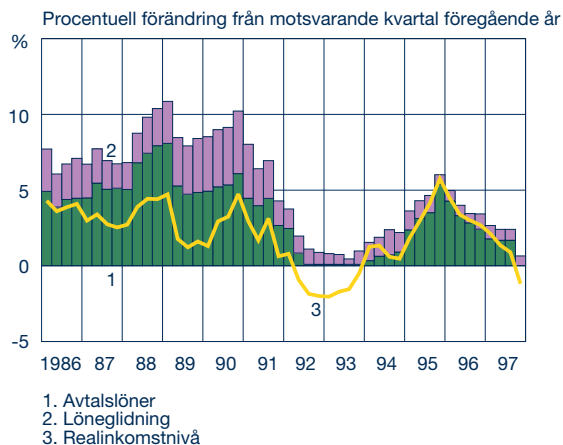
Figur 1.

Konsumentpriser

Figur 2.

Inkomstnivå

genomsnitt, men vid slutet av året hade inflationstakten nått samma nivå som EU-genomsnittet (tabell).

Varuimportpriserna i mark steg i genomsnitt med 1.1 procent. Detta berodde till stor del på försvagningen av markens externa värde med 2.7 procent från 1996 mätt med det handelsvägda indexet. Nedgången i exportpriserna, som hade börjat redan i slutet

av 1995, upphörde i mitten av 1997 då exportpriserna på trävaror och basmetaller vände uppåt. Från december 1996 till december 1997 steg exportpriserna med 3.4 procent. Producentpriserna inom industrin pressades upp bland annat av de högre massa-, trävaru- och basmetallpriserna. I december var producentprisernas 12-månadersförändring klart större än förändringen i konsumentpriserna. Till följd av krisen i Sydostasien gick priserna på flera råvaror dock ned i slutet av året.

Tabell. EU:s harmoniserade index för konsumentpriser

	December 1997 12 månaders procentuell förändring
EU 15	1.6
Belgien	0.9
Danmark	1.7
Finland	1.6
Frankrike	1.2
Grekland	4.5
Irland	1.0
Italien	1.8
Luxemburg	1.5
Nederländerna	2.2
Portugal	2.1
Spanien	1.9
Storbritannien	1.8
Sverige	2.7
Tyskland	1.4
Österrike	1.0

De moderata tvååriga löneavtal som hade ingåtts i Finland hösten 1995 och den obetydliga löneglidningen dämpade uppgången i arbetskostnaderna. Den nominella inkomstnivån var i slutet av 1997 i genomsnitt 2.5 procent högre än ett år tidigare (figur 2). Trots industriproduktionens och framför allt byggnadsverksamhetens snabba tillväxt förblev löneglidningen totalt sett måttlig. Av uppgången i inkomstnivån härrörde omkring två tredjedelar från de generella avtalsförhöjningarna i oktober 1996. Resten var löneglidning, av vilken en del återspeglade struk-

turella förändringar i arbetskraften. Då löneglidningen var liten, var inkomstnivåutvecklingen inom olika branscher jämn. Enhetsarbetskostnaderna, dvs. löner och arbetsgivarnas socialförsäkringsavgifter per producerad enhet, sjönk med 0.2 procent.

Tillgångsprisernas snabba uppgång bröts under första halvåret 1997. Bostadsprisernas stegringstakt minskade redan under andra kvartalet. Att priserna stabiliserades kunde ses även i priserna på gamla tvårummare i Helsingforsregionen. Stabiliseringen av prisnivån återspeglade en större balans mellan efterfrågan och utbud på bostadsmarknaden. Realt steg bostadspriserna till nivån vid mitten av 1980-talet, där deras kraftiga uppgång 1987 hade börjat. Tack vare den ökade efterfrågan och prisstegringen tog också nyproduktionen av bostäder fart.

Den ända sedan 1996 branta uppgången i rotpriserna upphörde och priserna började sjunka på sommaren 1997. Rotpriserna var emellertid ännu vid årets slut högre än vid början av året. Parallellt med den internationella utvecklingen steg aktiekurserna brant även på Helsingfors Fondbörs i början av året och aktieomsättningen ökade avsevärt. På senhösten tilltog osäkerheten på de internationella börserna på grund av problemen i Sydostasien och kurserna föll markant.

Konsumenternas inflationsförväntningar ökade under året men avtog i slutet av året bland annat till följd av åstramningen av penningpolitiken. I december väntade hushållen att priserna under de närmaste 12 månaderna skulle stiga med knappt 1.8 procent. Företagens förväntningar i fråga om försäljningspriserna var i slutet av året också rätt måttliga.

Löneförhandlingarna i slutet av året resulterade i en höjning av avtalslönerna med ca 1.8 procent per år under avtalsperioden fram till utgången av 1999. Under samma period kommer beskattningen av löntagarna att

lindras med omkring 2 procent av den beräknade lönesumman för 1999. Höjningen av avtalslönerna orsakar inte något tryck som kunde äventyra inflationsmålet. En risk utgör däremot löneglidningen, som till följd av den starka efterfrågan kan bli större än den måttliga löneglidningen under föregående avtalsperiod.

Den ekonomiska tillväxten var fortsatt snabb

Exporten och investeringsuppgången stimulerade den totala efterfrågan

Den internationella ekonomin tog fart under andra halvåret efter en period med långsammare tillväxt 1996. I EU-länderna accelererade den ekonomiska tillväxten klart med den kraftiga exportefterfrågan som draghjälp. Även i Finland fortsatte exportvolymen att öka kraftigt; vändningen uppåt hade skett de första månaderna 1996 (figur 3). Volymen av varu- och tjänsteexporten ökade 1997 med 13.5 procent, vilket i huvudsak berodde på den livligare pappers- och massaexporten och metallindustrins, särskilt el- och elektronikindustrins, snabba exporttillväxt.

Konsumenternas tilltro till de ekonomiska tillväxtutsikterna var hela 1997 rekordstark. Från början av 1996 till slutet av våren 1997 var de finländska konsumenterna de mest optimistiska inom EU i fråga om såväl sin egen som sitt lands ekonomi. Dessa positiva förväntningar gav fart åt konsumtionsefterfrågan, särskilt efterfrågan på kapitalvaror. Konsumtionsvolymen växte dock något långsammare än hushållens disponibla realinkomst, då sparkvoten steg en aning. Till den gynnsamma inkomstutvecklingen bidrog den förbättrade sysselsättningen, lönehöjningen och den betydande ökningen i företagarkomsterna.

Tilltron till de ekonomiska tillväxtutsikterna var rekordstark.

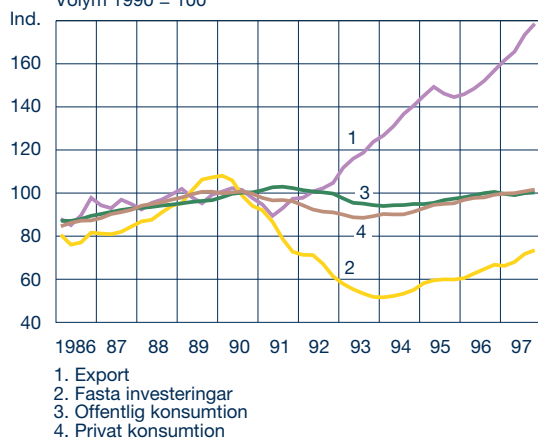

Figur 3.

Efterfråge- och utbudsstruktur

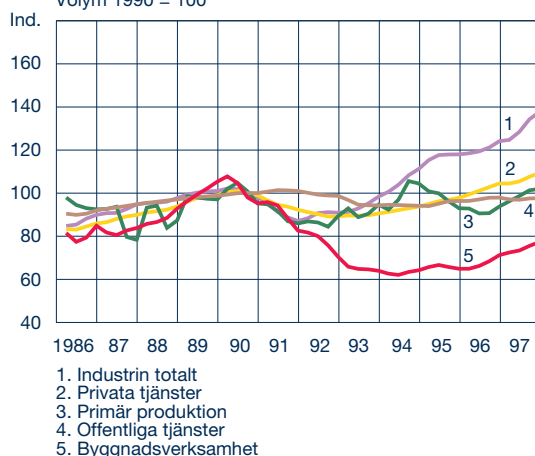
Viktigaste efterfrågekomponenter

Två kvartals glidande medeltal
Volym 1990 = 100

Viktigaste utbudscomponenter

Två kvartals glidande medeltal
Volym 1990 = 100

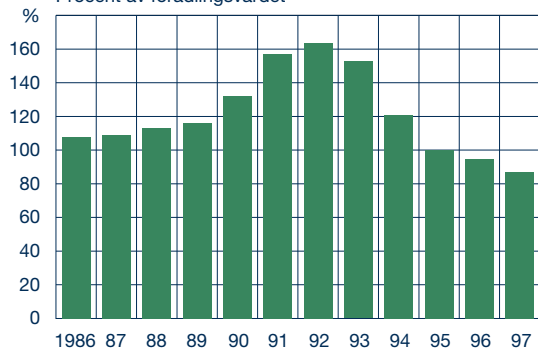

Figur 4.

Skuldsättningsgrad

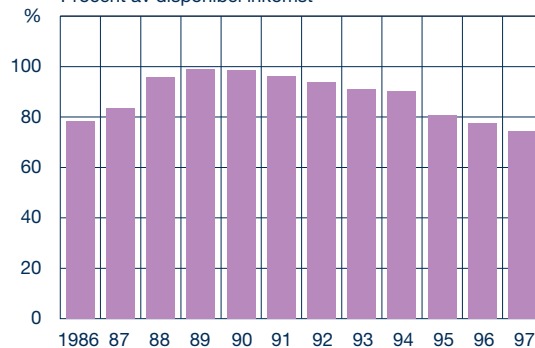
Företag

Procent av förädlingsvärdet

Hushåll

Procent av disponibel inkomst

Hushållens tilltro till goda ekonomiska utsikter, en sedan länge sjunkande skuldsättning (figur 4) och låga räntor bidrog till att öka bostadsköpen. Nästan hälften av bostadsfinansieringen gick fortsättningsvis till ombyggnad och reparationer, som kom i gång tack vare det statliga finansieringsstödet. Bostadskreditstocken, som hade krympt i

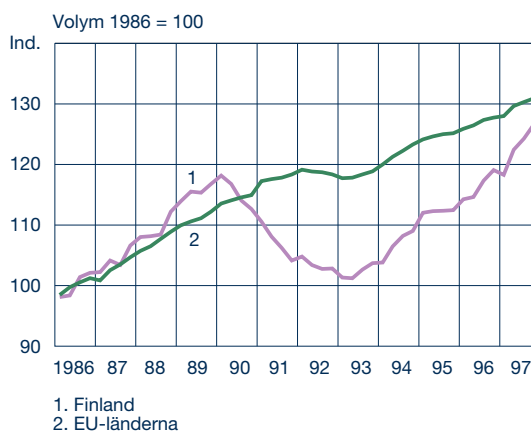
slutet av 1996 och början av 1997, började klart växa på våren 1997 i takt med den snabba ökningen av nya bostadslån.

De låga räntorna, stegringen i bostadspriserna och den kraftiga uppgången i företagens inkomster stimulerade de privata investeringarna. Tyngdpunkten för investeringsökningen låg på byggnadsverksamheten:

Figur 5.

Den ekonomiska utvecklingen i Finland och EU-länderna

Bruttonationalprodukt

såväl bostads- som affärsbyggnadsinvesteringarna ökade klart. Industriinvesteringarna steg mest inom metallindustrin och hemmamarknadsorienterade branscher. Inom skogsindustrin slutfördes däremot betydande investeringsprojekt under 1997 men några nya stora projekt startades inte. Trots de nya produktionsanläggningarna steg kapacitetsutnyttjandet till närapå tidigare rekordnivåer inom både skogs- och metallindustrin.

Företagens lönsamhet var fortfarande god, även om exportpriserna, som i genomsnitt sjönk under året, försvagade exportproduktionens lönsamhet. Företagen finansierade sina produktiva investeringar nästan helt med intern finansiering. Samtidigt fortsatte de att minska sin skuldsättning (figur 4).

Effekten av de beslutsbaserade finanspolitiska åtgärderna var under 1997 i det närmaste neutral. Fastän de tidigare fattade sparbesluten fortfarande reducerade statens utgifter avsevärt lindrades inkomstbeskattningen mer än vad transfereringarna till den privata sektorn minskade. Tack vare det

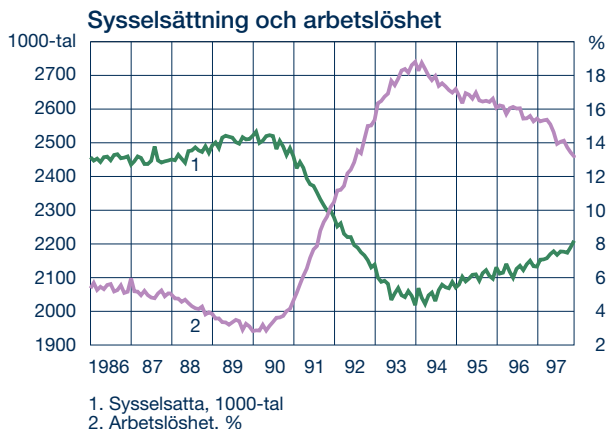
gynnsamma konjunkturläget och den exceptionellt stora tillväxten i samfundsskatteintäkterna krympte de offentliga samfundens finansiella underskott dock klart. Den offentliga efterfrågan steg måttligt trots att kommunernas investeringar växte betydligt. Räknat i procent av bruttonationalprodukten fortsatte de offentliga utgifterna att minska.

Tillväxten i totalproduktionen blev snabbare

Den ekonomiska tillväxten i Finland var snabb redan femte året i rad efter recessionen och klart snabbare än i EU-länderna i genomsnitt (figur 5). Totalproduktionens tillväxt var långsam i början av året men tog fart särskilt under sommaren. I genomsnitt 1997 var produktionen över 5,9 procent större än året innan.

Stimulerande på tillväxten verkade skogsindustriproduktionens vändning uppåt och den kraftiga produktionsuppgången inom metallindustrin och framför allt inom elektronik- och elindustrin. Produktionen inom den övriga privata sektorn hade börjat återhämta

Figur 6.

sig redan i slutet av 1996 jämsides med industriproduktionen och den inhemska konsumtionen. Särskilt byggnadsverksamheten kom i gång igen efter den extremt djupa recessionen. Inkomstökningen och konsumtionstillväxten stimulerade aktiviteten även inom den inhemska tjänstesektorn (figur 3).

Trots den kraftiga tillväxten begränsades produktionstillväxten inte allmänt av kapacitetsbrist. Enligt Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbunds barometerundersökningar förekom det kapacitets- och arbetskraftsbrist i någon mån främst inom elektronikindustrin och byggnadsbranschen. Inom byggnadssektorn varierade läget kraftigt mellan olika delar av landet, och särskilt Helsingforsregionen hade brist på arbetskraft. Situationen hjälptes upp av ny produktionsutrustning och möjligheten att öka kapacitetsutnyttjandet.

Arbetslösheten minskade betydligt

Sysselsättningsläget förbättrades ytterligare 1997 (figur 6). Den kraftiga tillväxten ledde

till att arbetstillfällena ökade klart även inom industrin, där försiktighet och behovet att konsolidera företagens finansiella ställning tidigare hade begränsat utbudet av arbetstillfällena. Sysselsättningen främjades av att tillväxten spred sig till de arbetsintensivaste hemmamarknadssektorerna. Mest ökade sysselsättningen inom byggnadsbranschen, industrin och den hemmamarknadsorienterade tjänstesektorn. Uppsvinget i bostadsinvesteringarna skapade arbetstillfällena särskilt i storstäderna. Inom primärproduktionen och handeln fortsatte arbetskraften att minska. Största delen av nyanställningarna var tidsbegränsade och andra atypiska anställningar. De sysselsatta var 1997 i genomsnitt 43 000¹ fler än året innan.

Den stigande efterfrågan på arbetskraft ökade också arbetskraftsutbudet, vilket för sin del bromsade nedgången i arbetslösheten. Utökad vuxenutbildning och skärpta arbets-

¹ Omläggningen av Statistikcentralens arbetskraftsstatistik vid början av 1997 försvårar jämförelsen av sysselsättnings-, arbetskrafts- och arbetslöshetsciffrorna med uppgifterna för 1996.

löshetsskyddsvillkor för dem som första gången kommer ut på arbetsmarknaden begränsade uppgången i arbetskraftsutbudet. Den säsongrensade arbetslösheten uppgick i december till 13.1 procent. Enligt de nya mätmetoderna minskade ungdomsarbetslösheten och antalet långtidsarbetslösa betydligt under sommarmånaderna. Snabbast sjönk arbetslösheten i byggnadsbranschen, där arbetslösheten dock fortfarande var rätt hög.

Den offentliga sektorn uppfyllde klart

EMU:s konvergenskriterier

Statens direkta skatteinkomster ökade också 1997 i snabb takt då samfundsskatteintäkterna växte betydligt. En del av denna tillväxt var dock av engångskaraktär; slopandet av företagens övergångsreserveringar och införandet av ränta på restskatt forcerade betalningen av företagsskatter. Att underskottet i statsekonomin krympte berodde delvis också på att utgifterna minskade även nominellt till följd av såväl regeringens sparprogram som nedgången i arbetslöshetskostnaderna. Statens nettoupplåning uppgick 1997 till 25 miljarder mark eller 17 miljarder mark mindre än året innan. Ränteutgifterna fortsatte att öka, och deras andel av de totala utgifterna steg till 17.5 procent.

Den finanspolitiska linjen kommer 1998 att vara åtstramande då statsutgifterna skärs ned ytterligare. Inkomstillväxten blir fortsatt stark på grund av det gynnsamma konjunkturläget och underskottet i statsekonomin bedöms krympa till drygt 3 procent av bruttonationalprodukten. 1998 väntas hela den offentliga ekonomin i det närmaste ha konsoliderats.

Enligt de av regeringen fastställda utgiftsramarna kommer de totala utgifterna i budgetarna åren 1998–2001 nominellt att vara nästan oförändrade, dvs. 190–192 miljarder

mark. Målet är att minska statens skuldsättning så att statsbudgeten skulle vara i balans omkring 2003. 1998 års extra sparåtgärder kommer tillsammans med de tidigare beslutade utgiftsnedskärningarna att öka de totala besparingarna till 60 miljarder mark under valperioden 1995–1999. De besparingar som genomförts och beslutats 1991–1999 motsvarar sammantaget 10 procent av bruttonationalprodukten 1997 (figur 7).

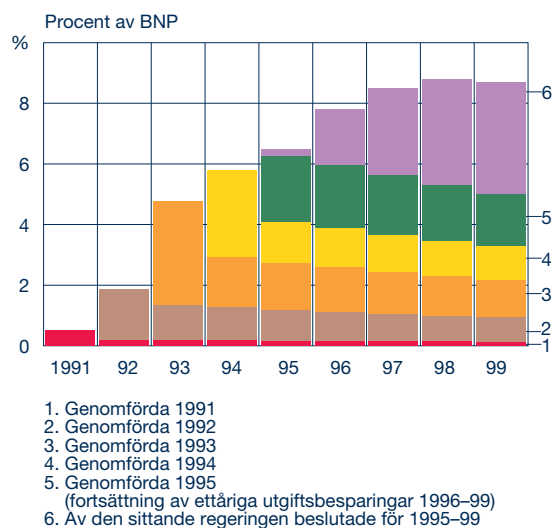
I maj beslutade Ekofin-rådet, som består av EU:s ekonomi- och finansministrar, att Finland inte längre hör till de länder som har alltför stora underskott i de offentliga finanserna. Beslutet grundade sig på det faktum att underskottet hade krympt i snabb takt och att den offentliga ekonomin enligt en revidering av konvergensprogrammet 1996 börjar visa överskott 1999 och att den offentliga skulden hade hållit sig under referensvärdet 60 procent av BNP i Maastrichtfördraget. Enligt preliminära uppgifter i februari 1997 hade det offentliga underskottet 1996 uppgått till 2.6 procent av BNP och således legat något under EMU-kriteriet 3 procent.

De korrigerade uppgifter som publicerades i juli och december gav dock vid handen att underskottet hade varit 3.5 procent av BNP. Korrigeringen orsakades av att underskottet i statsekonomin blev större än beräknat och kommunernas och arbetspensionsanstaltens överskott mindre än beräknat. Däremot låg den offentliga skulden 1996 klart under referensvärdet enligt Maastrichtfördraget.

1997 sjönk den offentliga sektorns underskott till 0.9 procent och skuldkvoten minskade till 55.8 procent (figur 8). Följaktligen uppfyllde Finland kriterierna för den offentliga ekonomin, som utgör grunden vid valet våren 1998 av de länder som skall delta i den tredje etappen av EMU.

Figur 7.

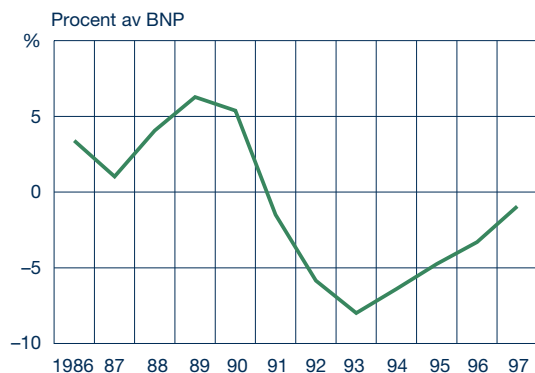
Statens utgiftsbesparingar 1991–99

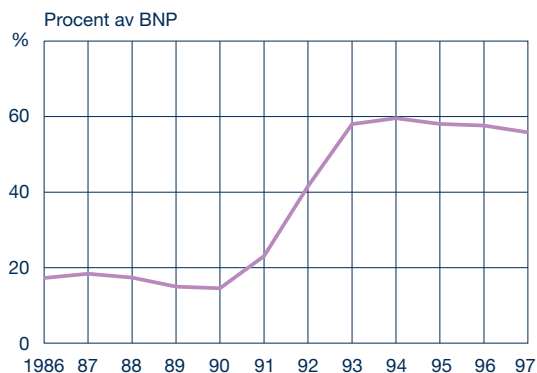
Figur 8.

Den offentliga ekonomin

Offentliga samfunds finansiella över-/underskott

Offentlig skuld

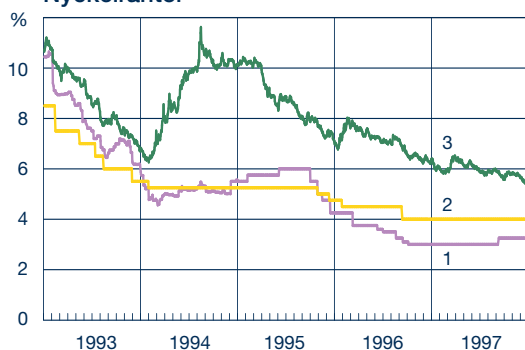

Under de närmaste åren kommer underskottet i de offentliga finanserna att minska ytterligare. Enligt den andra översynen av regeringens konvergensprogram från 1995, vilken presenterades för Ekofin-rådet i september 1997, kommer den offentliga sektorns underskott och skuldkvot att utvecklas gynnsammare än beräknat under de kom-

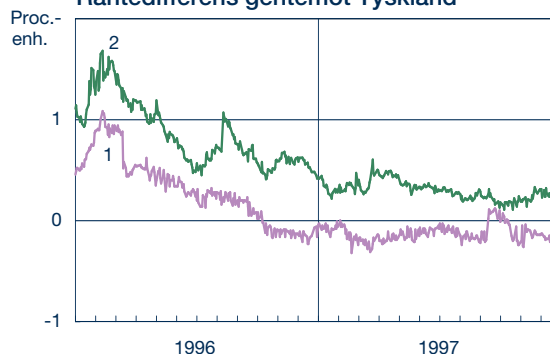
mande åren. Underskottet försvinner 1998, och 2001 redovisas ett överskott på 1.9 procent samtidigt som skuldkvoten minskar ytterligare.

Statsskulden växte fram till slutet av 1997 till 418 miljarder mark. Detta var 67.6 procent av bruttonationalprodukten. Tidigare år hade staten finansierat sitt underskott till

Figur 9.**Nyckelräntor**

1. Finlands Banks anbudsränta
2. Finlands Banks grundränta
3. Räntan på tioåriga statsobligationer

Figur 10.**Räntedifferens gentemot Tyskland**

1. 3 mån. helibor – 3 mån. euro-D-marksränta
2. Räntan på finska statens tioåriga obligationer – räntan på tyska statens tioåriga obligationer

stor del med utländsk finansiering, men under de senaste åren har det skett en övergång från upplåning i utländsk valuta till finansiering i huvudsak ur inhemska källor. De viktigaste av dessa har varit arbetspensionsanstalterna, som har placerat en stor del av sina överskott i statsobligationer. Statens skuld i utländsk valuta minskade 1997.

Penningpolitiken lätt trots en liten räntehöjning

De finländska korträntorna bland de lägsta i EU-länderna

En lätt penningpolitik kunde föras även 1997. Penningpolitiken hade lättats i slutet av 1995 och under 1996 så att anbudsräntan fram till oktober 1996 hade sänkts till 3 procent (figur 9). Den låg då på samma nivå som den tyska centralbankens reporänta och var efter den holländska centralbankens styrränta näst lägst i EU. Trots den kraftigt förstärkta ekonomiska tillväxten beräknades kost-

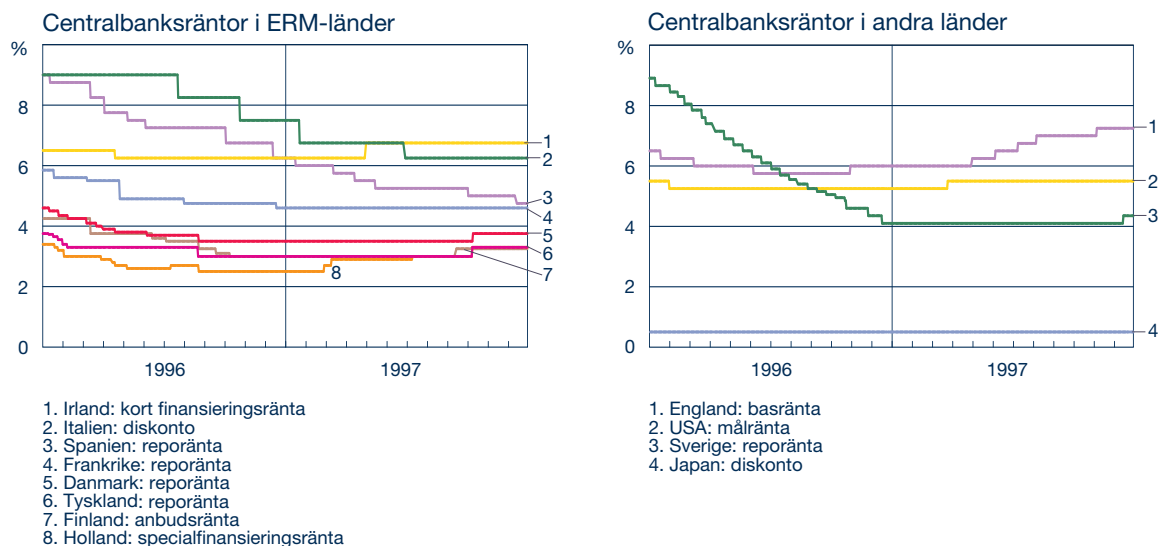
nads- och prisutvecklingen i början av året fortsätta i lugn takt och den underliggande inflationen under 1997 hålla sig kring inflationsmålet på ca 2 procent. Inflationförväntningarna tydde endast på en obetydlig prisökning under året. Under dessa förhållanden kunde räntan hållas oförändrad.

I januari 1997 sjönk räntan på statens tioåriga obligationer (med förfall i april 2006) till ca 6 procent och differensen mot motsvarande tyska långränta krympte till 0.2–0.3 procentenheter. De korta marknadsräntorna hade parallellt med anbudsräntan gått ned till omkring 3 procent i slutet av 1996. I Finland föll tremånadersräntan då under motsvarande tyska ränta (figur 10) och stannade kvar på denna nivå hela första halvåret 1997.

I kärnländerna inom Europeiska unionens växelkursmekanism ERM hade centralbanksräntorna sänkts till 3–3½ procent fram till hösten 1996 och penningpolitiken kunde hållas lätt även 1997 (figur 11). Endast i Holland höjde centralbanken sin specialfinan-

Figur 11.

Centralbanksräntor

sieringsränta i ett par omgångar redan i början av året till följd av ökad inflation. Den holländska räntan var trots det den lägsta i EU. I de sydliga EU-länderna (Italien, Spanien, Portugal) hade centralbankerna sänkt sina räntor betydligt under 1996 och fortsatte att sänka dem 1997 när inflationstakten kom ned till historiskt låga nivåer och närmade sig inflationen i de övriga EU-länderna. Rän-tebesluten påverkades också av att dessa länders valutor stärktes i ERM. I de sydliga EU-länderna var centralbanksräntorna under första halvåret 1997 dock ännu klart högre än i kärnländerna. I England och Irland hölls räntorna relativt stabila och höga jämfört med räntorna i kärnländerna. Sverige följde också 1997 den märkbart lättare penningpolitiska linje som landet slagit in på året förut.

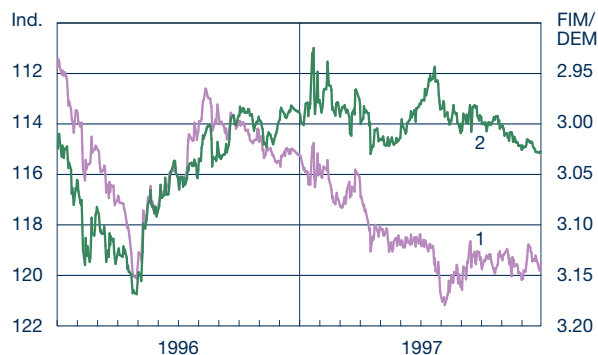
I slutet av mars höjde den amerikanska centralbanken sin penningpolitiska styrränta med 0.25 procentenheter till 5.50 procent (figur 11) till följd av den fortsatt relativt starka ekonomiska tillväxten och den ökade

risker för tilltagande inflation. Rän-tehöjningen framkallade osäkerhet också i EU-länderna då den bedömdes signalera en ändring av den lätta penningpolitiska linjen i stort. Den drev tillfälligt upp även de långa räntorna i både Förenta staterna och Europa, framför allt i EU:s randstater. I Europa bidrog också tvivel om förverkligandet av den ekonomiska och monetära unionen till den tillfälliga uppgången i långräntorna. Bland annat i Finland steg den långa räntan till omkring 6½ procent i mars-april och differensen mot motsvarande tyska ränta ökade något; som störst var differensen omkring en halv procentenhet.

Även i Storbritannien skärptes penningpolitiken snabbt efter valet den 1 maj. Basräntan höjdes under sommaren i fyra omgångar från 6 till 7 procent. Som motivering angavs ett till följd av den starka ekonomiska tillväxten ökat inflationstryck. Samtidigt gav regeringen centralbanken ökade befogenheter i räntebeslut. Centralbanken fick opera-

Figur 12.

Markens externa värde

1. Utrikeshandelsvägt valutaindex, 1982 = 100 (vänsterskalan)
2. Markens kurs mot D-marken (högerskalan)

Stigande kurva = marken stärks.

tionell självständighet att sätta räntorna så att finansministeriets inflationsmål nås. Vid början av maj höjde även den irländska centralbanken sin penningpolitiska styrränta med en halv procentenhet till 6.75 procent. Åtstramningen av penningpolitiken motiverades med snabb ekonomisk tillväxt och ökad inflationsrisk. Av samma orsaker skärptes penningpolitiken även i Norge på sommaren.

Apprecieringstryck på marken i början av året

Efter anslutningen till ERM i oktober 1996 höll sig den finska marken till en början stabil mot D-marken och marken var en av de starkaste valutorna i systemet i förhållande till sin centralkurs. Mätt med det handelsvägda indexet hade marken dock börjat försvagas under andra halvåret 1996, och försvagningen fortsatte 1997 när US-dollar och det engelska pundet förstärktes (figur 12).

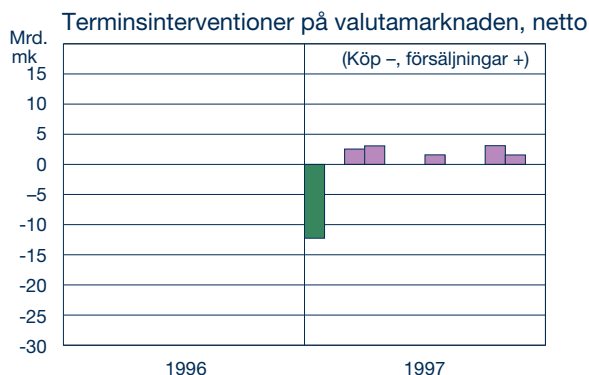
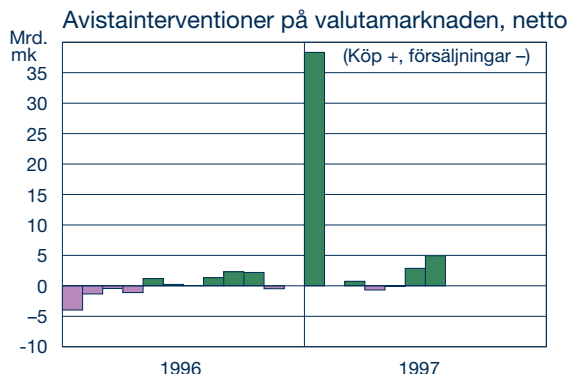
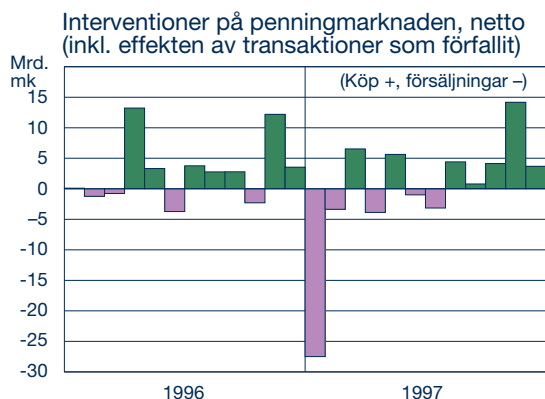
Den lugna och balanserade utvecklingen på valutamarknaden bröts i januari när

marken en kort tid utsattes för ett starkt apprecieringstryck mot D-marken. Till detta bidrog flera faktorer. D-markens försvagning mot dollarn återspeglades klart i de europeiska randstaternas valutor, som tenderade att förstärkas mot D-marken. Av ERM-valutorna utsattes inte bara den finska marken utan även den spanska, den italienska och den portugisiska valutan för en avsevärd press uppåt i förhållande till D-marken. Dollarns förstärkning och D-markens försvagning reflekterades tydligt även i de övriga nordiska ländernas valutor, som dessutom pressades uppåt av det långvariga revalveringstrycket på den norska kronan.

Till trycket uppåt på den finska marken bidrog också de ljusare ekonomiska utsikterna. Utvecklingen påverkades dessutom av de stora internationella investeringsbankernas bedömningar att marken var undervärderad. Tydligt ville marknaden också testa markkursens stabilitet i ERM och samtidigt Finlands Banks reaktioner på valutamarknaden.

Figur 13.

Finlands Banks interventioner

Förstärkningstrycket på marknaden började andra veckan i januari då utländska investerare började köpa mark. Finlands Bank sökte först hålla markens kurs stabil i förhållande till D-marken genom att inter文nera med mycket stora valutaköp. Som störst var interventionerna tredje veckan i januari, då Finlands Bank köpte valuta mot mark till ett värde av 35.5 miljarder mark. Effekten av affärerna på avistamarknaden på likviditeten och valutareserven motverkades genom motsatta transaktioner på terminsmarknaden för 12 miljarder mark (figur 13). Markens kurs mot D-marken kunde därför hållas rätt stabil.

Från början av fjärde veckan i januari tillät Finlands Bank marknaden appreciera så att

den kortvarigt avvek från sin centralkurs mot D-marken med nästan 5 procent. Finlands Bank deklarerade också att staten i fortsättningen kunde skaffa valuta direkt på valutamarknaden om det anses tillrådligt med tanke på marknadsläget; staten har traditionellt täckt sitt behov av valuta ur Finlands Banks valutareserv. Efter detta meddelande och troligen också som en motreaktion på kursuppgången började markkursen försvagas. Detta fick investerarna att snabbt ta hem sina vinster, vilket försvagade marknaden ytterligare så att den på några dagar föll till nivån före apprecieringen. Centralbanksräntorna hölls oförändrade hela tiden medan marknaden var utsatt för apprecieringstrycket, men för de långa

Figur 14.

räntorna minskade differensen mot motsvarande tyska ränta något.

Till följd av interventionerna växte Finlands Banks valutareserv i januari avsevärt (figur 14). Detta var delvis positivt på grund av de stora amorteringar och räntebetalningar på statens valutalån som inföll senare under året. Efter att vid slutet av 1996 ha uppgått till 36.4 miljarder mark hade valutareserven (inkl. terminspositionen) fram till slutet av januari 1997 ökat till 74.2 miljarder mark.

Marknaden var lugn på våren och sommaren trots ökat inflationstryck

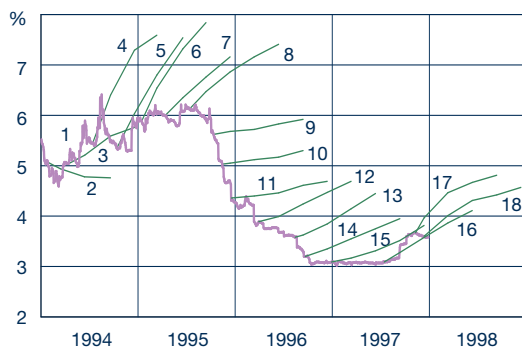
Läget på den finländska penning- och valutamarknaden var lugnt under våren. Marken var stabil mot D-marken, och de långa räntorna sjönk i takt med de utländska räntorna. När den ekonomiska tillväxten blev snabbare började dock svaga inflationstendenser synas och inflationsförväntningarna steg också. Finlands Banks vårprognos indikerade att in-

flationen skulle ta fart mot slutet av året och stiga till över 2 procent i början av 1998. I mitten av juni tillkännagav Finlands Bank följaktligen att riskerna förenade med den kommande inflationsutvecklingen hade ökat och skulle, om de realiserades, leda till en åtstramning av penningpolitiken. Efter meddelandet började marknaden vänta en åtstramning av penningpolitiken.

Den fortsatt gynnsamma ekonomiska utvecklingen skapade på sommaren en positiv grundton på den finländska valutamarknaden. D-markens kännbara försvagning mot US-dollar och det engelska pundet framkallade ett litet tryck uppåt på den finska markens kurs mot D-marken. Till D-markens försvagning bidrog också marknadsuppfattning att den tredje etappen av EMU skulle förverkligas på bred bas. I juli tilltog trycket på marken så mycket att Finlands Bank tvingades intervensera för ca 5 miljarder mark för att förhindra alltför tvära kursfluktuationer. Som mest var marken 3 procent starkare än sin centalkurs mot D-marken,

Figur 15.

Faktisk och förväntad 3 mån. ränta*

1. 3 mån. helibor		10. Ränteförväntningar	15.11.1995
2. Ränteförväntningar	15.1.1994	11. "	20.12.1995
3. "	15.4.1994	12. "	1.4.1996
4. "	15.7.1994	13. "	16.8.1996
5. "	14.10.1994	14. "	23.9.1996
6. "	16.1.1995	15. "	31.12.1996
7. "	13.4.1995	16. "	18.7.1997
8. "	14.7.1995	17. "	13.11.1997
9. "	13.10.1995	18. "	15.12.1997

* Den förväntade räntan baserar sig på terminsräntenoteringar.

medan avvikelser vid slutet av augusti hade krympt till drygt en procent.

Den finländska penningmarknaden var hela sommaren stabil. De långa marknadsräntorna sjönk i de utländska räntornas kölvatten. Den längsta räntan föll så att den vid slutet av juni åter låg under 6 procent. Differensen mot de tyska långräntorna var flera månader ca 0.2–0.3 procentenheter. De korta marknadsräntorna och ränteterminerna var under sommaren stabila trots att marknadens förväntningar om en skärpning av penningpolitiken ökade något.

Omslag i penningpolitiken på hösten

Finlands Bank höjde anbudsräntan den 15 september med 0.25 procentenheter till 3.25 procent. Bakom räntebeslutet låg den snabba stegringen i tillgångspriserna, flaskhalsarna i

produktionen inom vissa branscher och markens försvagning mätt med det handelsvägda indexet, vilket hade ökat trycket på importpriserna. Till följd av räntehöjningen steg de kortaste marknadsräntorna till ungefär samma nivå som motsvarande tyska räntor. På marknaden var åtstramningen av penningpolitiken rätt allmänt väntad och fick nästan fullt genomslag på heliborräntorna, som steg med 0.20–0.25 procentenheter i anbudsräntans spår. Däremot förblev de långa räntorna så gott som oförändrade. Räntehöjningen inverdade knappast alls på markens värde.

Den tyska centralbanken uttryckte redan på sensommaren sin oro över D-markens svaga kurs mot dollarn och det åtföljande inflationstrycket. Detta gav på marknaden upphov till spekulationer om en förestående tysk räntehöjning. Bundesbank höjde sin reporänta den 9 oktober med 0.3 procentenheter till

3.3 procent. Centralbankerna i Belgien, Danmark, Frankrike, Holland och Österrike följde det tyska exemplet och höjde sina styrräntor samma dag. Även om Bundesbank motiverade sin räntehöjning framför allt med de inhemska inflationsutsikterna, uttrycktes också en oro för prisstabiliteten i det kommande euroområdet. På marknaden tolkades Tysklands och de andra ländernas räntehöjningar rätt allmänt som det första steget mot en gemensam penningpolitik och räntenivå inom euroområdet.

I Finland steg de korta räntorna och ränteterminerna något parallellt med räntorna i Tyskland och de övriga ERM-länderna efter höjningen av centralbanksräntorna. Höjningen av anbudsräntan i september hade skapat förväntningar om en ny räntehöjning i Finland och det tyska räntebeslutet ökade förväntningarna (figur 15). I oktober var den förväntade räntestegringen över de närmaste 12 månaderna drygt en procentenhet.

I början av november fortsatte Bank of England att strama åt penningpolitiken genom att höja basräntan till 7.25 procent. Orsaken låg i den fortsatt starka inhemska efterfrågan och en snabbare inflation än planerat. Också Sveriges riksbank skärpte penningpolitiken i slutet av året, medan Spanien och Portugal fortsatte att lätta på sin penningpolitik.

Räntan på finska statens tioåriga obligationer sjönk i början av oktober till ca 5.60 procent, en inte bara historiskt utan också i förhållande till de internationella räntorna mycket låg nivå. Differensen mot motsvarande tyska ränta krympte tidvis till mindre än 0.2 procentenheter och var därmed lika stor som motsvarande räntedifferens mellan de monetärt stabilaste EU-länderna. Att räntedifferensen minskade berodde bland annat på fortsatt positiva utsikter för den finländska ekonomin och en stark tilltro till att Finland

skulle vara ett av de första länder som går med i den tredje etappen av EMU. I slutet av året föll den långa räntan redan till under 5 ½ procent.

Den finska markens kurs mot D-marken stabiliserades i augusti och låg vid slutet av året mycket nära centalkursen. Varken Finlands Banks eller Bundesbanks räntehöjning hade någon inverkan på kursen mellan den finska marken och D-marken. Även mätt med det handelsvägda indexet höll sig marken rätt stabil under hösten. Den globala nedgången i börskurserna i oktober försvagade tidvis dollarns kurs mot D-marken och andra ERM-valutor. I ERM var valutornas kursavvikelse resten av året små. Ett undantag utgjorde det irländska pundet, som förblev starkt med en avvikelse från sin centalkurs mot D-marken på ca 7 procent vid årsslutet.

Finlands Banks valuta-reserv var ännu i oktober drygt 65 miljarder mark, men amorteringarna och räntorna på ca 20 miljarder mark på statskulden i november reducerade reserven så att den vid årsskiftet uppgick till 51.5 miljarder mark.

Konvergensen i de långa räntorna reflekterade förväntningar om att EMU förverkligas

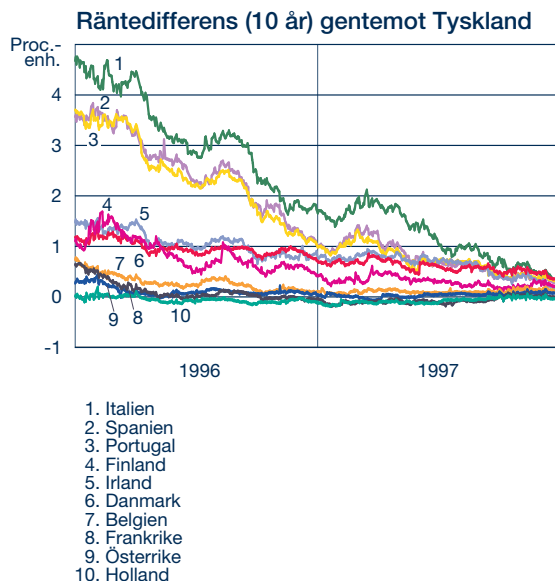
Under 1995 och 1996 hade EU-ländernas ekonomier närmast sig varandra i överensstämmelse med den ekonomiska och monetära unionens konvergenskriterier, och denna utveckling fortsatte 1997. Inflationen hade redan i början av 1997 avtagit i de flesta EU-länder så att prisstabilitet praktiskt taget hade nåtts. Likaså hade åtgärderna för att reducera de offentliga underskotten varit framgångsrika. 1997 väntades nästan alla EU-länder underskrida eller nå 3-procent-gränsen för underskottet i förhållande till BNP. Även den offentliga skulden hade börjat minska i de flesta länder.

Åtstramningen av penningpolitiken fick nästan fullt genomslag på heliborräntorna.

Figur 16.

Dessa positiva trender hade bidragit till att ERM-valutorna, frånsett det irländska pundet, hade närmat sig sina centralkurser. Allra tydligast syntes den gynnsamma utvecklingen och övertygelsen om att den tredje etappen av EMU förverkligas i att de långa räntorna hade fallit i alla EU-länder och differenserna mot den långa räntan i Tyskland, som representerar monetär stabilitet, fram till början av 1997 hade krympt betydligt. Anmärkningsvärt var att räntorna hade sjunkit markant i synnerhet i EU:s randstater.

Under 1997 fortsatte de långa räntorna att närma sig de tyska räntorna och differenserna smalnade (figur 16). De minskade räntedifferenserna ansågs allmänt reflektera förväntningarna om EMU-starten, om fortsatt fallande korta räntor i en del länder och konvergens i fråga om inflation och övriga ekonomiska fundament.

Nedgången i de långa räntorna i Europa och minskningen av räntedifferenserna avstannade på vårvintern, då de amerikanska

långräntorna tillfälligt steg i mars-april till följd av inflationsoro och förväntningar om en räntehöjning. När de amerikanska räntorna under de följande månaderna sjönk, började de europeiska räntorna igen närma sig de tyska. Till ränteuppgången bidrog också osäkerheten om EMU-tidtabellen och vilka länder som deltar i EMU från starten. Mest känsliga i det avseendet var de italienska, de spanska och de portugisiska långräntorna, vars differenser mot de tyska långräntorna ökade. Ovissheten om EMU-starten syntes också i länder utanför ERM, exempelvis i Sverige, i form av en ränteuppgång i februari och mars. Finland berördes endast obetydligt av störningarna.

På försommaren sjönk de långa räntorna i ERM-länderna i de amerikanska långräntornas kölvatten. I synnerhet i Sydeuropa bidrog tron på EMU till att de långa räntorna gick ned under sommarmånaderna. I motsats till utvecklingen i de övriga EU-länderna förblev de långa räntorna i Storbritannien

oförändrade och samtidigt växte 10-årsräntans differens mot motsvarande tyska ränta till omkring 1.5 procentenheter.

Positivt för Finland var att de marknadsbestämda långräntorna höll sig nära de långa räntorna i Tyskland och de omkringliggande kärnländerna (Belgien, Frankrike, Holland, Österrike). Differensen mot den tyska räntan var nästan hela året 0.2–0.3 procentenheter. Under årets lopp närmade sig långräntorna i de övriga EU-länderna alltmer den tyska räntan, och vid årets slut var differensen mot den tyska långräntan i alla ERM-länder högst 0.5 procentenheter (figur 16). I Sverige krympte räntedifferensen mot Tyskland i mitten av året så att den låg under en procentenhet, medan den i England var cirka en procentenhet vid årsslutet.

Beslutsfattarna i EU-länderna fick marknaden övertygad om sitt starka politiska engagemang för en tidtabellsenlig start av etapp tre av EMU. Viktiga politiska beslut fattades framför allt på Europeiska rådets möten i Dublin i december 1996 och i Amsterdam i juni 1997 samt på Ekofin-rådets möten. Enighet kunde nås i flera frågor som gällde EMU-förberedelserna: de lagliga grunderna för införandet av den gemensamma valutan euron, en ny växelkursmekanism ERM 2, stabilitets- och tillväxtpakten och förfarandet vid den oåterkalleliga låsningen av valutakurserna. Marknaden föreföll i ökad omfattning utgå från att EMU-starten sker med ett rätt stort antal deltagarländer. Dessa faktorer bidrog också till att de långa räntorna närmade sig varandra.

Läget lugnt inom ERM

ERM-valutornas kurser hade redan 1996 närmast sig centralkurserna, och 1997 låg de nästan alla i närheten av dem. Undantaget var det irländska pundet som påverkades kännbart av rörelserna i växelkursen för det

engelska pundet, som inte ingår i ERM. Den irländska valutan hade börjat förstärkas mot slutet av 1996 till följd av den kraftiga ekonomiska tillväxten och det allt starkare engelska pundet, och under hela 1997 var det irländska pundet den klart starkaste ERM-valutan i förhållande till sin centralkurs (figur 17).

D-marken försvagades mot dollarn, vilket bidrog till att de övriga ERM-valutorna närmade sig varandra. Kärnländernas valutor höll sig mycket nära sina centralkurser mot D-marken och de övriga ERM-valutorerna avvek inte heller mer än några procent från sina respektive centralkurser mot D-marken. Exklusive det irländska pundet var skillnaden mellan den svagaste och den starkaste valutan i början av året och på sommaren 4–5 procent men krympte i september till knappt 2 procent. Mellan det irländska pundet och den svagaste valutan var skillnaden 6–12 procent. Att skillnaden krympte på våren och igen på hösten kan främst tillskrivas spekulationerna om centralkursernas användning som omräkningskurser vid övergången till etapp tre av EMU. Det globala börssraset, som utlöstes i slutet av oktober av de ekonomiska problemen i Sydostasien, påverkade inte nämnvärt ERM-kurserna.

Kurserna mellan de ledande valutorna varierade avsevärt under året. Från början av året fram till augusti förstärktes US-dollar mot D-marken med ca 20 procent (figur 18). Till uppgången bidrog framför allt den fortsatta gynnsamma ekonomiska tillväxten och förväntningarna om åtstramningar av penningpolitiken. Också spekulationerna om ett EMU på bred front bidrog till förstärkningen mot D-marken. Dollarn förstärktes i början av året även mot den japanska yenen, men i början av maj vände kursutvecklingen temporärt när förväntningarna om räntehöjningar avtog i Förenta staterna och ökade i Japan.

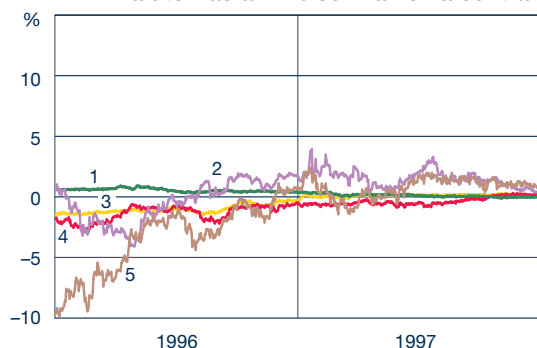

**Marknaden övertygad
om tidtabellsenlig
EMU-start.**

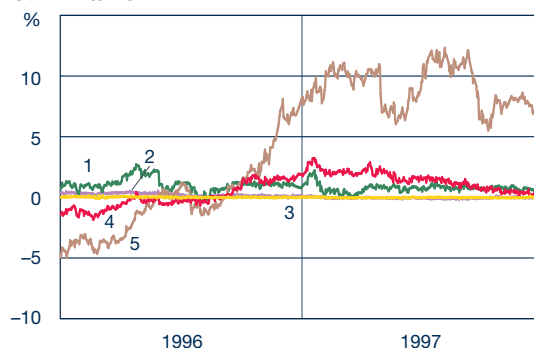
Figur 17.

ERM-valutornas avvikelser från sina centralkurser mot D-marken

- 1. Holland
- 2. Finland
- 3. Danmark
- 4. Frankrike
- 5. Italien

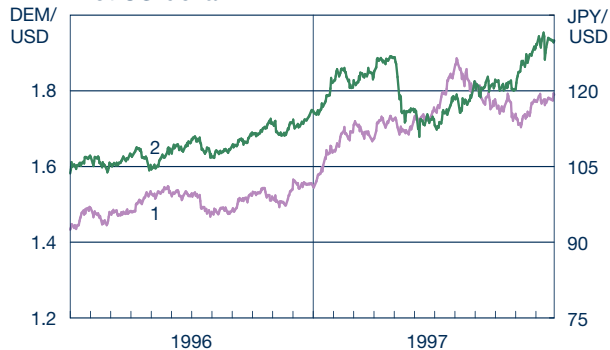
Stigande kurva = valutan stärks mot D-marken.

- 1. Spanien
- 2. Belgien
- 3. Österrike
- 4. Portugal
- 5. Irland

Figur 18.

D-markens och den japanska yenens kurs mot US-dollar

- 1. DEM/USD (vänsterskalan)
- 2. JPY/USD (högerskalan)

Stigande kurva = dollarn stärks.

Under andra halvåret försvagades dollarn mot D-marken medan den förstärktes mot yenen. I början av året förstärktes dollarn också mot den finska marken på grund av markens stabila kurs mot D-marken. Mätt med det handelsvägda valutaindexet var den finska marken i genomsnitt 2.7 procent svagare 1997 än under 1996.

Under första halvåret förstärktes det engelska pundet mot D-marken med närmare 20 procent men gick senare ned med motsvarande hälften av värdestegringen. Under hösten fluktuerade pundet mer eller mindre i takt med regeringens uttalanden om sin inställning till ett brittiskt EMU-medlemskap.

Förändringar i det penningpolitiska styrsystemet

De flesta centralbankerna i EU började harmonisera sina penningpolitiska instrument enligt riktlinjerna i Europeiska monetära institutets (EMI) allmänna dokumentation (se närmare s. 58). Hur mycket tid och arbete som denna process kräver är självfallet beroende av de eventuella särdragen i respektive centralbankers styrsystem. I det avseendet hade Finlands Bank ett bättre utgångsläge än många andra centralbanker då merparten av den arsenal som tagits fram av EMI redan hade införts av Finlands Bank i samband med andra reformer under 1990-talet.

Finlands Bank harmoniserade under senhösten 1997 en del av rutinerna i sitt penningpolitiska styrsystem i överensstämmelse med europeisk praxis. Ändringarna gällde öppenmarknadsoperationerna och likviditetssystemet. Minimireservsystemet ändrades inte.

Vid början av november började Finlands Bank tillämpa maturiteter på två veckor både vid sina likviditetsindragande anbudsävlingar i egna bankcertifikat och i sina likviditetsskapande repotransaktioner. Dessa operationer, som är de viktigaste instrumenten för hanteringen av likviditeten på penningmarknaden, användes tidigare till att tillföra eller dra in likviditet för en månad. Utöver maturitetsändringen förkortades avvecklingens tidsförskjutning med en dag så, att transaktionerna mellan Finlands Bank och motparterna på penningmarknaden därefter avvecklades den påföljande bankdagen efter kontraktsdagen, mot att tidigare ha tagit två bankdagar i anspråk.

Likaså vid början av november började Finlands Bank tillämpa maturiteter på en dag i stället för sju dagar i sina likviditetskrediter. I det nya systemet kan bankerna säkra likvi-

diteten genom att ta kredit över natten från Finlands Bank. Maturitetsändringen och den snabbare avvecklingen underlättade bankernas likviditetshantering och skapade större klarhet på interbankmarknaden för krediter över natten.

Signaler om den penningpolitiska linjen kommer fortsättningsvis att ges via anbudsräntan, som är Finlands Banks styrränta, men efter reformen bildar likviditetssystemets räntor (räntan för likviditetskredit respektive extra depositioner) en enklare och entydigare räntekorridor med utrymme för fluktuationer i overnighträntan på interbankmarknaden. Syftet med den nya räntekorridoren är att eliminera extrema toppar i overnighträntorna och därigenom dämpa de internationellt sett stora räntefluktuationerna på den finländska overnighmarknaden.

Den andra ändringen i likviditetssystemet gällde gränserna för likviditetskrediten. Tidigare var bankerna tvungna att ta en likviditetskredit endast om saldot på deras checkkonto i Finlands Bank vid slutet av dagen stod på minus. Bankerna kunde också ta en likviditetskredit för att uppfylla sin minimireservskyldighet i form av månatliga medelsaldon på sina checkkonton. Sedan början av november 1997 har bankerna fortfarande varit skyldiga att täcka sina negativa saldon på checkkontona med likviditetskredit, men i övrigt finns inga andra restriktioner än att full säkerhet måste ställas för krediten. Under normala förhållanden är likviditetskrediten den dyraste formen av kortfristig finansiering på interbankmarknaden, och därför har maximigränserna inte tidigare heller begränsat bankernas agerande i praktiken.

Trots de många reformerna under året återstår för 1998 fortfarande ett visst harmoniseringsbehov vad gäller Finlands Banks räntepolitiska styrsystem. Till exempel räntebereäkningen vid centralbanksoperationer måste

---

De flesta penningpolitiska instrument under beredning i EMI ingår redan i Finlands Banks arsenal.

ändras från nuvarande faktiska dagar/365 till faktiska/360 före utgången av 1998. Också de underliggande värdepapperen och de godtagbara motparterna vid penningmarknadsoperationerna måste ses över senast vid starten av etapp tre av EMU.

I slutet av december aviserade Finlands Bank sin avsikt att upphöra med noteringen av referensräntor 1998, när det definitiva beslutet om Finlands deltagande i etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen har fattats. Såväl heliborräntorna som Finlands Banks egna långa referensräntor berörs. Bankföreningen i Finland började därför redan den 16 april 1997 notera referensräntor motsvarande Finlands Banks helibornoteringar. Dessutom meddelades att bankerna skulle börja tillämpa Bankföreningens helibornoteringar i sina nya kundavtal från och med den 3 november 1997.

Företagens och hushållens skulder och penningmängden

Bytesbalansöverskottet fortsatt stort

I motsats till tidigare år hade Finland trots konjunkturuppgången en fortsatt positiv bytesbalans 1997. Överskottet, som jämfört med 1996 rentav hade ökat, uppgick till 33 miljarder mark och utgjorde 5.3 procent av bruttonationalprodukten (figur 19). Den stora ökningen i bytesbalansöverskottet motsvarades av en avsevärd minskning av underskottet i den offentliga sektorn; också överskottet i den privata sektorn minskade.

Handelsbalansen visade ett överskott på 54 miljarder mark. Varuexporten ökade kraftigt under året. Den snabba tillväxttakten höll i sig året ut, vilket ledde till ett maximalt kapacitetsutnyttjande i pappersindustrin.

Bland bytesbalansens övriga poster förstärktes tjänstebalansen klart. Inkomster-na från transporter ökade fortfarande snabbare än utgifterna för den växande turismen. Kapitalavkastningen förstärktes också när utlandsskulden minskade (exklusive utlandets innehav av finländska aktier). Transfereringarna visade alltså ett underskott, bland annat på grund av större medlemsavgifter till än bidrag från EU och ett ökat utvecklingsbistånd.

Det finansiella överskottet i den privata sektorn var fortsatt stort. Hushållen har genererat finansiella överskott sedan 1991 och har därigenom dragit ned sin skuldsättning redan en längre tid. Överskottet krympte dock 1997 i takt med markant ökade bostadsinvesteringar. Positiva förväntningar och minskad osäkerhet om inkomsten i förening med en låg ränteavkastning höll hushållens spar-kvot nere. Företagens finansiella överskott minskade bland annat till följd av stigande investeringsutgifter.

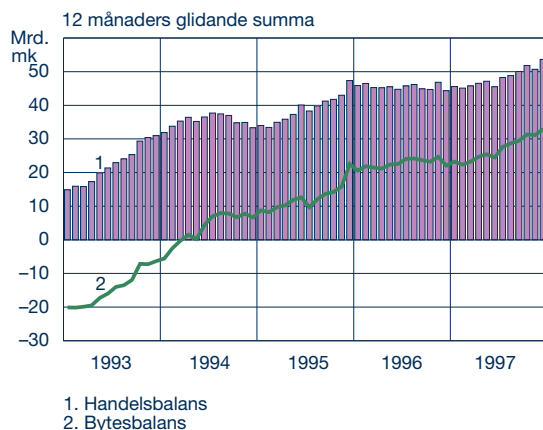
Stigande börskurser ökade den utländska nettoskulden

Finlands utländska nettoskuld uppgick vid slutet av 1997 till 268 miljarder mark, vilket var 43.3 procent av bruttonationalprodukten (figur 20). Trots det stora bytesbalansöverskottet ökade nettoskulden, vilket nästan uteslutande berodde på kursuppgången för finländska aktier. Börskurserna steg 1997 med 32 procent trots kursfallet mot slutet av året. Marknadsvärdet av det utländska innehavet av finländska aktier steg därigenom med ca 43 miljarder mark och kom att utgöra en väsentlig post i Finlands utländska nettoskuld. Nettoeffekten av andra värderingsposter, såsom valutakursförändringar, var marginell.

Utländska investerare visade 1997 intresse för de resultatstarka finländska företagen. Finländska aktier såldes till utlandet för 21 miljarder mark, vilket var mer än dubbelt

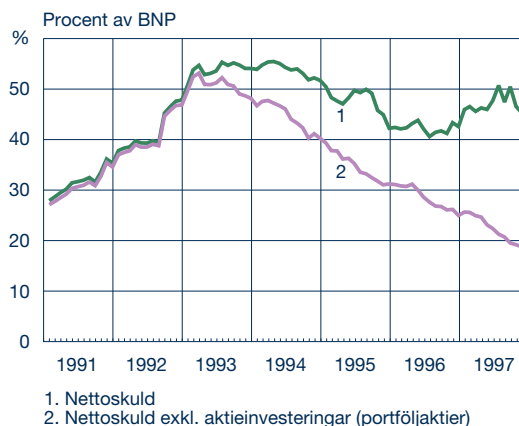
Figur 19.

Handelsbalans och bytesbalans

Figur 20.

Finlands utländska nettoskuld och utlandets innehav av finländska aktier

så mycket som under 1996. Trots den livliga efterfrågan på aktier var de stigande börskursernas nettoeffekt på den utländska nettoskulden avsevärt större än nettoeffekten av aktieförsäljningen till utlandet.

I likhet med 1996 var Finlands investeringar i utlandet betydande. Finländska företags direktinvesteringar i utlandet uppgick till 23 miljarder mark. Vid slutet av 1997 utgjorde stocken av direktinvesteringar i utlandet 110 miljarder mark, vilket var mer än dubbelt så mycket som utlandets direktinvesteringar i Finland. I utländska masskuldebrev placerades alltjämt stora belopp. Köpen uppgick till 15 miljarder mark och innehavet vid slutet av 1997 till 42 miljarder mark. Till exempel försäkringsbolagen placerade i utländska värdepapper för att sprida riskerna i sina portföljer. Placeringarna i utländska värdepapper var huvudorsaken till att finansinstituten, utom bankerna, fick en nettofordran på utlandet i stället för en net-

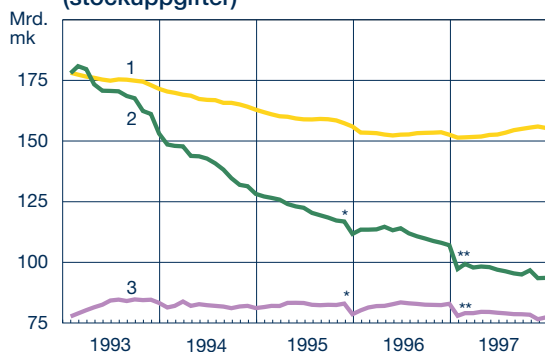
toskuld. Bankerna hade redan 1996 redovisat en nettofordran. Finansinstitutens nettofordran på utlandet uppgick vid utgången av 1997 till 23 miljarder mark.

Staten amorterade 1997 på sina valutatalån ca 19 miljarder mark mer än vad som lyftes i nya lån. Valutaskuldens värde i mark gick emellertid upp till följd av markens försvagning mot lånevalutorna, främst dollarn. Statens nettoskuld i valuta var dock fortfarande betydande: vid slutet av 1997 uppgick den till 169 miljarder mark, vilket var nästan 30 procent av bruttonationalprodukten. Även under de närmaste åren kommer amorteringarna att vara stora.

Statens nettofinansieringsbehov täcktes i likhet med de två-tre senaste åren i huvudsak med upplåning på den inhemska finansmarknaden, där utbudet var stort och räntenivån låg. Utlandets innehav av finska statsobligationer i mark uppgick vid slutet av året till ca 39 miljarder mark. Utländska in-

Figur 21.

Bankernas utlåning till företag och hushåll (stockuppgifter)

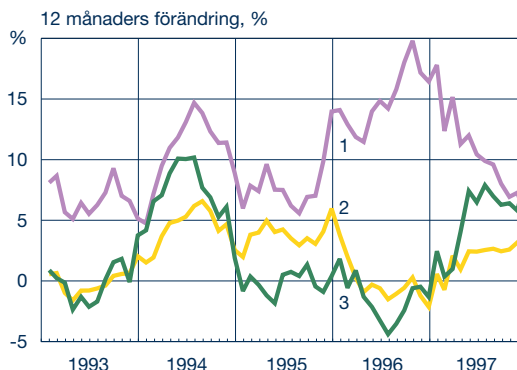
- 1. Markkrediter till hushåll
- 2. Mark- och valutakrediter till företag
- 3. Markkrediter till företag

* Ca 5 mrd. mk bankkrediter överfördes i december 1995 till egendomsförvaltningsbolag.

** Efter en statistikomläggning omfattar kreditstocken inte längre
 a) masskuldebrev och andra innehavarpapper som räknas till investeringstillgångarna
 b) krediter beviljade av finländska bankers filialer i utlandet.

Figur 22.

Penningaggregat

- 1. M1 (snäv penningmängd)
- 2. M2 (vid penningmängd)
- 3. M3 (vid penningmängd + allmänhetens innehav av bankcertifikat)

vesterare placerade 17 miljarder mark i markobligationer, vilket var mer än dubbelt så mycket som året innan.

Bankernas utlåning fortsatt dämpad

Efterfrågan på banklån blev något livligare under 1997. Markkrediterna ökade med 4 procent och uppgick vid årsskiftet till 276 miljarder mark. I bostadslån lyftes en sjättedel mer än året innan, men gamla lån amorterades också i stor omfattning. Stocken av företagskrediter krympte något (figur 21). Valutalånen fortsatte att minska och var ungefär en sjättedel av sin högsta nivå i början av decenniet. Sammanlagt ökade utlåningen i mark och utländsk valuta endast marginellt och låg vid slutet av året på ca 292 miljarder mark. Som störst, dvs. ca 400 miljarder

mark, hade volymen av dessa krediter varit vid slutet av 1991. Problemen till följd av överskuldssättningen i början av 1990-talet avspeglades fortfarande i en minskad benägenhet att ta nya lån trots den ekonomiska återhämtningen.

Stigande konjunkturer och låga räntor stimulerade efterfrågan på krediter. Låneräntorna följde utvecklingen av de viktigaste referensräntorna. Under årets första månader sjönk 3- och 12-månadersheliborräntorna alltså något men vände under året svagt uppåt. Vid slutet av året var medelräntan på nya heliborbundna krediter 4,5 %, vilket var 0,3 procentenheter högre än i december 1996. Bankernas egna referensräntor varierade i början av året mellan 3¾ och 4¼ %. I motsats till tidigare år justerades primräntorna ytterst sällan. Under första halvåret sänkte

Ålandsbanken och Svenska Handelsbanken sina primräntor, och under andra halvåret höjde Svenska Handelsbanken, sparbankerna och Merita Bank sina referensräntor något.

Medelräntan på nyutlåningen hade i slutet av 1996 sjunkit under 5 %, och på den nivån höll sig räntan 1997. Medelräntan på hushållskrediter var ca 6 %. Räntan på nya bostadslån låg runt 5½–6 %.

Nya krediter bands fortfarande i huvudsak till korta referensräntor eller primräntor. Låntagarna upplever tydligen inte ränterisken som särskilt stor på grund av de rätt stabila inflationsutsikterna. Den helibor-bundna andelen av de utestående krediterna i mark ökade markant under året: vid slutet av december var andelen redan drygt 50 procent. Grundräntans roll som referensränta har hela tiden minskat, och vid årsskiftet var endast 13 procent av utlåningen i mark längre bunden till grundräntan. Från årets början ända till hösten dominerade heliborräntorna som referensräntor för nya bostadslån, men under årets sista månader blev primräntorna åter populärast. I oktober–december bands räntan på nya bostadslån i ca 60 procent av fallen till primräntor.

Inlåningsstrukturen förändrades avsevärt

Bankernas inlåning fortsatte att förändras till sin struktur, samtidigt som tillväxten i penningmängden normaliserades till en nivå som bättre motsvarade den allmänekonomiska utvecklingen. Totalt ökade inlåningen i bankerna med ca 3 procent. Den ökade inlåningen i förening med de strukturella förändringarna avspeglades som tillväxt i de vidare penningaggregaten M2 och M3 och som en långsamare ökningstakt i den snäva penningmängden M1 (figur 22). Den vida penningmängden M2 växte 1997 ännu rätt sakta, med endast ca 3 procent. M3, som också omfattar

allmänhetens innehav av bankcertifikat och därför kan variera rätt mycket, ökade med ca 9 procent.

De skattefria tidsbundna kontona enligt lagen om skattelättnader för depositioner och obligationer försvann successivt ur bilden. Tvåårskontona upplöstes när skattelättnadslagen upphörde att gälla. Också de källskattepliktiga tidsbundna kontona minskade, med 11 miljarder mark, vilket förmodligen berodde på de låga marknadsräntorna; nästan samma avkastning erhöles på skattefria konton.

De medel som frigjordes från tvåårskontona och källskattepliktiga konton sattes i huvudsak in på andra skattefria konton, på vilka räntan får vara högst 2 %. Året innan överfördes motsvarande medel oftast till dagligkonton. Hushållens dagligkonton ökade 1997 endast med 9 miljarder mark, jämfört med 25 miljarder mark 1996. Medelräntan på bankernas totala inlåning fortsatte att sjunka under första halvåret och låg i december 1997 på 1.44 %.

I bankernas inlåning i mark ändrades räntebindningen radikalt: flera banker ändrade räntan på dagligkonton till fast ränta eller band den till sin egen primränta. Andelen grundräntebundna konton minskade när de sista tvååriga skattefria depositionerna förföll till betalning före årsskiftet. De ersattes av konton med en enligt inkomstskattelagen högsta tillåtna skattefria ränta på 2 % och med villkor som antingen innebär en fast löptid eller en s.k. fortlöpande deposition där räntan bestäms i efterhand enligt insättnings-tiden.

Det konkurrerande fondsparandet ökade under året till drygt 18 miljarder mark, mot att ha varit knappt 12 miljarder mark året innan. Ökningen avspeglades såväl i ränte- och blandfonderna som i internationella fonder. Volymen av statens avkastningsobligationer till allmänheten låg kvar på ca 30 mil-

---

Räntebindningen av bankinlåningen i mark förändrades radikalt.

---

jarder mark. Hushållens frivilliga liv- och pensionsförsäkringar slutade öka efter några år av snabb tillväxt.

Allmänhetens innehav av sedlar ökade med ca 1 miljarder mark, vilket avspeglades i den snäva penningmängden M1. Sedelstocken växte långsammare än under de två

föregående åren, då bankernas uttagsautomater överfördes på ett särskilt bolag bildat för ändamålet och sedlarna i automaterna började statistikföras som allmänhetens innehav i stället för bankernas. Tillväxten i sedelstocken 1997 förklaras främst av en ökad privat konsumtion.

På finansmarknaden och framför allt i banksektorn genomfördes 1997 omfattande strukturella förändringar. Några av de viktigaste händelserna var samgåendet mellan Merita Bank och svenska Nordbanken samt fusionen mellan Postbanken och Finlands Exportkredit. Därtill kom den nya sammanslutningen av andelsbanker, Andelsbankscentralen-ABC andelslag, som inledde sin verksamhet i juli. Också kapitalmarknaden förändrades strukturellt. Helsingfors Fondbörs och SOM Ab, Fond- och derivativbörs, clearingbolag fusionerades. Vid början av 1997 hade också verksamheten i Finlands Värdepapperscentral Ab (VPC) kommit i gång.

Bankernas resultat överträffade klart marknadens förväntningar. Lönsamheten förbättrades snabbt, vilken till en stor del kan tillskrivas de minskade kreditförlusterna, vinsterna på aktieförsäljningen och lägre kostnader överlag. Bidragande faktorer var också tillväxten i totalproduktionen och minskad arbetslöshet. Inom banksektorn realiserades under året inga sådana risker som kunde ha lett till större förluster än vad bankerna normalt räknar med. Det goda resultatet berodde dock till stor del på intäkter av engångskaraktär, vilket inte är något som lönsamheten i framtiden kan byggas på.

Utvecklingen på kapitalmarknaden var stabil. Räntenivån var hela året exceptionellt låg, och aktiekurserna steg kraftigt. Nervositeten på aktiemarknaden till följd av höstens händelser i Asien ledde dock i oktober till ett kraftigt kursfall över hela världen. Också i Finland sjönk börskurserna klart.

Finlands Bank deltog på olika plan i arbetet med att utveckla finans- och försäkringstillsynen. Tillsynsmyndigheterna diskuterade bland annat riktlinjerna för innehållet i finans- och försäkringstillsynen och avtal slöts om informationsutbyte och samarbete mellan myndigheterna.

Vid början av 1998 trädde flera lagändringar gällande kreditinstitut och värdepappersföretag i kraft. Lagreformen om begränsning av insättarskyddet kan ses som det viktigaste av dessa projekt.

Omstruktureringen av den finansiella sektorn påskyndades

Internationellt har utvecklingen på finansmarknaden gått mot allt större enheter. Särskilt inom banksektorn genomfördes 1997 flera betydande internationella fusioner och branschrationaliseringar. Också mellan

de olika näringsgrenarna skedde ägarbyten och slöts samarbetsavtal. Framför allt mellan banksektorn och försäkringsbranschen har samarbetet ökat markant under de senaste åren.

Den väntade övergången till etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen har tydligt påskyndat omstruktureringen av de finansiella systemen i Europa. Förändringarna i finansmarknadsföretagens verksamhet till följd av övergången till en gemensam valuta och den hårdnande konkurrensen har tvingat företagen att se över och effektivera sin verksamhet. Den snabba utvecklingen inom informationstekniken har för sin del också bidragit till den kraftiga strukturomvandlingen. Innovationer och tekniska tillämpningar har ökat konkurrensen inom den finansiella sektorn och berett väg för nya konkurrenter från branscher som av hävd inte har sysslat med finansiering. På samma sätt har företag i den finansiella sektorn utvidgat sin verksamhet till andra näringsgrenar.

Banksektorn

EMU-processen och den ökade konkurrensen från utlandet satte sina tydliga spår även i den finländska bankvärlden. Också här har bankerna varit tvungna att anpassa sin verksamhet till det nya konkurrensläget och se över sina ägar- och samarbetsstrukturer.

Den viktigaste strukturella förändringen var samgåendet mellan Merita Bank och Nordbanken. Bankerna bildade ett nytt holdingbolag MeritaNordbanken, som äger och förvaltar verksamheterna i såväl Merita Bank (inklusive Merita Ab:s dotterbolag) som Nordbanken. Det finländska holdingbolaget Merita Ab äger 40 procent av aktierna och 50 procent av rösträtten i MeritaNordbanken, medan Nordbanken äger 60 procent av aktierna och 50 procent av rösträtten i det nya bolaget. Den nya storbanken har sitt säte

i Finland, men den verkställande ledningen sitter i Stockholm. Mätt med balansomslutningen är den nya bankkoncernen näst störst i Norden efter Svenska Handelsbanken. Finansinspektionen i Finland svarar för tillsynen av MeritaNordbanken.

Omorganisationen av de statsägda finansinstituten kom en bit på väg när staten tillkännagav sin avsikt att fusionera verksamheterna i Postbanken och Finlands Exportkredit. De placerades under ett nybildat holdingbolag i slutet av 1997. I den nya koncernen är Postbanken en affärsbank som koncentrerar sig på banktjänster till hushåll, små och medelstora företag samt offentliga samfund. Finlands Exportkredit marknadsför den nya finanskoncernens inhemska och internationella bank- och finansieringstjänster till finländska storföretag och dessas utländska kunder. Dessutom grundades en ny investeringsbank med verksamheten inriktad på ett fullt sortiment av investeringsbankstjänster.

I juli 1997 inleddes verksamheten i Andelsbankscentralen-ABC andelslag. Den nya organisationsformen gör det möjligt för andelsbankerna att förbinda sig till ett mer omfattande solidariskt ansvar än tidigare. På grund av det solidariska ansvaret behandlas de medverkande andelsbankerna som en enda bank i fråga om bland annat kapitaltäckning, insättarskydd och stora exponeringar. Till den nya sammanslutningen anslöt sig 251 andelsbanker, bland dem Andelsbankernas Centralbank (ACA). Utanför stannade 44 andelsbanker, som bildade en egen grupp av lokala andelsbanker. Andelsbankerna i denna grupp behandlas som fristående banker bland annat i fråga om insättarskyddet.

En arbetsgrupp tillsatt av handels- och industriministeriet överlämnade i augusti 1997 sin slutrapport om den statliga specialfinansieringen och omorganisationen av

verksamheten. Det centrala förslaget till åtgärd var att den tidigare spridda specialfinansieringsverksamheten slås ihop och samarbetet mellan förvaltningsgrenarna intensifieras. Arbetsgruppen föreslog att ett nytt bolag bildas dit all statlig specialfinansiering koncentreras: från Kera och Statsgaranticeentralen överförs verksamheten som gäller små och medelstora företag, från Statsgaranticeentralen exportgarantierna för storkunder, och från Fonden för industriellt samarbete Ab (Finnfund) och specialkreditinstitutet Fide Ab hela verksamheten.

Utländska banker fortsatte att etablera sig på den finländska finansmarknaden. Två nya nordiska banker öppnade filial i Finland. Den sammanlagda balansomslutningen i de utländska bankernas filialer i Finland uppgick vid årsskiftet till ca 65 miljarder mark, vilket utgjorde ca 10 procent av de finländska bankernas balansomslutning. Utländska banker fortsatte att erövra marknadsandelar på den finländska penning- och kapitalmarknaden. Procentuellt varierade andelarna avsevärt inom de olika delsektorerna av det finansiella systemet.

Kapitalmarknaden

Övergången till en gemensam valuta, den hårdnande konkurrensen och utvecklingen inom informationstekniken har tvingat även företagen och parterna på kapitalmarknaden att effektivera sin verksamhet.

Registreringen, clearingen och avvecklingen av värdepapper effektiviserades avsevärt när Finlands Värdepapperscentral Ab inledde sin verksamhet vid början av 1997. Avtal om sammanslagning av affärsrörelserna i Helsingfors Penningmarknadscentral Ab och Finlands Aktiecentralregister Andelslag och clearingverksamheten i Helsingfors Fondbörs hade slutits redan 1996, men verksamheten kunde inledas först när de nödvän-

diga lagändringarna hade trätt i kraft den 1 januari 1997. Finlands Bank äger 24,4 procent av det nya bolaget och den offentliga sektorn sammanlagt 40 procent.

Värdepapperscentralen avser att utveckla sin verksamhet och sina internationella förbindelser för att kunna möta utmaningarna i en föränderlig omvärld. I maj 1997 var centralen med och grundade samarbetsorganisationen ECSDA (European Central Securities Depositories Association) för de europeiska värdepapperscentralerna. ECSDA utarbetade ett förslag till nätverk som skall effektivisera clearing och avvecklingen av värdepapper mellan centralerna och möjliggöra en gränsöverskridande förvaltning av säkerheterna för krediter i det europeiska centralbankssystemet. Förbindelsenätet gör det möjligt för marknadsparterna att via sina inhemska värdepapperscentraler hantera även värdepapper som emitterats av de utländska centralerna.

Helsingfors Fondbörs Ab och SOM Ab, Fond- och derivativbörs, clearingbolag aviserade sin fusion i juli. Det nya bolaget fick namnet HEX Ab, Helsingfors Värdepappers- och derivativbörs, clearingbolag. Föremålet för bolagets verksamhet är fond- och derivativbörsverksamhet samt clearing och avveckling av derivatinstrument. Genom fusionen ville bolaget förbereda sig för den allt intensivare nationella och internationella konkurrensen på kapitalmarknaderna. Den största aktieägaren blev Merita Bank med sitt innehav av ca 1/3 av aktierna. Också derivatbörsen OM i Stockholm deltog med en insats på 16 procent.

Utländska banker och bankirfirmor köpte upp företag i Finland. Ane Gyllenberg Ab såldes till Skandinaviska Enskilda Banken, medan Bankirfirma Oy Erik Selin Ab köptes av Carnegie Fondkommission Finland Ab.

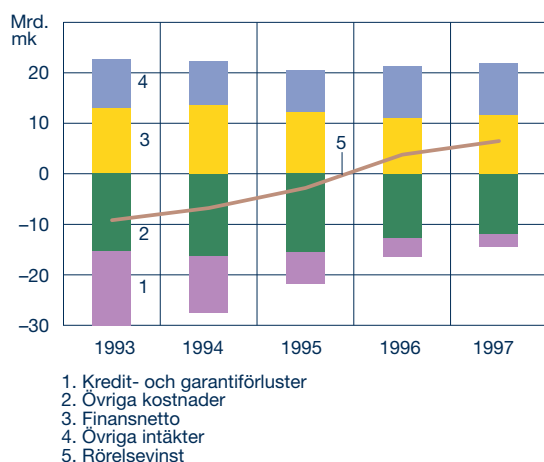

**Utländska banker
ökade sina
marknadsandelar
i Finland.**

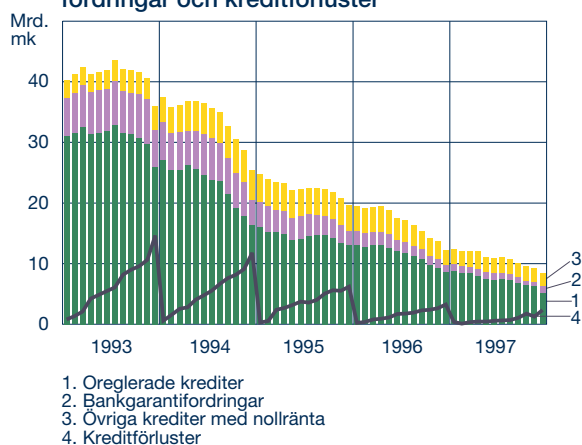
Figur 23.

Depositionsbankskoncernernas resultat

Figur 24.

Depositionsbankskoncernernas oreglerade fordringar och kreditförluster

Bankerna lönsammare och effektivare

Bankernas genomgripande sanerings- och rationaliseringsåtgärder började bära frukt, och deras lönsamhet förbättrades. Den gynnsamma resultatutvecklingen från 1996 fortsatte och överträffade klart marknadens förväntningar. I takt med resultaten steg också kapitaltäckningen. Till den förbättrade lönsamheten bidrog framför allt de ringa kreditförlusterna, vinsterna på aktieförsäljningen, minskade rörelsekostnader och högre finansnetton (figur 23). En stor del av banksektorns goda resultat kom dock från poster av engångskaraktär. Resultatutvecklingen under de kommande åren är starkt beroende av den ekonomiska utvecklingen totalt. Stabil tillväxt och låga räntor skapar förutsättningar för en fortsatt god lönsamhet även i banksektorn.

Kreditförlusterna minskade tack vare en stark ekonomisk tillväxt och den låga räntnivån (figur 24). Återvinningarna på tidigare ned- och avskrivna krediter var betydande.

Via realiseringen av säkerheter inflöt ofta oväntat stora belopp på redan förlustredovisade fordringar. Till den positiva utvecklingen bidrog i stor utsträckning värdestegringen på tillgångar som utgjort säkerhet. Framför allt var det fastighetsvärdena som steg kraftigt. Också de oreglerade fordringarna minskade, men mindre än 1996.

Banksektorns goda resultat kunde också i hög grad tillskrivas vinsterna på aktieförsäljningen. Huvudparten av sådana aktieintäkter redovisades av Merita Bank. Exklusive Merita Banks försäljningsvinster var nettoresultatet av värdepappershandeln totalt sett svagt.

Anbudsräntehöjningen i mitten av september gav bankerna ökade räntemarginaler då utlåningsräntan i regel reagerar snabbare och kraftigare på förändringar i marknadsräntorna än inlåningsräntan. Konkurrensen om lånekunderna inom såväl hushålls- som företagssektorn kommer dock att skärpas i framtiden, och i det konkurrensutsatta läget blir det inte lätt för bankerna att fortsätta med nuvarande räntemarginaler.

Efterfrågan på nya bostadslån var fortsatt livlig året igenom, och stocken av bostadslån till hushållen började växa. Efterfrågan på företagskrediter däremot varierade kraftigt under året. Totalt under de senaste åren har stocken av företagskrediter minskat något; detta gäller framför allt valutalånen under hela 1990-talet. Orsaken till den svaga efterfrågan på företagskrediter var bland annat att företagen ville konsolidera sina balansräkningar och finansierade sina investeringar med internt tillförda medel.

En bidragande orsak till bankernas ökade finansnetton var att de lågavkastande tillgångarna minskade. Sådana var framför allt oreglerade krediter och fastigheter. Största delen av de oreglerade krediterna hade säkerhet. När säkerhetens värde sjönk under skuldbeloppet redovisades skillnaden som kreditförlust, och den del av krediten som täcktes av säkerheten kvarstod som fordran i balansräkningen tills säkerheten realiserades. Den oreglerade volymen har minskat allteftersom säkerheter har realiserats. Realiseringen har fördröjts bland annat av utdragna konkursrättegångar. Även fastighetsmassan minskade men var fortfarande stor. Räntenedgången hjälpte bankerna att få ned sina finansieringskostnader för lågavkastande tillgångar.

Bankerna hade alltjämt en större inlåning än utlåning. Överskottet var placerat i penningmarknadsinstrument. Mellan bankerna förekom ingen nämnvärd konkurrens om inlåningskunderna, vilket i sin tur bidrog till den positiva utvecklingen i nettoresultatet av den finansiella verksamheten. Bankinlåningen i mark ökade ytterligare under året. Lågräntekontona var bankernas viktigaste finansieringskälla, till och med i så hög grad att de på grund av sin stora volym ansågs vara en strukturell riskfaktor i inlåningen. Om allmänheten lägger om sina placeringsvanor enligt västeuropeiskt mönster på fond- och

försäringssparande kan bankerna bli tvungna att ta upp konkurrensen med att höja inlåningsräntorna.

I december betalade Postbanken tillbaka sitt kapitallån till staten. Också Merita Bank och några banker inom andels- och sparbanksgруппerna återbetalade under 1997 en del av sina statliga kapitallån.

Bankerna har under de senaste åren utvecklat sin riskhantering påtagligt. Satsningar har gjorts framför allt på hanteringen av kredit- och marknadsriskerna. Under 1997 realiserades heller inga sådana risker som kunde ha lett till större förluster än vad bankerna normalt räknar med.

Livlig aktiemarknad – fondsparandet och derivatmarknaden i stadig tillväxt

Omsättningen på Helsingfors Fondbörs ökade klart: redan i augusti uppnåddes helårssiffran för 1996. Vid slutet av året hade utländska investerare redan ett innehav på ca 45 procent av börsaktiernas marknadsvärde. Utlandets innehav av aktier var procentuellt det största bland EU-länderna. Trots att nya bolag introduceras på börsen var den finländska aktiemarknaden alltjämt att betrakta som tämligen koncentrerad. De tjugo mest omsatta aktierna stod för ca 90 procent av den totala omsättningen.

Placeringsfonderna och försäringssparandet ökade stadigt i popularitet. Dessa sparformers andel av hushållens totala finansiella tillgångar var i Finland dock fortfarande mycket liten i jämförelse med andra västeuropeiska länder (figur 25): placeringsfondernas andel var endast ca 1 procent medan livförsäringssparandet stod för ca 8 procent. I Sverige var motsvarande siffror runt 10 re-

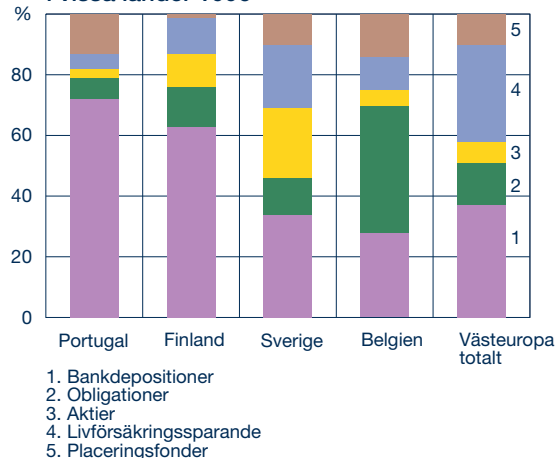

**Bankernas resultat
överträffade klart
förväntningarna på
marknaden.**

Figur 25.

Hushållens finansiella tillgångar i vissa länder 1996

Källa: Bankföreningen i Finland.

spektive 20 procent. Värdepappersfonderna har i Sverige en lång tradition, medan fondsparandet i Finland först har kommit i gång. Också i andra västeuropeiska länder var fond- och livförsäkringssparandet populära placeringsformer.

Bankerna har under senare år alltmer börjat använda instrument utanför balansräkningen. Framför allt har räntederivatet ökat kraftigt: jämfört med 1996 ökade volymen med ca 60 procent. Merparten av de ränterelaterade derivatkontrakten sluts eller avvecklas på börsen. Valutaderivatet däremot är till största delen icke standardiserade OTC-kontrakt som ingås utanför börsen.

Statens skuldsättning minskade

Emissionen av masskuldebrev gick ned med 9 procent. Det var framför allt staten som reagerade på sitt minskade upplåningsbehov genom att klart dra ned på emissionen av

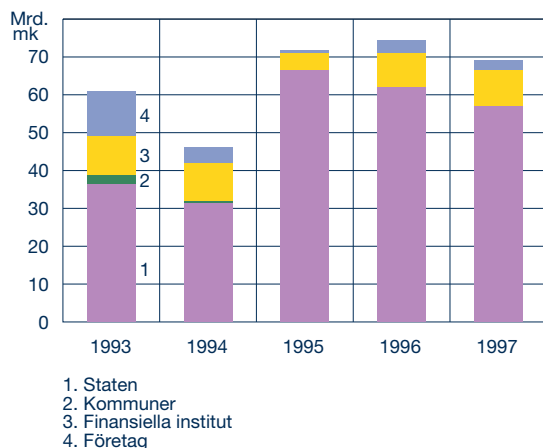
masskuldebrev. Emissionerna i de övriga sektorerna var ungefär lika stora som året innan (figur 26).

Statens upplåning i mark koncentrerades till marknaden för benchmarklån (figur 27). Avkastningsobligationerna, som främst marknadsförs till hushållen, minskade något under året. En fortsatt god lönsamhet och låg investeringsaktivitet gjorde att företagens upplåning på kapitalmarknaden var rätt obetydlig; i själva verket minskade den utelöpande masskuldebrevsstocken i företagssektorn med ca 10 procent. Bankerna hade inget större behov av långfristig upplåning via masskuldebrev, då utlåningsräntan i huvudsak var bunden till helibor- och primräntor. Också bankernas och övriga finansiella instituts utelöpande masskuldebrev minskade 1997.

Likviditeten på andrahandsmarknaden för statliga benchmarklån förbättrades jämfört med åren innan. Den viktigaste investerargruppen på statslånemarknaden var fortsättningsvis försäkringsbolagen, framför allt

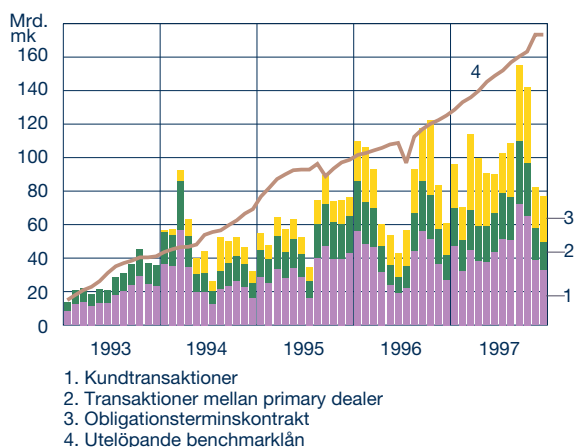
Figur 26.

Emissioner av masskuldebrevslån i mark

Figur 27.

Statens benchmarklån

pensionsbolagen, även om innehaven växte långsammare mot slutet av året. Utländska investerare inriktade sig alltmer på den långfristiga marknaden i mark.

Finanstillsyn och finansmarknadslagstiftning reviderades

Finlands Bank ansvarar för sin del för den allmänna översynen av stabiliteten och funktionssäkerheten i det finansiella systemet. Centralbanken har som uppgift att främja betalningssystemets och det övriga finansiella systemets stabilitet och tillförlitlighet samt för sin del sörja för effektiviteten i systemet och bidra till att utveckla det.

Finanstillsynen utvecklades på olika plan. Mellan tillsynsmyndigheterna diskuteras bland annat riktlinjerna för finans- och försäkringstillsynen och avtal slöts om informationsutbyte och samarbete mellan myn-

digheterna. I åtgärdsplanen för utveckling av finanstillsynen betonades vikten av ägarprövning och tillgången på adekvat marknadsinformation. Finansministeriet tillsatte en enmansutredning med uppgift att undersöka metoder och möjligheter att effektivisera finans- och försäkringstillsynen. Utredningsmannen Björn Wahlroos lade fram ett förslag till sammanslagning av försäkrings- och finanstillsynen till en ny tillsynsmyndighet. Finansministeriet skickade förslaget på remiss till de berörda parterna med begäran om yttrande före utgången av 1997.

Vid början av 1998 trädde flera lagändringar rörande kreditinstitut och värdepappersföretag i kraft. De nya bestämmelserna om insättarskyddet kan anses som de viktigaste. Enligt den nya lagen garanteras insättningarna från allmänheten upp till 150 000 mark per kund och bank (bankgrupp). Antalet konton i olika banker är inte begränsat. Beräknat enligt ställningen i juli 1996 uppskattas garantin i praktiken täcka 96 procent

---

**Ett begränsat
insättarskydd tvingar
ägarna, marknaden
och insättarna till
ökad bevakning av
bankernas ekonomi.**

---

av antalet konton och ca 60 procent av de in-
nestående medlen. Lagändringen om det be-
gränsade insättarskyddet kan också ses som
en viktig principiell reform, genom att den
klargör en del av frågorna kring tillsynen och
ansvarsfördelningen i banksektorn. Genom
den begränsade insättningsgarantin betonas
ägarnas, marknads och kundernas ansvar
för den ekonomiska bevakningen av banker-
na. Efter lagändringen motsvarar det fin-
ländska insättningsgarantisystemet bättre sys-
temen i andra EU-länder.

Lagändringarna innehöll också en ut-
ökad skyldighet för depositionsbankerna i
Andelsbankscentralen-ABC andelslag att pub-
licera delårsrapporter. Den nya bestämmel-
sen syftade till att öka och likrikta den of-
fentliga informationen om kreditinstitutens
ekonomiska ställning och göra informatio-
nen mera tillgänglig så att marknaden kan
fungera effektivare. Genom lagändringarna
utvidgades kretsen av kreditinstitut och vär-

depappersföretag under Finansinspektionens
tillsyn till att omfatta också holdingbolagen.
Även vissa bokslutsbestämmelser revideras.
Värderingsprinciperna för tillgångar och
skulder ändrades bland annat så att värde-
papper klassificerade som rörliga aktiva
(dvs. värdepapper som är avsedda för han-
del) alltid redovisas till marknadsvärdet.

Regeringen överlämnade till riksdagen
en proposition med förslag till lag om änd-
ring av värdepappersmarknadslagen avseen-
de värdepappersclearingen. Värdepappers-
marknadslagen har inte tidigare innehållit
bestämmelser om clearingverksamhet. En-
ligt det nya lagrummet krävs koncession för
yrkesmässig clearingverksamhet. För clear-
ingorganisationer skall gälla samma typ av
bestämmelser som för fondbörser och op-
tionsföretag. Lagändringen syftar till att för-
bättra investerarnas, marknadsparternas och
statens ställning på värdepappersmarknaden.

Finlands Bank har till uppgift att för sin del svara för betalningssystemets funktionsförmåga och effektivitet, bidra till att utveckla systemet och tillhandahålla tjänster för betalningsrörelsen och avvecklingen av betalningar. Centralbanken övervakar betalningssystemen som helheter, medan Finansinspektionen svarar för tillsynen av enskilda kreditinstitut och riskerna i deras betalningssystem. Flera internationella organisationer (EU, EMI, BIS) har meddelat anvisningar och gett rekommendationer för att förbättra betalningsrörelsens tillförlitlighet och säkerhet. Målet är att de finländska systemen skall överensstämma med internationella rekommendationer och vara i EMU-skick vid slutet av 1998.

Vid utvecklingen av de inhemska betalningssystemen samarbetar Finlands Bank med bankerna och Bankföreningen i Finland. Finlands Banks ansvar fokuseras på förmedlingen av stora betalningar, vars betydelse ökar under euroeran, då betalningar i euro via Finlands Bank kan förmedlas även till andra EU-länder. Under 1997 fortsatte utvecklingen av Finlands Banks checkkontosystem och tillhörande avvecklingsfunktioner med målet att få systemet att uppfylla gemensamt överenskomna minimikrav i etapp tre av EMU. För att den gemensamma pen-

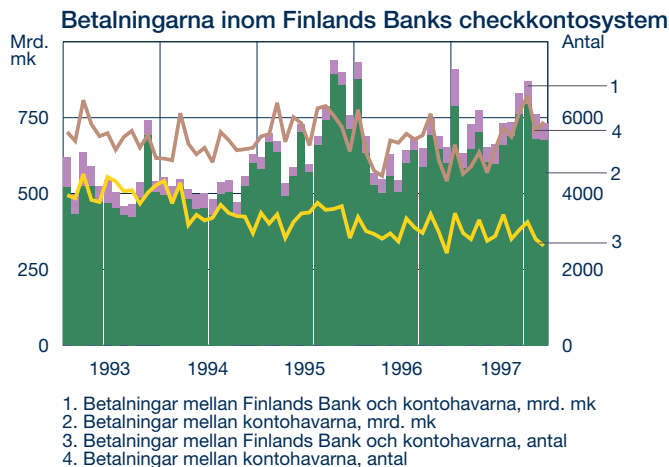
ningpolitiken skall kunna bedrivas effektivt och trovärdigt krävs det tillförlitliga betalnings- och avvecklingssystem inom euroområdet. Det internationella samarbetet fortsatte främst inom Europeiska monetära institutets expertarbetsgrupper för utveckling av betalnings- och avvecklingssystemen.

Den tekniska utvecklingen, elektroniseringen av betalningssystemen och de nya betalningsmedlen medför utmaningar också för tillsynen av betalningssystemen. Finlands Bank följde utvecklingen av bruket och regleringen av elektroniska pengar och deltog i regleringsdiskussionen såväl i hemlandet som inom EU.

Allmän övervakning av betalnings- och avvecklingssystemen

Finlands Bank svarar för den allmänna övervakningen av betalnings- och avvecklingssystemen. Arbetet med att fastställa och analysera målen och uppgifterna för övervakningen fortsatte i samarbete med Finansinspektionen. Finlands Banks och Finansinspektionens gemensamma utvecklingsprojekt för tillsyn av betalningssystemen (MA-JAVA) slutförde i november arbetet med att

Figur 28.

definiera riskerna i de inhemska betalningssystemen och behovet av reglering och tillsyn.

Riskerna i betalningssystemen kan, om de realiserar, försvaga systemens funktionsduglighet eller fullständigt stoppa systemen. En motpartsrisik mellan bankerna uppstår om betalningsmottagarens bank tar ansvaret för betalningen och krediterar betalningsmottagarens konto innan täckningen slutgiltigt överförs mellan bankerna. Realiserar motpartsrisiken kan detta påverka både betalningsrörelsens smidighet och betalningssystemets och det finansiella systemets stabilitet, om en enskild banks betalningssvårigheter sprids vidare till andra banker. Motpartsrisiken kan elimineras bl.a. genom täckningsöverföringar i realtid enligt bruttoprincipen med hjälp av ett s.k. RTGS-system (Real-Time Gross Settlement System) innan betalningen överförs till kunden.

Tillsammans med Finansinspektionen fortsatte Finlands Bank att kartlägga avvecklingsriskerna inom valutahandeln i de finländska bankerna. I alla bankers valutahandel är motpartsriskpositionerna betydande.

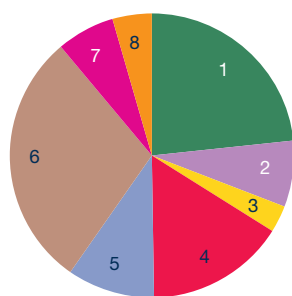
PVP-principen (payment versus payment eller betalning mot betalning) förverkligas inte i valutahandeln, utan överföringarna sker vid olika tidpunkter på grund av valutornas tidszoner och skillnader i betalningstidpunkter i de olika länderna. PVP-principen skulle kunna tillämpas bl.a. med hjälp av en internationell nettningcentral för valutaaffärer eller genom samtidiga av varandra beroende RTGS-överföringar. Till grund för kartläggningen av avvecklingsriskerna låg en rapport om avvecklingsrisker i valutahandeln och möjligheter och behov att minska dem som våren 1996 hade publicerats av centralbankerna i G10-länderna.

För att utveckla den allmänna tillsynen när det gäller inhemska clearingorganisationer (värdepapperscentralen, derivatbörserna och Automatia-bolagen) tillsattes hösten 1997 gemensamma projektgrupper inom Finlands Bank och Finansinspektionen. Dessa skall fastställa principerna för den allmänna tillsynen av clearingsystemen och tillsynens innehåll. I värdepappershandeln är det möjligt att följa principen leverans mot betalning och

Figur 29.

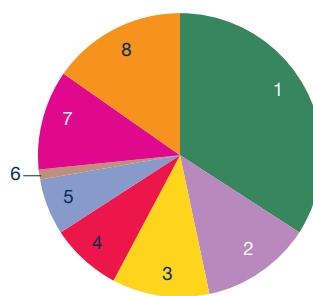
Betalningarna inom Finlands Banks checkkontosystem enligt transaktionsslag, %

Antal (%)

1. Betalningar inom värdepappershandeln (24)
2. Täckningsöverföringar, brutto (8)
3. Lorotäckning (3)
4. Betalningsavveckling (16)
5. Övriga betalningar (10)
6. Penningförsörjning (28)
7. Penningmarknadsöverföringar (7)
8. Valutatransaktioner (4)

Markbelopp (%)

1. Betalningar inom värdepappershandeln (35)
2. Täckningsöverföringar, brutto (12)
3. Lorotäckning (11)
4. Betalningsavveckling (8)
5. Övriga betalningar (7)
6. Penningförsörjning (1)
7. Penningmarknadsöverföringar (12)
8. Valutatransaktioner (14)

Juni–december 1997.

koppla överföringen av betalningen till överlåtelsen av värdeandelen i fråga.

Utvecklingen av bankernas betalningssystem fortsatte

Finlands Bank utvecklar checkkontosystemet och andra inhemska betalningssystem i samarbete med bankerna och Bankföreningen i Finland. Syftet med utvecklingsarbetet är att förbättra systemens effektivitet, minska de risker betalningsförmedlingen orsakar bankerna och uppfylla de minimikrav EU ställer på betalningsförmedlingen.

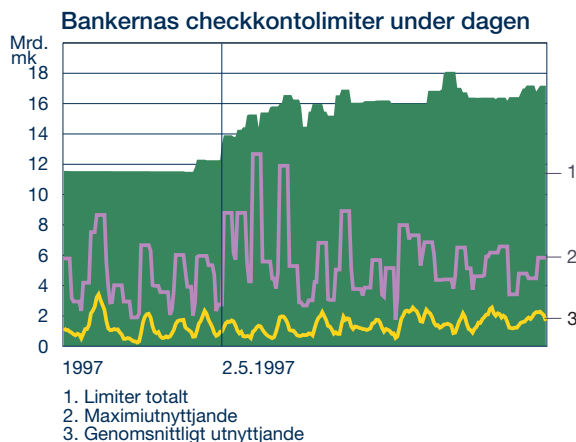
Finlands Banks checkkontosystem

Via checkkontosystemet förmedlades 1997 i genomsnitt 402 betalningar per dag. Den genomsnittliga dagsomsättningen, 35.9 miljarder mark, utgjorde 5.9 % av Finlands bruttonationalprodukt, dvs. värdet av penningflödena uppnådde BNP-värdet på 17 dagar. An-

talet betalningar och värdet av betalningarna i checkkontosystemet ökade jämfört med föregående år (figur 28). Störst var förändringen i antalet betalningar mellan kontohavarna under årets andra hälft. Dessa betalningar var i december 1997 nästan en och en halv gång så många som i december året innan. Ökningen berodde på att transaktionsvisa RTGS-avvecklingar togs i bruk. Nästan 30 procent av betalningarna i checkkontosystemet gällde bankernas penningförsörjning. Penningförsörjningens andel av betalningarnas totala värde var bara en procent, och hälften av betalningarnas totalvärde hänförde sig till värdepappers- och valutahandeln (figur 29).

Från början av 1996 har Finlands Bank krävt full säkerhet för bankernas checkkontolimiterna under dagen. Också enligt EMI:s regler skall full säkerhet alltid ställas för checkkontolimiterna. För att göra bankernas betalningsrörelse i checkkontosystemet mera flexibel slopade Finlands Bank den 1 maj

Figur 30.

1997 sitt tillståndsförfarande, enligt vilket limitändringar krävde godkännande av centralbankens direktion. Enligt det nya förfarandet kan Finlands Bank godkänna bankernas ansökningar om limitändringar efter kontroll av de inlämnade säkerheternas godtagbarhet och täckningsvärde. Bankerna kan således anhålla om ändring av checkkontolimiten alltefter sitt likviditetsbehov under dagen. Det totala beloppet av bankernas checkkontolimit har ökat (figur 30) när bankerna bereder sig på fluktuationer i likviditetsbehovet och ett växande antal transaktioner i checkkontosystemet då bruttoregistreringarna ökar.

I augusti 1997 godkände Finlands Bank de grundläggande principerna för en automatiserad säkerhetshanteringstjänst. Automationsprojektet skall göra det möjligt för bankerna att effektivisera hanteringen av säkerheter i värdeandelsform. Med hjälp av tjänsten kommer övervakningen av säkerheternas tillräckliga nivå att koncentreras till det totala värdet av pantsatta värdeandelar. Projektet diskuterades med bankerna och

projektförberedelserna inleddes. Finlands Värdepapperscentral svarar för att systemet byggs, och avsikten är att systemet skall tas i bruk i början av 1998.

Kontohavarna kan koppla upp sig till checkkontosystemet via Finlands Banks arbetsstationstillämpning eller via egna tillämpningar. Under 1997 utvecklade Finlands Bank en ny programversion av arbetsstationstillämpningen och checkkontosystemet. I dem finns bl.a. en köfunktion för betalningarna. Om det på kontohavarens checkkonto saknas täckning för en betalning, returneras betalningen inte till avsändaren, utan den väntar i en kö tills det finns tillräckliga medel på kontot. Köordningen beror bl.a. på betalningarnas ankomsttid och på den prioritet som kontohavaren gett dem. De nya systemen tas i bruk våren 1998.

Andra inhemska system

Täckningsöverföringarna mellan bankerna i Finland utförs via Finlands Banks checkkontosystem. Under 1997 utvecklades främst det s.k. POPS-systemet för förmedling av ex-

pressbetalningar och checkar (bankernas on-lineexpressbetalningar och onlinecheckar) samt bankernas betalningsförmedlingssystem, clearing av betalningsrörelsen och lorobetalningar, dvs. utländska betalningar i mark.

Bankerna började 1996 använda POPS-systemet för meddelandehantering i realtid för expressbetalningar och checkar. Täckningarna för betalningarna överfördes i samband med bankernas övriga betalningsclearing. För att minska motpartsriskerna i POPS-systemet infördes parvisa limiter för bankerna i juni 1997. Täckning för betalningar som överskrider limiten överförs mellan bankerna enligt bruttoprincipen innan betalningen erläggs till kunden, och täckning för betalningar som underskrider limiten överförs tills vidare vid dagens slut, men denna praxis kommer att ändras under 1998. Då förmedlas betalningar via POPS-systemet endast inom limiten. När den bilaterala limiten mellan två banker överskrids gör den skuldsatta banken en täckningsöverföring för att frisätta limiten.

I betalningsclearingen utväxlar bankerna bilateralt betalningsinstruktioner flera gånger per dag om bl.a. gireringar, kortbetalningar och direktdebiteringar. Finlands Bank clearar bankernas betalningsrörelse, dvs. genomför täckningsöverföringar mellan bankerna en gång per dag på basis av de clearingnotor som bankerna lämnar in. För närvarande registreras en del av kundbetalningarna på mottagarnas konton redan innan täckningarna överförts mellan bankerna, vilket ger upphov till en motpartsrisk mellan bankerna. För att eliminera motpartsrisken utan att kundservicen försämras har det föreslagits att ett nytt förfarande med körning av betalningsclearingen vid en tidigare tidpunkt skulle införas.

Lorobetalningarna är utländska betalningar i mark mellan en valutainlåning och

en valutautlåning eller mellan två valutautlåningar. Bankerna förmedlar betalningsinstruktionerna sinsemellan och täckningarna överförs antingen bilateralt eller inom loroclearingen mellan bankerna som överföring av nettotäckningar i checkkontosystemet. Lorobetalningarna gäller ofta stora belopp. Att täckningarna inom loroclearingen överförs först efter att mottagarnas konton har krediterats ger därför upphov till betydande motpartsrisker under dagen. På basis av diskussioner och förberedelser inom samarbetsgrupper med representanter för Finlands Bank, de finländska bankerna och Bankföreningen i Finland fattades ett beslut att övergå från loroclearing till hantering av lorobetalningarna enligt bruttoprincipen senast hösten 1998. Efter det kommer utländska betalningar som överstiger 50 000 mark att bruttoavvecklas, medan lorobetalningar under 50 000 mark kan inkluderas i bankernas övriga betalningsclearing.

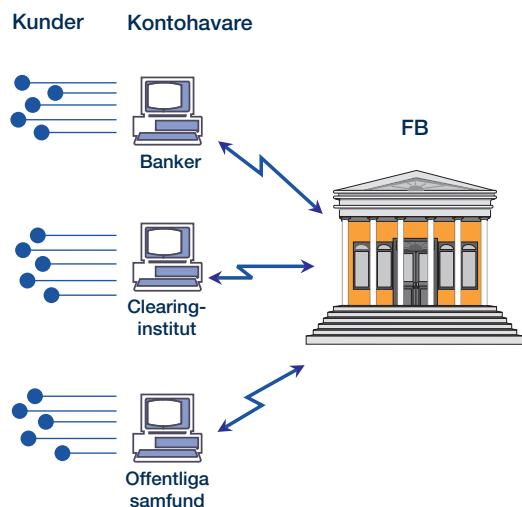
Värdepappershandeln och dess betalningsrörelse står inför stora förändringar då marknaden förenhetligas genom EMU. För att klara de nya utmaningarna tillsatte Finlands Värdepapperscentral, bankerna, Bankföreningen i Finland och Finlands Bank en gemensam arbetsgrupp, som under årets lopp gjorde flera utredningar. I dem beskrevs kommande förändringar och fastställdes ett utvecklingsprogram för värdepappershandelns betalningsrörelse.

Antalet transaktioner i checkkontosystemet antas växa betydligt då utvecklingen går mot bruttoavveckling. För att bedöma hur transaktionsökningen kommer att påverka bankernas betalningsrörelse i checkkontosystemet har Finlands Bank byggt likviditetsmodeller. Enligt simuleringsresultaten kommer bankernas användning av checkkontolimiter under dagen att öka något och saldovariationerna att bli en aning större genom

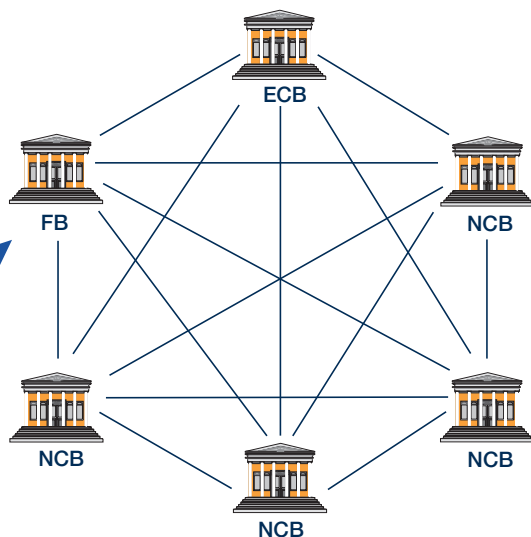
Figur 31.

Finlands Banks checkkontosystem och TARGET

Finlands Banks checkkontosystem

TARGET

FB = Finlands Bank
ECB = Europeiska centralbanken
NCB = Nationell centralbank

övergången till en avvecklingspraxis som minskar motpartsriskerna.

Betalningssystemen i EU-ländernas centralbanker länkas samman

Finlands Banks checkkontosystem är ett av de första RTGS-systemen i bruk i Europa. Det kommer att kopplas upp till EU-ländernas gemensamma RTGS-system TARGET (Trans-European Automated Real-Time Gross settlement Express Transfer), då Europeiska centralbanken inleder sin operativa verksamhet den 1 januari 1999 (figur 31). Också de

EU-länder som stannar utanför etapp tre av EMU kan ansluta sig till TARGET. Systemet har i första hand utvecklats för att vara en förmedlingskanal för betalningar i euro i anslutning till penningpolitiken och gemenskapens penningmarknadshandel. EU-ländernas centralbanker ser gärna att också andra stora eurobetalningar förmedlas via systemet för att reducera motpartsriskerna. EMI har preliminärt bestämt att transaktionspriset för TARGET-betalningar som förmedlas från ett land till ett annat kommer att ligga mellan 1.5 och 3 ecu.

Finlands Banks TARGET-projekt startade 1996. Under 1997 nådde projektet implementerings- och teststadiet. De första tes-

terna med finländska banker inleddes i maj, varefter systemet finslipades under sommaren. Testerna med EMI påbörjades i september och fortsatte fram till årets slut. Testningen mellan olika centralbanker startar i början av 1998 och simuleringen mellan samtliga centralbanker sommaren 1998.

Europeiska monetära institutet har beslutat att TARGET skall vara öppet vardagar kl. 8.00-19.00 finsk tid. Förutom under veckosluten är det planerat att hela systemet skall vara stängt endast på jul- och nyårsdagen. Övriga dagar kommer TARGET-systemet att vara i funktion om minst två EU-centralbanker är öppna. De nationella centralbankerna beslutar om sitt deltagande i systemet under nationella helgdagar med beaktande av bl.a. konkurrenssynpunkter och bankernas önskemål. Senast när EMU:s tredje etapp inleddes, men sannolikt redan tidigare, förlänger Finlands Bank öppettiderna för checkkontosystemets kontohavartillämpning och bereder sig på att tillhandahålla systemtjänsterna även under nationella helgdagar enligt bankernas önskemål.

De elektroniska betalningarna ökar

Finlands Bank har medverkat i finansministeriets arbetsgrupp för reglering av elektroniska pengar, dvs. elektroniska kort- och nät-pengar. Arbetsgruppens rapport från december 1996 behandlar utgångspunkterna för elektroniska pengar och regleringens allmänna linjer för att trygga användarens ställning vid bruket av elektroniska pengar genom skyldigheter som åläggs utgivarna.

En ny arbetsgrupp för elektroniska pengar som tillsatts av finansministeriet inleddes sitt arbete i november 1997. Arbetsgruppen skall före slutet av maj 1998 utarbeta

ett regelverk för elektroniska pengar samt eventuella rekommendationer. Elektroniska pengar och behovet att reglera dem utreddes också internationellt i EMI:s och Europeiska kommissionens arbetsgrupper för elektroniska pengar. I juli 1997 inledde EU-kommissionen beredningen av ett direktiv om elektroniska pengar.

I Finland ökade användningen av elektroniska pengar något och flera olika system var i drift. Det viktigaste av dem är det elektroniska systemet Avant II för allmänt bruk som utvecklats av Automatia Rahakortit Oy, ett företag som ägs av tre finländska banker (Merita Bank, Postbanken och ACA). Systemet togs i bruk i mars 1997. Från början av november tillhandahöll Automatia möjligheten till begränsade kortbetalningar på datanätet med hjälp av kortläsare.

Elektroniseringen av de finländska betalningssystemen fortsatte under 1997. Inom en nära framtid kommer Internet- och telefonbanksförbindelserna att medföra nya utvecklingsmöjligheter på betalningsområdet och genom sin allt större spridning revolutionera förmedlingen av betalningstjänster. Den tekniska utvecklingen, elektroniseringen av betalningsförmedlingen och de nya betalningsmedlen innebär utmaningar också för tillsynen.

Lagstiftning om betalningsrörelsen under beredning

Den tekniska utvecklingen av betalningsrörelsen och den ökade elektroniseringen har gjort att man i många länder börjat inse behovet av en lagstiftning om betalningsrörelsen. Inte heller Finland har någon särskild lag om betalningsmedel, betalningar och betalningsrörelsen. I vissa länder har en revidering av lagstiftningen påbörjats för att skapa

---

**Elektroniseringen
av de finländska
betalningssystemen
fortsatte.**

---

en täckande lag om betalningsrörelsen. I Finland inriktas utvecklingsarbetet på de förpliktelser som följer av EU-kommissionens direktiv.

Införandet av EU:s direktiv om gränsöverskridande gireringar kommer att förändra gireringssituationen i Finland. Direktivet reglerar alla gränsöverskridande krediteringar under 50 000 ecu inom EU. Finlands Bank deltar i en arbetsgrupp som tillsatts av justitieministeriet med uppgift att utarbeta en gireringslag för Finland. Samtidigt utarbetas också bestämmelser om inhemska gireringar. Arbetsgruppen skall slutföra sitt uppdrag före utgången av mars 1998.

I juni 1997 trädde en lag i kraft som reglerar slutgiltigheten av nettningen av värdepapper, derivatkontrakt, valutahandeln och tillhörande betalningar. I den finländska lagstiftningen om betalningsrörelsen har betalningarnas slutgiltighet inte fastställts i detalj, vilket kan försvaga de finländska parternas konkurrenssituation på den integrerade marknaden. Såväl den inhemska lagstiftningen som ett EU-direktiv om betalningarnas och nettningens slutgiltighet är under beredning. Dessutom har EU-kommissionen inlett arbetet med att utarbeta ett direktiv om elektroniska pengar.

Betalningsmedelsförsörjningen

Betalningsmedelsförsörjningens verksamhetsmiljö förändrades något under 1997 jämfört med tidigare år. Till de viktigaste förändringarna hörde att tillväxten i efterfrågan på kontanter avtog, att nedgången i bankernas innehav av kontanter avstannade och att sedelcirkulationen via Finlands Bank inte längre ökade.

Finlands Bank deltog intensivt i förberedelserna av utgivningen av eurosedlar. Förberedelserna fokuserades på produktionsarrangemang och behovsbedömning, sedlarnas säkerhetsdetaljer och utvecklingen av ett system för hantering av sedelförfalskningar (se närmare s. 62).

Beloppet kontanta medel ökade, men tillväxttakten avtar

Den ökning av beloppet utelöpande sedlar och mynt som hade börjat 1995 fortsatte 1997 i takt med tillväxten i den privata konsumtionen. Under 1997 avtog dock tillväxten i efterfrågan på kontanter bl.a. på grund av det ökade bruket av bank- och kreditkort. Det genomsnittliga beloppet utelöpande sedlar och mynt 1997 uppgick till drygt 16 miljarder mark, medan penningmängden föregående år hade uppgått till 15 miljarder mark och

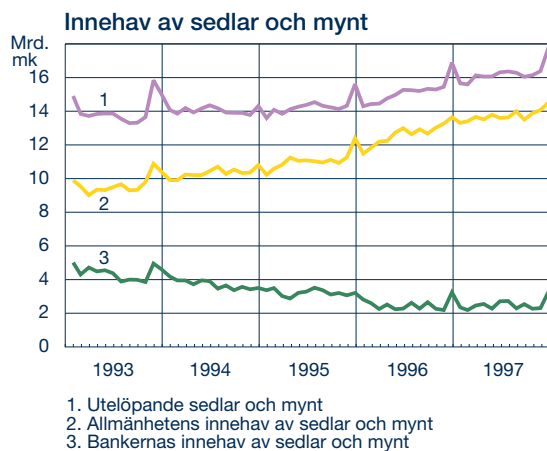
under hela första hälften av 1990-talet hade rört sig kring 14 miljarder mark (figur 32). Vid slutet av 1997 uppgick beloppet utelöpande sedlar och mynt till 17 817 miljoner mark, vilket innebar en tillväxt på 5.5 procent mot 8.2 procent året innan. Ökningen av sedelstocken, 847 miljoner mark, var likaså mindre än föregående år, då den hade uppgått till 1 208 miljoner mark (tabell 1).

I december ökade beloppet utelöpande sedlar på grund av skatteåterbäringen och den normala säsongvariationen. Sedelstocken växte med 5.6 procent 1997 (figur 33).

Beloppet utelöpande mynt fortsatte att öka: ökningen var 4.4 procent mot 4.1 procent ett år tidigare. Bruksmynten gick upp med 53 miljoner mark och jubileumsmynten med 26 miljoner mark.

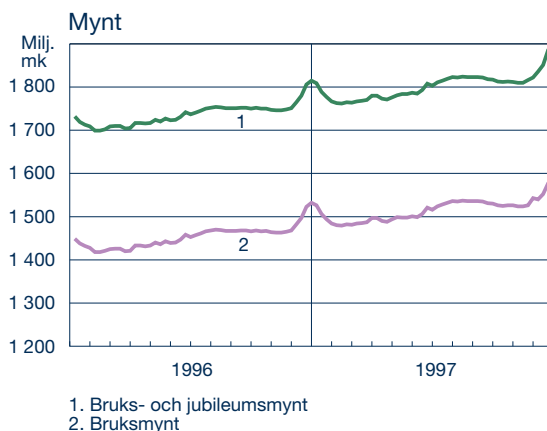
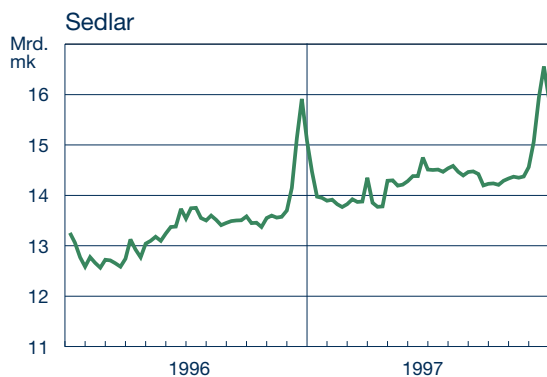
I relation till bruttonationalprodukten förblev beloppet utelöpande sedlar och mynt 1997 i det närmaste på föregående års nivå, dvs. 2.6 procent (figur 34). I ett längre perspektiv har detta relationstal sjunkit betydligt när betalningssystemen utvecklats, och utvecklingen under 1990-talet tyder på att den svagt sjunkande trenden kommer att fortsätta. Särskilt under de närmaste åren kan en eventuellt allt allmänare användning av elektroniska pengar undantränga bruket av traditionella kontanter som betalningsmedel.

Figur 32.

Figur 33.

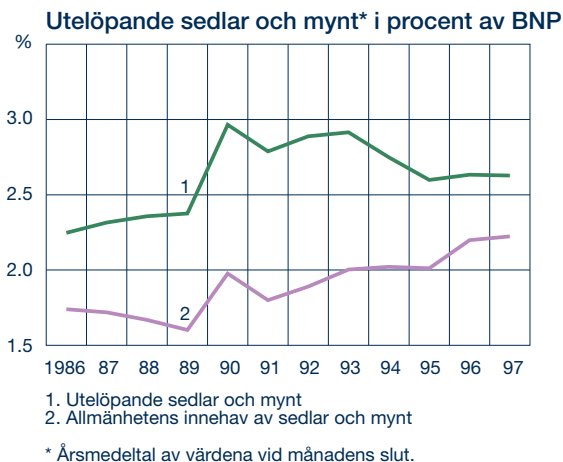
Värdet av utelöpande sedlar och mynt

Av alla EU-länder utom Luxemburg, som bildar en valutaunion med Belgien, hade Finland fortfarande den minsta volymen utelöpande sedlar och mynt i förhållande till bruttonationalprodukten. I de övriga EU-länderna varierade förhållandet mellan drygt 3 och över 10 procent. Det låga relationstalet beror framför allt på de avancerade betalningssystemen i Finland, det ringa bruket av sedelstocken som sparform och det låga beloppet finländska sedlar utomlands.

Beloppet sedlar och mynt i bankernas kassor förblev 1997 i det närmaste oförändrat, vilket betyder att den nedåtgående trend som hade börjat 1991 nu bröts. Ökningen av beloppet utelöpande sedlar och mynt orsakades därför helt och hållet av allmänhetens efterfrågan på kontanter (figur 32). Vid slutet av året uppgick beloppet sedlar och mynt i bankernas kassor till 3 300 miljoner mark och allmänhetens innehav till 14 517 miljoner mark. Till allmänhetens innehav av kontanter räknas

Figur 34.

också sedlarna i de uttagsautomater (över 90 procent av det totala antalet uttagsautomater) som tillhandahålls av Automatia Pankkiautomaatit Oy, som grundades av bankerna 1994.

Medan det totala beloppet utelöpande sedlar och mynt ökade, minskade bankernas andel 1997 med drygt en procentenhet från året innan och utgjorde i genomsnitt inte mer än ca 15.3 procent. Före slopandet av kontantmedelskreditsystemet och före rationaliseringsåtgärderna till följd av recessionen hade andelen vid slutet av 1991 varit nästan 40 procent. Eftersom andelen fortfarande historiskt och även internationellt är förhållandevis stor, kan den förväntas minska ytterligare.

Sedelstockens omloppshastighet minskade

De utelöpande sedlarna cirkulerade i genomsnitt 6.0 gånger via Finlands Bank 1997. Den sedan flera år tillbaka kraftiga tillväxten i sedelstockens omloppshastighet bröts: omloppshastigheten hade 1996 varit 6.7, medan den 1992 varit bara 3.5. I de övriga EU-

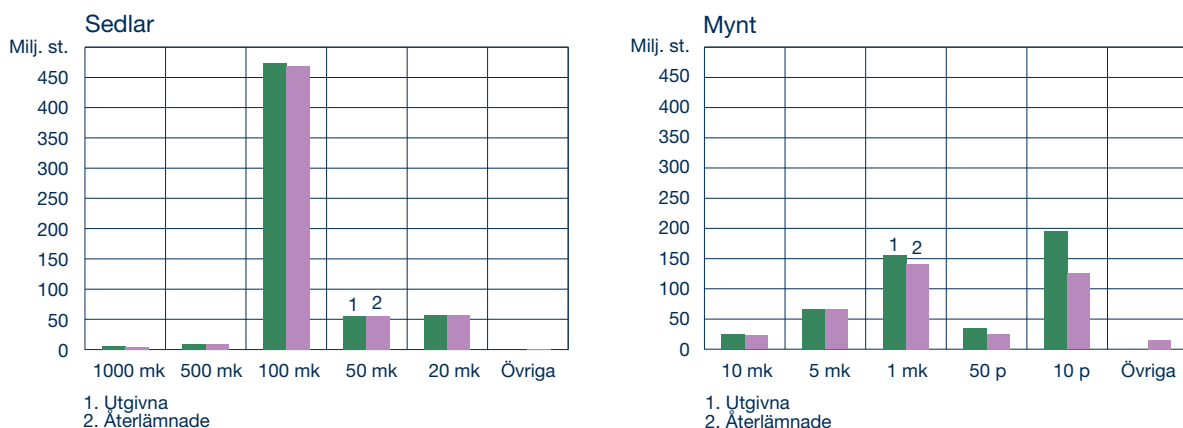
länderna har sedelstockens genomsnittliga årliga omloppshastighet under de senaste åren i allmänhet varit 1.5–3.

Av de enskilda sedlarna hade 100-markssedlarna den högsta omloppshastigheten på 8.1. De övriga sedlarnas motsvarande tal var 1000 mk 0.9, 500 mk 1.9, 50 mk 4.6 och 20 mk 2.9.

Att omloppshastigheten slutade öka berodde framför allt på att Finlands Bank vid början av 1997 införde en sedelhanteringsavgift. Liksom andra avgifter som tas ut för penningförsörjningen har hanteringsavgiften fastställts till självkostnadspris enligt lagen om grunderna för avgifter till staten. Avgiften gäller sedelstockens omlopp till den del som den årliga genomsnittliga omloppshastigheten överskrider värdet 3. I europeisk jämförelse har detta värde ansetts tillräckligt för att tillgodose sedelstockens kvalitet och äkthet i enlighet med Finlands Banks skyldighet som myndighet. På grund av hanteringsavgiften skedde en större del än tidigare av sedelhanteringen i regionala penninghanteringscentraler som tillhandahåller penningförsörjningstjänster för bankerna. Samtidigt började ban-

Figur 35.

Sedel- och myntströmmarna via Finlands Bank 1997

kerna överväga även andra lösningar för att minska cirkulationen via Finlands Bank.

Eftersom den genomsnittliga omloppshastigheten ännu var klart högre än det uppställda målet och eftersom problemet uttryckligen gäller endast 100- och 50-marks-sedlar, beslutade Finlands Bank att hanteringsavgiften från början av 1998 skulle gälla endast dessa två sedlar. För att ytterligare öka effekten beslutade banken samtidigt att hanteringsavgiften skulle ses över halvårsvis på basis av cirkulationen under föregående halvårsperiod.

Beloppet beställda sedlar minskade med 6 procent 1997 och utgjorde 61.1 miljarder mark. Antalet beställda sedlar var 601 miljoner (figur 35) mot 637 miljoner sedlar året förut. Också antalet inlämnade sedlar minskade: 597 miljoner sedlar lämnades in eller 6 procent färre än föregående år. Beloppsmässigt uppgick de inlämnade sedlarna till 60.2 miljarder mark.

Hanteringsavgiften för sedlarna var 0.85 mark för ett parti på 100 sedlar av samma valör. Intäkten av avgiften uppgick till 10.2 miljoner mark.

Av de banker som använder penningförsörjningens databehandlingssystem bar Finlands Bank upp 5.3 miljoner mark 1997. Detta var 1.4 miljoner mark mindre än ett år tidigare. Nedgången berodde på att bankerna koncentrerade penningförsörjningen till de regionala penninghanteringscentralerna, vilket minskade antalet penningbeställningar och penninginlämningar.

Bankens sedelsorteringskapacitet ökade under året genom inköpet av två sorteringsmaskiner av en ny generation, som är anpassade även för de kommande eurosedlarna.

20-markssedel med beteckningen Litt.A gavs ut

Av 20-markssedeln från 1993 togs en ny typ, Litt.A, i bruk. Sedeln fick en blågrön färgskala. Färgen ändrades för att sedeln bättre skall kunna särskiljas från 100-markssedeln.

1991 infördes på 1000- och 500-marks-sedlarna en flerdimensionell, optiskt föränderlig bild, ett kinegram, som har fungerat väl som äkthetsdetalj på sedlarna. Nu togs en

liknande bild, ett hologram, i bruk på 20-markssedeln. I övrigt förblev 20-markssedeln äkthetsdetaljer oförändrade.

Kopieringsmaskinernas och bildhanteringsteknikens utveckling utgör en ständig utmaning för centralbanker och sedeltryckerier. För sedlarna utvecklas därför nya äkthetsdetaljer, som skall göra sedlarna ännu säkrare med tanke på eventuella förfalskningsförsök. Därför ges nya sedlar fortfarande ut även i flera av EU:s medlemsländer trots att planeringen av de kommande eurosedlarna redan kommit långt.

Sedelförfalskningarna fortsatt ringa

Förfalskningar av finländska sedlar påträffades något mer än året innan, dvs. 188 styckena. Förfalskningarna var huvudsakligen enskilda fall.

Finlands Bank arrangerade tillsammans med centralkriminalpolisen 10 seminarier om förebyggande av sedelförfalskningar. Dessutom producerade banken material för professionella sedelhanterare i konsten att känna igen en äkta sedel.

Myntströmmarna fortsatte att minska

Finlands Bank gav ut bruksmynt för 775 miljoner mark. Det utgivna beloppet minskade med 20 procent från föregående år. Beloppet mottagna mynt var 722 miljoner mark.

Under 1997 uppgick mynthanteringsavgifterna till 3.6 miljoner mark, vilket var 1.7 miljoner mark mindre än 1996. Antalet prestationer sjönk med ca 16 procent. Att det totala beloppet minskade berodde delvis också på att avgiften sänktes 1997.

Tre jubileumsmynt gavs ut under året. Med anledning av 100-årsjubileet av Paavo Nurmis födelse gavs ett jubileumsmynt i silver ut, vars nominella värde är 100 mark. Myntet präglades i 51 500 exemplar. Ett 1000-marks jubileumsmynt i guld gavs ut med anledning av 80-årsjubileet av Finlands självständighet och guldmyntet präglades i 20 000 exemplar. Samtidigt gavs ett 25-marks jubileumsmynt ut som tillverkats i aluminiumbrons och kopparnickel. Det präglades i 100 000 exemplar.

Enligt en förordning av EU:s ministerråd får ett EU-lands centralbank inneha högst 10 procent av beloppet utelöpande mynt. Finlands Banks myntinnehav var störst, dvs. 8.1 procent av beloppet utelöpande mynt, den 28 februari 1997 men uppgick vid årets slut till 6.4 procent.

Finansministeriet beslutade med stöd av myntlagen att den föregående myntseriens 1-marksmynt präglade 1964–1993 och 5-marksmynt präglade 1972–1993 skulle upphöra att gälla den 1 januari 1998. Dessa mynt hade i november 1993 ersatts med mynt i den nya myntserien. Vid slutet av 1997 fanns det ogiltiga 1-marksmynt i omlopp till ett värde av 123 miljoner mark och 5-marksmynt till ett värde av 78 miljoner mark. Finansministeriet beslutade vidare att jubileumsmynten i silver från åren 1967–1985 skulle upphöra att gälla. Sådana fanns den 31 december 1997 i omlopp för 127 miljoner mark. Finlands Bank är skyldig att lösa in de ogiltiga mynten under tio år efter att beslutet trätt i kraft, dvs. fram till slutet av 2007.

Under 1997 löste Finlands Bank in sedlar och mynt som hade upphört att gälla den 1 januari 1994 för 6 miljoner mark respektive 2 miljoner mark.

Ett 1000-marks jubileumsmynt i guld gavs ut med anledning av 80-årsjubileet av Finlands självständighet.

Samarbete med Europeiska unionen

Förberedelser för den ekonomiska och monetära unionen

Förberedelserna för den tredje etappen av EU:s ekonomiska och monetära union (EMU) var en högt prioriterad sektor i Finlands Banks verksamhet under 1997. Banken deltog i förberedelserna på EU-nivå särskilt inom Europeiska monetära institutet (EMI) och EU:s monetära kommitté. EMI spelar en central roll i förberedelserna för den ekonomiska och monetära unionens penning- och valutapolitik, betalningsförmedlingen och eurosedlarna. EU:s kommission och monetära kommitté deltar intensivt i förberedelserna för den tredje etappen bl.a. genom att bereda utkast till gemenskapslagstiftning och andra frågor som tas upp till behandling av EU:s råd.

Enligt Maastrichtfördraget har EMI under den andra etappen av den ekonomiska och monetära unionen, som startade vid början av 1994, fortsatt de praktiska förberedelser som centralbankschefskommittén på sin tid inledde med tanke på den ekonomiska och monetära unionens tredje etapp som skall starta den 1 januari 1999. Finlands Bank har deltagit i allt förberedelsearbete inom EMI.

För EMI:s beredningsarbete svarar på högsta nivå EMI:s råd. Som rådets beredningsorgan fungerar ställföreträdarkommittén

och ett antal underkommittéer och arbetsgrupper. Finlands Bank hade representanter i samtliga. Underkommittéerna är penningpolitiska underkommittén, valutapolitiska underkommittén och underkommittén för banktillsyn. Arbetsgrupperna för betalningssystem, sedlar, statistik, redovisningsfrågor och informationsteknik och arbetsgruppen med legala experter är stående arbetsgrupper. Under dessa underkommittéer och arbetsgrupper fungerar dessutom ett antal underarbetsgrupper som behandlar specialfrågor och som vanligen är tillsatta endast för en viss tid.

Finlands Banks representant i EMI:s råd var direktionens ordförande Sirkka Hämäläinen och i rådets ställföreträdarkommitté direktionsmedlemmen Matti Vanhala.

Under 1997 fokuserades EMI:s arbetsprogram bland annat på strategier och instrument för den framtida penningpolitiken, skapande av ett för hela EU-området gemensamt betalningssystem i realtid, TARGET, som fungerar enligt bruttoavvecklingsprincipen och som behövs för verksamheten på den gemensamma finansmarknaden, samt på säkerhets- och designfrågor i sedelplaneringen. Förberedelserna för att fastställa och fördela de s.k. monetära inkomsterna, som de nationella centralbankerna får för bedrivandet av den gemensamma penningpolitiken

och för sedelutgivningen, fortsatte också intensivt.

Förberedelser krävde alltså också frågor rörande införandet av euron och de ändringar i lagstiftningen om nationella centralbanker som EMU kräver. I underkommittén för banktillsyn fortsatte diskussionen om utvecklandet av samarbetet mellan medlemsländerna på området för finansiell tillsyn och om Europeiska centralbanken ECB:s och Europeiska centralbankssystemet ECBS eventuella roll när det gäller att övervaka det finansiella systemet och främja dess stabilitet under EMU:s tredje etapp.

I april 1997 publicerade EMI sin tredje årsrapport om den ekonomisk-politiska och penning- och valutapolitiska utvecklingen i Europeiska unionen samt om EMI:s uppgifter och verksamhet. I årsrapporten ingår också en detaljerad beskrivning av årets förberedelser för övergången till EMU:s tredje etapp.

Enligt Maastrichtfördraget fattas besluten om den gemensamma penningpolitiken i ett råd som består av cheferna för de nationella centralbankerna och Europeiska centralbankens direktion. Förberedelserna under 1997 har bekräftat att de praktiska åtgärder som krävs för den gemensamma penningpolitiken kommer att vidtas decentraliserat i de nationella centralbankerna.

Representanter för Finlands Bank deltog tillsammans med representanter för finansministeriet i de möten som hölls av EU:s monetära kommitté och dess ställföreträdarkommitté samt EU:s ekonomisk-politiska kommitté. I den monetära kommittén representerades Finlands Bank av direktionsmedlemmen Matti Vanhala och i dess ställföreträdarkommitté av direktionens rådgivare Peter Nyberg.

Inom det riksomfattande EMU-projektet under ledning av finansministeriet deltog Finlands Bank i förberedelser som syftar till

att alla lagändringar och andra förberedelser som krävs för etapp tre av EMU har åtgärdats på alla samhällsområden före ingången av 1999. Inom lagstiftningen har bl.a. bestämmelser om Finlands Banks ställning varit under beredning. Eftersom Finlands Bank senast vid starten av EMU:s etapp tre slutar beräkna och notera referensräntor kommer kontinuiteten av avtal bundna till dessa räntor att säkerställas genom myndighetsanvisningar och lagstiftning.

Finlands Bank informerade bankerna i många sammanhang om EMU-förberedelserna och nödvändiga gemensamma åtgärder. Bankerna har i sin tur hållit centralbanken underrättad om sina förberedelser. Samarbetet har varit mest konkret inom området för betalningssystemen i förberedelserna för införandet av TARGET. Testningen av de enskilda ländernas TARGET-system kunde inledas under året.

Penning-, valuta- och finanspolitik

Förberedelserna för strategierna för den gemensamma penningpolitiken fortsatte inom EMI under 1997. EMI publicerade i februari en rapport om elementen i den framtida penningpolitiken, där EMI föreslog en penningpolitik baserad på antingen ett intermediärt penningmängdsmål eller ett direkt inflationsmål. Rapporten talade mot en användning av valutakursen, räntan eller den nominella bruttonationalprodukten som intermediärt mål för penningpolitiken. Den analyserade också de godkända huvudstrategialternativens samt deras varianter effektivitet, tillförlitlighet, klarhet och kontinuitet samt förenlighet med ECBS oavhängighet.

Analyserna har varit svåra att göra eftersom det ännu inte kan finnas några empiriska data om de penningpolitiska transmissionsmekanismerna inom det framtida euroområdet.

De praktiska åtgärderna inom den gemensamma penningpolitiken decentraliseras till de nationella centralbankerna.

---

det. För penningmängdsmålet talar bl.a. kontinuitetsskäl, därför att Tyskland, ankarlandet i ERM, dimensionerar sin penningpolitik enligt det intermediära penningmängdsmålet. Ett direkt inflationsmål vore åter att föredra inte bara på grund av osäkerheten i penningefterfrågeprognoserna utan också bland annat för att allmänheten förstår dess innebörd och för att ECB:s huvudmål, prisstabilitet, på det sättet direkt skulle komma i fokus.

Utöver ett eventuellt intermediärt mål för penningpolitiken skall ECBS också besluta om andra frågor som rör den penningpolitiska strategin, t.ex. hur långfristiga målsättningarna skall vara och vilket manöverutrymme kring målet som eventuellt skall tillåtas. EMI fortsätter utformningen av den penningpolitiska strategin bland annat genom att producera empiriska undersökningar om medlemsländernas penningpolitiska transmissionsmekanismer, olika inflationsindikatorers egenskaper och olika penningaggregats prognosvärde och tillförlitlighet.

I januari publicerade EMI rapporten "Den gemensamma penningpolitiken i etapp tre: Specificering av styrsystemet". Syftet med rapporten var att informera allmänheten om de operativa aspekterna på penningpolitiken i Europeiska centralbankssystemet ECBS, dvs. strategiska aspekter och de viktigaste egenskaperna hos de penningpolitiska instrument, förfaranden och stödoperationer som EMI förbereder. Arbetet framskred snabbt under året och i september publicerade EMI rapporten "Den gemensamma penningpolitiken i etapp tre: Allmän dokumentation av ECBS penningpolitiska instrument och förfaranden".

Även om de definitiva besluten om ECBS penningpolitiska instrument fattas av ECB är det sannolikt att de slutliga valen i stor utsträckning följer de lösningar som skisserats i den allmänna dokumentationen.

Införandet av penningpolitiska instrument kräver en lång förberedelse, och EU-centralbankerna har förberett sig endast för de planer som presenterats i den allmänna dokumentationen. ECBS kommer sannolikt att använda dokumentationen som ett slags meny där lämpliga instrument kan väljas ut för utformning av den penningpolitiska arsenalen.

I dokumentationen gavs en detaljerad presentation av öppenmarknadsoperationer, stående faciliteter och kassakravssystemet samt de förfaranden som skall tillämpas vid användningen av dessa. ECBS kommer att använda öppenmarknadsoperationer för räntestyrning, hantering av likviditeten på penningmarknaden och signaler om penningpolitikens inriktning. Med hjälp av de stående faciliteterna skall ECBS dämpa den kortaste penningmarknadsräntans, dagslåneräntans, rörelser och eventuellt signalera om den penningpolitiska linjen. Om ECB beslutar att ta i bruk ett kassakravssystem kommer syftet i första hand att vara att stabilisera penningmarknadsräntorna, att skapa eller förstärka ett strukturellt centralbanksunderskott och möjligen att styra penningmängdens tillväxt. I dokumentationen fastställdes dessutom urvalskriterierna för motparterna och säkerheterna vid ECBS penningpolitiska operationer.

Förberedelserna för en ny växelkursmekanism (ERM 2) kunde slutföras under 1997. Enligt en resolution som antogs på Europeiska rådets möte i Amsterdam i juni inleds den nya växelkursmekanismens verksamhet vid starten av etapp tre den 1 januari 1999. Mekanismen är avsedd för de EU-länder som stannar utanför euroområdet. Deltagandet är frivilligt, men länderna förväntas ansluta sig till mekanismen vid starten av etapp tre eller senare. Den nya växelkursmekanismen kommer att basera sig på centralkurser som fastställs i relation till euron. Fluktuationsintervallet kring centralkursen kommer att vara

±15 procent. Centralkursen och fluktuationsintervall fastställs av medlemsländernas finansministrar, ECB och chefdirektörerna för centralbankerna i de länder som deltar i ERM 2 genom ett gemensamt förfarande där kommissionen deltar. Före det konsulteras den ekonomiska och finansiella kommittén, som skall tillsättas vid början av etapp tre. Finansministrar och centralbankschefer i medlemsländer som inte deltar i ERM 2 har rätt att delta i förfarandet, men de har inte rösträtt. Alla avtalsparter har rätt att initiera ett konfidentiellt förfarande i syfte att ompröva centralkursen.

Interventionerna vid fluktuationsgränserna är automatiska och till storleken obegränsade. Den ultrakorta kreditfaciliteten (Very Short-Term Financing, VSTF) kommer fortsättningsvis att kunna användas för finansiering av interventionerna. Både ECB och de nationella centralbanker som deltar i ERM 2 kan emellertid suspendera interventionen om den står i konflikt med prisstabilitetsmålet. Centralbankerna kan även komma överens om interventioner inom fluktuationsgränserna.

ECB och de myndigheter som svarar för valutakurspolitiken i ett ERM 2-land kan enas om ett närmare valutakurssamarbete, t.ex. om ett smalare fluktuationsband än normalt. Förfarandet beror på vad som överenskommit och det kan tillämpas informellt eller formellt. I det senare fallet ingår ett interventionsstöd i samarbetet.

I övrigt fokuserades förberedelserna för valutapolitiken på frågor rörande förvaltningen av ECB:s valutareserv. Den valutareserv som skall överföras till ECB:s balansräkning kommer att förvaltas decentraliserat så att de nationella centralbankerna utför det praktiska arbetet enligt ECB:s anvisningar. Under 1997 inleddes de interna förberedelserna för att bygga upp IT-beredskapen.

I samarbete med andra intresseorganisationer inom den finansiella sektorn utarbetade EU:s bankförening (Banking Federation of the European Union) sommaren 1997 en rekommendation om en gemensam marknadspraxis på penning-, obligations- och valutamarknaderna inom euroområdet. EMI tillstyrkte förslaget med ett positivt yttrande.

Stabilitets- och tillväxtpakten, som länge varit under beredning i monetära kommittén, antogs slutligen vid Europeiska rådets möte i Amsterdam i juni. Pakten består av Europeiska rådets resolution och två förordningar av EU-rådet. Förordningarna gäller dels hur offentliga samfunds finansiella ställning skall övervakas och den ekonomisk-politiska övervakningen och harmoniseringen effektiveras, dels hur tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott kan påskyndas och förtydligas.

Europeiska rådet uppmanade vid sitt möte i juni kommissionen och Ekofin-rådet, som består av finans- och ekonomiministrar, att utreda hur medlemsländerna kunde effektivera sitt ekonomisk-politiska samarbete under den ekonomiska och monetära unionens tredje etapp. Ärendet bereddes i den monetära kommittén under årets senare hälft. I december lämnade Ekofin-rådet sin rapport till Europeiska rådet om de framsteg som gjorts i arbetet. Vid sitt möte i Luxemburg den 12–13 december beslutade Europeiska rådet att finansministrarna i euroområdets medlemsländer kan samlas inofficiellt för att diskutera frågor som rör deras särskilda ansvarsområden när det gäller den gemensamma valutan.

Betalningssystemen

På hösten publicerades den andra lägesrapporten om TARGET-systemet med specificering av principerna för det nya betalningssystemet, som skall täcka hela EU-området.

Stabilitets- och tillväxtpakten antogs slutligen i juni.

Under 1997 fortsatte EMI sitt intensiva projektarbete att utveckla TARGET-systemet i samråd med de nationella centralbankerna. TARGET-systemet bildas så att EU-ländernas nationella bruttoavvecklingssystem i realtid (RTGS-systemen) kopplas samman till ett gemensamt nätverk som används för de penningpolitiska transaktionerna i etapp tre av den ekonomiska och monetära unionen. TARGET kan också användas för andra stora betalningar, t.ex. för betalningar mellan bankerna och för kundbetalningar. 1997 bestämdes att TARGET förutom under veckosluten skall vara stängt endast på jul- och nyårsdagen. I fråga om andra nationella helgdagar kan de nationella centralbankerna själva fastställa öppettiderna för systemet i respektive land. Gränsöverskridande betalningar kan alltid förmedlas mellan de länder vars banker är öppna även om bankerna är stängda i andra länder.

Till de öppna frågorna hör ännu prissättningen av TARGET-betalningar och kredit under dagen till centralbanker i EU-länder som inte deltar i valutaunionen från starten. Om centralbanken i ett medlemsland utanför euroområdet fick rätt till kredit under dagen i en centralbank inom euroområdet skulle detta förbättra möjligheterna för företagen i landet att förmedla betalningar i TARGET, vilket skulle öka TARGET:s konkurrenskraft som betalningsförmedlingsmekanism.

De interna revisorerna i EU-ländernas centralbanker följde TARGET-förberedelserna i en egen arbetsgrupp som tillsatts för att granska projektet.

Beredningen av värdepappersavvecklingen fortsatte med målet att garantera en trygg och effektiv hantering av säkerheterna i penningpolitiken och betalningsrörelsen under EMU:s tredje etapp. Riktlinjerna för värdepappersavvecklingen publicerades i

februari 1997 i EMI:s rapport "EU Securities Settlement Systems – Issues Related to Stage Three of EMU". För gränsöverskridande hantering av säkerheter har en korrespondent-centralbanksmodell planerats som gör det möjligt att utnyttja säkerheter utomlands i de fall då centralbanksfinansiering erhålls från det egna landets centralbank. EU:s värdepapperscentraler planerar att förbättra sina kommunikationssystem så att säkerheter skulle kunna användas gränsöverskridande. För avvecklingssystemen i värdepappershandeln och förbindelserna mellan dem har utarbetats minimikrav som skall skapa större trygghet i hanteringen av säkerheterna för centralbankskrediter.

S.k. distansdeltagande, dvs. centralbanksfinansiering från en utländsk centralbank direkt mot säkerheter där eller i hemlandet, kommer inte att vara möjligt genast vid EMU-starten.

EMI har också utrett de elektroniska kort- och nätpengarnas betydelse som betalningsmedel och hur centralbankerna skall förhålla sig till dem i sin egenskap av övervakare av betalningssystemen och likviditetsreglerare.

Redovisningsprinciper

EMI:s arbetsgrupp för redovisningsfrågor fortsatte 1997 beredningen av redovisningstekniska frågor. Arbetsgruppen behandlade olika värderings- och prissättningsprinciper, redovisningen av poster utanför balansräkningen och beredningen av bestämmelser om övergångsperiod och reserveringar. Arbetsgruppen lade även fram ett förslag om hur ofta ECBS redovisningsdata skall rapporteras under EMU:s tredje etapp.

I fråga om de redovisningstekniska detaljerna har målet varit att harmonisera de nationella centralbankernas redovisningsprinciper. I praktiken är det knappast möjligt

att helt harmonisera redovisningsmetoderna före starten av etapp tre, utan vissa obetydliga skillnader kommer troligen att kvarstå.

Monetära inkomster

Monetära inkomster uppkommer när Europeiska centralbankssystemet utför sina penningpolitiska uppgifter, framför allt sedelutgivning. Beräkningen och fördelningen av de monetära inkomsterna regleras i Maastrichtfördraget. Fördraget tillåter under en övergångstid på högst fem år en s.k. indirekt kalkylmetod där inkomstbasen utgörs av sedlar och kreditinstitutens insättningar i ECBS. 1996 fattades beslut om att utnyttja denna möjlighet under en övergångsperiod, eftersom de nationella centralbankernas balansräkningsstrukturer är så olika att en omedelbar övergång till den direkta metoden skulle bli för komplicerad. Kalkylmetoden och alternativa lösningar detaljgranskades 1997, och de praktiska förberedelserna för beräkningen av de monetära inkomsterna fortsätter 1998.

Tillsyns- och stabilitetsfrågor

I EMI:s underkommitté för banktillsyn och i EMI:s råd fortsatte diskussionerna om vilken ECB:s och ECBS roll bör vara i frågor som gäller banktillsyn och de finansiella marknadernas stabilitet. Det blir de nationella myndigheterna som kommer att ansvara för den egentliga banktillsynen också under den tredje etappen av EMU. I diskussionen om ECB:s roll när det gäller att tillhandahålla likviditetsstöd har man hittills inte kunnat enas om någon gemensam linje.

En arbetsgrupp (Sub-Group on Developments in Banking) under EMI:s underkommitté för banktillsyn analyserade faktorer som inverkar på bankernas lönsamhet på medellång och lång sikt (den tekniska utvecklingen, överkapaciteten, värdepapperi-

seringen, EMU). Dessutom utredde underkommittén i vilken mån makroekonomiska indikatorer kunde utnyttjas vid tillsynen av banksektorn och enskilda banker.

Lagberedning

I oktober offentliggjorde EMI en rapport (Legal Convergence Report) som bedömde i vilken omfattning lagbestämmelserna om centralbankerna motsvarar kraven enligt Maastrichtfördraget. Enligt rapporten var lagstiftningen om Finlands Bank ännu inte helt i överensstämmelse med fördraget. De största olikheterna mellan den finländska centralbankslagstiftningen och Maastrichtfördraget eliminerades dock då lagen om Finlands Bank trädde i kraft den 1 januari 1998.

Arbetet i EMI:s arbetsgrupp med legala experter fokuserades 1997 på detaljfrågor. Gruppen behandlade bland annat avtalen om penningpolitiska instrument och förfaranden och avtalen om betalningssystem.

Bestämmelserna om införandet av euron ingår i två förordningar utfärdade av Europeiska unionens råd, av vilka den ena utfärdades den 17 juli 1997. Syftet med denna förordning är dels att skapa den rättsliga säkerhet som marknaderna behöver bland annat för kontraktskontinuitet, dels att underlätta de tekniska förberedelserna inför övergången till euro. I förordningen konstateras rent allmänt att införandet av euron inte påverkar gällande avtalsvillkor och bekräftas att hänvisningarna till officiella ecu från och med den 1 januari 1999 kommer att ersättas med hänvisningar till euron så att en euro motsvarar en ecu. Förordningen innehåller också bestämmelser om hur omräkning skall ske av de oåterkalleligt låsta växelkurserna och hur avrundningen skall gå till vid en sådan omräkning.

Den andra rådsförordningen, som innehåller den rättsliga ramen för den egentliga

---

De nationella myndigheterna kommer också under tredje etappen av EMU att ansvara för banktillsynen.

---

införandet av euron och bestämmelser för övergångsperioden, träder i kraft vid början av 1999. Enligt den är valutan i de medlemsstater som deltar i EMU:s tredje etapp euro från och med den 1 januari 1999. Under övergångsperioden, som slutar vid utgången av 2001, tillämpas fortsättningsvis nationell lagstiftning och euro kan uttryckas också i nationella myntenheter. Sedlarna och mynten i euro sätts i omlopp vid början av 2002 enligt Europeiska rådets beslut i december. De nationella sedlarna och mynten bibehåller sin status som lagliga betalningsmedel under en högst sex månader lång övergångsperiod.

Eurosedlar och euromynt

Utifrån det förslag till eurosedlar som vann designtävlingen i december 1996 började en sedelserie som uppfyller alla tekniska krav och säkerhetskrav framställas under 1997. Då utkastet till eurosedlarna offentliggjordes i juli 1997 hade de ännu inte samtliga detaljer och säkerhetsmoment som kommer att finnas på de slutliga sedlarna.

Under året fortsatte testsedelprojektet, som utredde olika sedeltryckeriers möjligheter att tillverka identiska eurosedlar som uppfyller de tekniska kraven. Vidare utreddes hur väl testsedlar som tryckts av olika sedeltillverkare och på olika slags sedelpapper kan avläsas i olika sedelsorteringsmaskiner.

Förberedelserna för produktion och utgivning av eurosedlar fortsatte under året. Framför allt granskades alternativa produktionsarrangemang och dithörande kostnadsfrågor. Utgivnings- och lagringsbehovet i fråga om olika sedelvalörer bedömdes också liksom övergångsperiodens längd efter utgivningen av eurosedlar.

Penningförsörjningsfrågorna diskuterades livligt under året. Bland annat fattades beslut om att inrätta en gemensam databank över sedelförfalskningar. Däremot nåddes

inte enighet om någon gemensam strategi för hur centralbankerna i länderna inom euroområdet skall växla in och ta hem sina sedlar efter att växelkurserna oåterkalleligen har låsts den 1 januari 1999.

Under året anordnade EMI en sammankomst med företrädare för de europeiska bankorganisationerna, automatbranschen (European Vending Association) och privata värdetransportföretag. På mötet diskuterades bland annat möjligheterna att förenkla banksektorns arbete vid konverteringen till euro, automatbranschens behov bland annat i fråga om sedlarnas äkthetsdetaljer, och logistiska problem i samband med konverteringen.

Förberedelserna av euromyntet framskred parallellt med förberedelserna av eurosedlarna. För beredningen svarar en arbetsgrupp bestående av myntverkscheferna under ledning av Ekofin-rådet. De tekniska förberedelserna för framställningen av mynt och myntbehovet behandlades också i monetära kommittén.

Statistik

Den första fasen i uppfyllandet av de statistiska kraven i EMU:s tredje etapp inleddes 1997. Samtidigt fortsatte den begreppsmässiga finslipningen av de statistiska kraven och utvecklingen av nya statistikkraV. För den monetära och finansiella statistiken påbörjades insamlingen av balansräkningsdata från de monetära finansinstituten, och arbetets framskridande i de olika länderna följdes intensivt. ECB måste omedelbart då den upprättats ha tillgång till enhetlig balansräkningsstatistik över de monetära finansinstituten. Definitionen av gruppen monetära finansinstitut (MFI) resulterade i en preliminär lista över samtliga monetära finansinstitut i EU-länderna vid slutet av 1996. Dessa ansågs uppfylla definitionen på monetärt finansinstitut, dvs. via dem kan pen-

ningpolitiken anses påverka samhällsekonomin. De monetära finansinstitut som upptas på listan omfattas av balansräkningsrapporteringen. Den slutliga MFI-listan offentliggörs våren 1998. Kravet att penningmarknadsfonderna skulle inräknas i MFI-sektorn försvårade definitionen, eftersom det inte existerar någon allmän europeisk juridisk definition av penningmarknadsfond.

Under 1997 utkom en handbok för centralbankerna om sammanställning av balansräkningsstatistik, och boken om de nationella institutionella ramarna för den monetära och finansiella statistiken uppdaterades.

Harmoniseringen av ränte- och värdepappersstatistiken inleddes under andra halvåret 1997. Att förenhetliga dessa statistiker tar så mycket tid i anspråk att nationell statistik måste tillämpas för ECB:s behov i början av EMU:s tredje etapp.

Vad betalningsbalansstatistiken beträffar kunde standardiseringen av begreppen slutföras i samarbete med IMF. Godkännandet av förfaranden för derivatinstrument ledde till att rekommendationerna enligt IMF:s femte betalningsbalansmanual måste revideras. Dessutom beslöt EMI att komplettera de betalningsbalansstatistikkrav som överenskommit 1996 med en harmoniserad kalkyl för den utländska nettoskulden (fordringar och skulder i förhållande till den övriga världen). Detta medför ett omfattande statistikutvecklingsarbete, eftersom ett stort antal medlemsländer saknar denna typ av stockuppgifter. Den första årliga statistik som beskriver utländska nettofordringar och nettoskulder inom euroområdet sammanställs per den 31 december 1999.

Under 1997 startade ett projekt som skall planera ett system för kvartalsvisa finansräkenskaper för euroområdet. Detta arbete fortgår åtminstone till utgången av 1998.

Beredningen av ECB:s statistikförordning fortsatte i EU-kommissionen. Till de viktigaste områdena i förordningen hör fastställande av de rapporteringsskyldiga, eventuella sanktioner för rapporteringsförsumelse samt särskilt datasekretessen.

EU:s rådgivande kommitté för monetär och finansiell statistik samt betalningsbalansstatistik inriktade sig på att standardisera det statistiska underlaget för EMU:s konvergenskriterier. På initiativ av EU:s statistikmyndighet Eurostat inleddes förberedelserna för en fördelning av ansvaret för framställningen av betalningsbalansstatistiken på EU-nivå mellan Eurostat och ECB. Eurostat, som har ansvaret bl.a. för bytesbalansstatistiken inom euroområdet, började under året utarbeta de avtal som skall reglera rapporteringen av denna statistik.

Informationsteknik

Arbetet på IT-området är en viktig del av förberedelserna inför EMU, eftersom en betydande del av de gemensamma ECBS-systemen grundar sig på användningen av informationsteknik.

Specifikationen av de förändringar i informationstekniken som föranleds av EMU:s tredje etapp slutfördes till stor del och flera uppbyggnadsprojekt startades. EU:s centralbanker tog i bruk ett nytt gemensamt telekonferenssystem. Uppbyggnaden av de informationssystem som krävs för den gemensamma valuta- och penningpolitiken fick en bra start; testningen inleddes i början av 1998. Meningen är att ECBS-nätet skall tas i bruk under första tertialet 1998. EMI:s råd godkände ECBS IT-säkerhetspolicy, som är bindande också för de nationella centralbankerna.

Kommissionen beredde bland annat principiella riktlinjer för tillsynen över finanskonglomerat.

Övrigt EU-arbete

Sakkunniga från Finlands Bank deltog i EU:s lagstiftningsarbete i arbetsgrupper underställda kommissionen och rådet. I rådet behandlades bland annat ett förslag till direktiv om avvecklingens slutgiltighet i betalningssystemen och avvecklingssystemen för värdepapper, behandlingen av krediter med fastighetsinteckningar i bestämmelserna om kapitaltäckning, kompletterande bestämmelser om råvaru- och aktierderivat i bilagorna till kapitaltäckningsdirektivet samt förslaget till ändring av direktivet om kapitalkrav för kreditinstitut och värdepappersföretag avseende täckning av marknadsrisk (CAD II). Direktivet om ombildning och upplösning av kreditinstitut och direktivet om inrättandet av en värdepapperskommitté väntar alltjämt på en politisk lösning. Båda direktiven blev så gott som färdiga redan 1996.

I kommissionen beredde sakkunniga bland annat principiella riktlinjer för tillsynen över finanskonglomerat, ett utkast till ett

direktiv om elektroniska pengar samt bokförings- och bokslutsbestämmelserna för derivatkontrakt. Dessutom återupptogs beredningen av en reform av placeringsfondslagstiftningen.

Finlands Banks representant i den finländska kommittén för EU-ärenden var direktionsmedlemmen Esko Ollila. Finlands Bank var också representerad i de av kommitténs beredningssektioner som beredde frågor om ekonomisk politik och penningpolitik, skatter, finansiella tjänster och kapitalrörelser och försäkringstjänster samt internationella finansfrågor. Dessutom var Finlands Bank företräd i den utvidgningssektion som kommittén för EU-ärenden bildade i juli. Sektionen koordinerade den finländska beredningen av frågor i anslutning till EU:s utvidgning. Finlands Bank deltog också i samarbetet mellan olika ministeriers EU-koordinatorer samt i beredningen i Finland av meddelandet Agenda 2000 som utarbetats av EU:s regeringskonferens och kommission.

Övrigt internationellt samarbete

Internationella regleringsbanken

Internationella regleringsbanken (BIS) är centralbankernas gemensamma bank och deras samlade samarbetsorganisation. Vid månadsmötena i Basel diskuterar centralbankschefer och sakkunniga framför allt penning- och valutapolitiska frågor. Också läget på finansmarknaden och andra aktuella frågor som berör centralbankerna dryftas på mötena.

Ordföranden i Finlands Banks direktion Sirkka Hämmäläinen medverkade i styrgruppen, som skall övervaka och leda utvecklandet av BIS stöd till centralbankerna i managementfrågor. Gruppen har sju medlemmar, som alla representerar den högsta ledningen i respektive centralbanker. Under 1997 fokuserades gruppens arbete på en jämförelse av centralbankernas uppgifter, kapacitet och kostnadseffektivitet och på frågor om tillsynen av finansmarknaden.

Internationella regleringsbanken upprätthåller ett dataregister för uppföljning av centralbankernas tekniska bistånd till transitionsekonomierna. BIS stod också för de praktiska arrangemangen vid uppföljnings- och koordinationsmötena om det tekniska bistånd som administreras av Internationella valutafonden. I dessa möten deltog representanter för Finlands Bank.

Internationella valutafonden

Den stadgeenliga årliga konsultationen enligt Artikel IV mellan Internationella valutafonden (IMF) och Finland ägde rum i april. Under besöket granskade fondens ekonomer det ekonomiska läget i Finland. Konsultationsrapporten behandlades av fondens direktion i juli. Enligt sin nya praxis publicerade IMF ett kort pressmeddelande om direktionens behandling av rapporten. IMF:s direktion ansåg att Finlands ekonomiska politik generellt sett har varit lyckad. Direktionen underströk dock att Finland borde fortsätta att konsolidera den offentliga ekonomin och effektivisera åtgärderna för att öka flexibiliteten på arbetsmarknaden så att arbetslösheten minskar.

Prioriterade områden i valutafondens verksamhet 1997 var att övervaka medlemsländernas ekonomi, att säkerställa en så störningsfri verksamhetsmiljö som möjligt på de internationella kapital- och valutamarknaderna, att tillgodose behovet av finansiella resurser och att hjälpa fattiga och skuldsatta medlemsländer att klara sig. Den globala integrationen på finansmarknaderna och de till följd av omvandlingsprocessen i ekonomin ökade riskerna för att störningarna fortplantar sig sattes fondens resurser och verksamhetsprinciper på ett hårt prov.

IMF sökte återupp- rätta förtroendet för Sydost- och Ostasien och återställa den ekonomiska stabiliteten i området.

IMF sökte återupp-
rätta förtroendet för
Sydost- och Ostasien och återställa den ekonomiska stabiliteten i området samt motverka orostendensernas spridning till de internationella valuta- och kapitalmarknaderna. I juli förlängde fonden den tidigare beviljade utvidgade finansieringen till Filippinerna och höjde den till 0.8 miljarder särskilda dragningsrätter (Special Drawings Rights, SDR). I augusti beviljade IMF Thailand en standbykredit på 2.9 miljarder SDR och i november Indonesien en standbykredit på 7.3 miljarder SDR, båda som en del av ett större finansieringsarrangemang. I december beviljade IMF Sydkorea en standbykredit på 15.5 miljarder SDR också som en del av ett större finansieringsarrangemang. Största delen av lånet till Sydkorea ges emellertid inom ramen för den i december inrättade s.k. supplementära reservfaciliteten (Supplemental Reserve Facility). Faciliteten möjliggör utlåning av exceptionellt stora belopp med relativt kort återbetalningstid.

Valutafonden försöker öka den ekonomiska informationen och höja dess kvalitet så att marknaderna är så väl informerade som möjligt om medlemsländernas ekonomier, vilket antas minska störningar till följd av oväntade händelser. Detta var målet för det kontinuerliga utvecklingsarbete för att standardisera praxis för offentliggörande av statistik som fonden hade inlett redan 1996. Informationen förbättrades också tack vare beslutet i april att publicera ett kort pressmeddelande om direktionens slutsatser på grundval av rapporter från konsultationer enligt Artikel IV, om medlemslandet i fråga samtycker till det. Fonden publicerar dock inte marknadskänsligt material.

De risker som uppstått och vuxit i takt med integrationen på finansmarknaderna ökade trycket att stärka IMF:s finansiella resurser. I samband med årsmötet i Hongkong

i september beslutades därför att en höjning av medlemskvoterna med 45 procent från nuvarande drygt 146 miljarder SDR skulle föreslås för valutafondens styrelse. Efter kvothöjningen skall medlemskvoterna sammanlagt uppgå till ca 212 miljarder SDR. Enligt förslaget skall tre fjärdedelar av höjningen fördelas i proportion till de gällande medlemskvoterna, medan återstoden tilldelas så att ländernas verkliga ekonomiska styrkeförhållanden bättre avspeglas i medlemskvoterna. Enskilda särskilda tilldelningar ges fem länder vars medlemskvoter ytterst markant avviker från de kalkylmässiga medlemskvoterna och som dessutom på medellång sikt väntas kunna förbättra valutafondens likviditet. Enligt förslaget skulle Finlands medlemskvot öka med knappt 47 procent, dvs. från nuvarande 861.8 miljoner SDR till 1 263.8 miljoner SDR (från 6.3 till 9.3 miljarder mark enligt SDR-kursen vid 1997 års slut). I procent av summan av medlemskvoterna förblir Finlands medlemskvot dock praktiskt taget oförändrad eller ca 0.6 procent. Det definitiva beslutet om höjningen av medlemskvoterna fattas 1998.

Valutafonden försöker också öka sina möjligheter att ta upp lån från medlemsländerna genom det s.k. NAB-avtalet (New Arrangements to Borrow). Då det träder i kraft kommer det att komplettera det äldre s.k. GAB-avtalet (General Arrangements to Borrow) som fonden upprätthållit tillsammans med G 10-länderna. Lånepotentialen, 34 miljarder SDR, är dubbelt så stor som den tidigare. Det nya arrangemanget är avsett att avvärja den systemrisk som hotar det internationella finansiella systemet. Kreditgivare är nu 25 IMF-medlemsländer eller deras centralbanker. Finansieringsandelarna fastställs enligt medlemsländernas proportionella medlemskvoter, dock så att den minsta möjliga andelen i arrangemanget är 1 procent av total-

beloppet, dvs. 340 miljoner SDR (2.5 miljarder mark). Bland annat Finland deltar med detta belopp. NAB-avtalet träder i kraft då det har godkänts av behöriga organ i deltagarländerna och minst 85 procent av de sammanlagda finansiella åtagandena har säkerställts.

Årsmötet beslutade att en särskild engångstilldelning av särskilda dragningsrätter till medlemsländerna skulle genomföras. Alla nuvarande medlemsländer har inte varit medlemmar i IMF från början och har därför inte kunnat delta i varje tilldelning. Engångstilldelningen skall korrigerera snedvridningarna så att samtliga medlemsländer kumulativt får en SDR-kvot på 29.3 procent av sin medlemskvot. Genom den särskilda tilldelningen fördubblas kvotsumman till knappt 43 miljarder SDR. Stadgeändringen träder i kraft då den godkänts av tre femtedelar av medlemmarna med en sammanlagd röstandel på minst 85 procent.

I valutafonden pågick också förberedelser för en revidering av avtalsartiklarna så att fria kapitalrörelser blir ett av organisationens mål. I praktiken har fonden redan länge understött fria kapitalrörelser och vill nu göra denna praxis officiell. För att liberaliseringen skall bli effektiv kommer fonden att i så stor omfattning som möjligt säkerställa att de bakomliggande finansiella transaktionerna är fria. Avsikten är dock att framför allt inom en övergångsperiod temporärt tillåta en begränsning av kapitalrörelserna i exceptionella situationer. Vid reformen kommer hänsyn att tas till andra internationella organisationers befogenheter och ansvar på detta område. Främst ur behörighetssynpunkt har frågan diskuterats även inom EU.

Våren 1997 vidtogs praktiska åtgärder inom ramen för valutafondens och Världsbankens gemensamma initiativ för att hjälpa fattiga och skuldsatta länder. De första länderna kunde godkännas efter att man enats

om utförliga regler och behörighetskriterier samt skuldlättnadernas omfattning och skuldbördans fördelning mellan finansierarna. Syftet med detta s.k. HIPC-initiativ (Highly Indebted Poor Countries) är att ett över-skuldsatt land som genomgått en effektiv anpassningsprocess skall få sin skuldsituation under kontroll med hjälp av låneeftergifter på medellång sikt. IMF deltar i initiativet via strukturanpassningsfaciliteten ESAF (Enhanced Structural Adjustment Facility). Eftersom enighet om ESAF-facilitetens egen finansiering för perioden 2000–2004 ännu inte nåddes, är också frågan om IMF:s andel av HIPC-finansieringen öppen.

Under året behandlade valutafonden även frågor som gällde EMU. Valutafonden anordnade i mars ett större EMU-seminarium som analyserade EMU:s effekter ur det internationella betalningssystemets och Internationella valutafondens synvinkel. Det egentliga förberedelsearbetet inom IMF fokuserades på utredning av alla sådana frågor där förverkligandet av EMU kommer att inverka på IMF:s verksamhet.

Finlands representant i IMF:s styrelse var ordföranden i Finlands Banks direktion Sirkka Hämäläinen. Som hennes suppleant fungerade medlemmen av Finlands Banks direktion Esko Ollila.

De nordiska och de baltiska ländernas gemensamma representant i fondens direktion var Eva Srejber från Sverige. Sveriges riksbank svarade för beredningen av valkretsens ställningstaganden i fondfrågor.

Tekniskt stöd

Sakkunniga från Finlands Bank deltog under 1997 i olika uppdrag relaterade till tekniskt bistånd framför allt i transitionsekonomierna under IMF:s ledning. Banken medverkade i

---

Finlands Bank gav bilateralt tekniskt stöd till flera av transitions-ekonomiernas centralbanker.

---

liknande uppdrag i EU:s TACIS-program, bl.a. i programmet för utbildning av personal vid Rysslands och Ukrainas centralbanker. Programmet är ett gemensamt projekt för EU-ländernas centralbanker och det koordineras av IMF och finansieras av EU. Finlands Bank deltog också i EU:s PHARE-program för utbildning av personal vid andra östeuropeiska centralbanker. Dessutom gav banken bilateralt tekniskt stöd till flera av transitionsekonomiernas centralbanker.

Övrigt internationellt samarbete

Nordiska finansutskottet (NFU), som är de nordiska centralbankernas och finansministeriernas samarbetsorgan, sammanträdde tre gånger under året. Vid mötena lades huvudvikten vid ärenden som skulle tas upp i Internationella valutafondens direktion. I september höll valkretskommittén för de nordiska och de baltiska länderna i samband med ett av finansutskottets möten sitt första möte, som beredde frågor som skulle behandlas vid

IMF:s förestående årsmöte. Enligt planerna skall ett kommittémöte också i fortsättningen alltid hållas före årsmötet. De nordiska och de baltiska ländernas gemensamma ställningstaganden i IMF:s direktion förbereddes även vid två koordinationsmöten.

Inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) deltog Finlands Banks representanter bl.a. i kommittén för ekonomisk politik, finansmarknadskommittén, kommittén för kapitalrörelser och i dessa kommittéers arbetsgrupper. Representanter för banken deltog också i de expertmöten som följde det ekonomiska läget i transitionsekonomierna.

OECD:s experter avlade ett stadgeenligt konsultationsbesök i Finland i februari. Konsultationsmötet hölls i juni och länderrapporten publicerades i augusti.

En representant för Finlands Bank deltog också i en myndighetsdelegation med uppgift att förbereda gemensamma ställningstaganden för de förhandlingar som förs inom OECD om ett multilateralt avtal om investeringar (MAI).

Vid placeringen av valutareserven har Finlands Bank som sina primära mål att välja trygga och likvida placeringar. Inom ramen för dessa villkor är målet bästa möjliga avkastning.

Reserven är placerad på de internationella finansmarknaderna i räntebärande instrument denominerade i utländska valutor och i guld. En del av reserven utgörs av en ecufordran på Europeiska monetära institutet samt av reservtranchen och särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden.

De risker som framför allt är förknippade med valutareservens placering är valuta- och ränterisker, kreditrisker och likviditetsrisker. Riskerna hanteras som en helhet; de viktigaste riskhanteringsmetoderna i praktiken är att sprida placeringarna och noggrant välja godkända placeringsobjekt och motparter. Befogenheterna begränsas genom limiter, som kontrolleras fortlöpande.

Av de osäkerhetsfaktorer som påverkar valutareserven är valutakursrisken den viktigaste. Värdefluktuationer i reserven på grund av växelkursförändringar minimeras genom att reserven sprids på olika valutor. Valutafördelningen omprövas regelbundet. De viktigaste placeringsvalutorna 1997 var US-dollar, D-marken, det engelska pundet, den

franska francen, den japanska yenen och den danska kronan.

Ränteriskerna hanteras bland annat genom spridning på olika placeringsobjekt och genom konservativa limiter för ränterisken i placeringarna. Likviditeten i valutareserven upprätthålls med hjälp av ett stort urval placeringsobjekt. Kreditrisken minimeras genom att huvudparten av reserven placeras i värdepapper som emitterats av Förenta staterna, Tyskland, Storbritannien, Frankrike, Japan eller Danmark eller i återförsäljningsavtal i sådana värdepapper.

Finlands Banks konvertibla valutareserv växte under året med 15 058 miljoner mark till 51 455 miljoner mark. Mest steg re-

Fördelningen och förändringen av huvudposterna i den konvertibla valutareserven 1997 var följande:

	Reserv 31.12.1997	Reserv 31.12.1996	Förändring
	Mmk		
Guld	1 742	1 742	–
Särskilda dragningsrätter	1 772	1 344	428
Reservtranchen i IMF	3 036	1 953	1 083
Ecufordran på EMI	4 078	2 541	1 537
Valutafordringar	40 827	28 817	12 010
Summa	51 455	36 397	15 058

serven i januari då Finlands Bank köpte valuta på avistamarknaden för hela 38 340 miljoner mark. Detta berodde främst på att de utländska placerarnas förväntningar om en förstärkning av marken ledde till ett betydande valutainflöde. Efter att ha ökat snabbt i början av året minskade reserven under året till följd av amorteringar och räntebetal-

ningar på statens utlandsskuld med 32 095 miljoner mark netto. För att hantera den stora likviditetseffekten av kapitalimporten ingick Finlands Bank nya terminskontrakt till ett värde av 18 510 miljoner mark. Fram till årets slut tilläts terminspositionen i sin helhet förfalla.

Ekonomisk analys och forskning

Av central betydelse vid den ekonomiska bevakningen var de månatliga rapporter om den ekonomiska utvecklingen som national-ekonomerna på olika avdelningar i banken utarbetade tillsammans. Bevakningen fokuserades särskilt på analys av inflationsutsikter och inflationspåverkande faktorer. Som ett led i förberedelserna inför etapp tre av EMU effektiviserades den ekonomiska bevakningen av EU-länderna, men också av de viktigaste länderna utanför Europa. Den ekonomiska bevakningen var nära anknuten till Finlands Banks prognoser. Som hjälpmedel för prognos- och analysarbetet användes utöver mindre modeller en reviderad makroekonomisk modell för den finländska samhälls-ekonomi (BOF5) samt en NIGEM-modell för den internationella ekonomi. Utgående från de ekonomiska indikatorer som använts vid bevakningen prognostiserades den framtida ekonomiska utvecklingen, och prognoserna utvärderades kontinuerligt mot utfallet. Bankens syn på den framtida ekonomiska utvecklingen, framför allt inflationen, offentliggjordes bland annat i kvartalstidskriften *Markka & talous*.

Den ekonomiska forskningen vid Finlands Bank är inriktad på makroekonomiska

frågor som är viktiga för penningpolitiken och på finansmarknadsverksamheten där betalningssystemen utgör ett viktigt område. Resultaten av forsknings- och utredningsverksamheten publiceras i form av forskningspublikationer och duplicerade diskussionsunderlag. Om många projekt skrivs också artiklar i bankens periodiska publikationer. Banken utnyttjade 1997 sina webbsidor för att effektivera informationen om forskningsverksamheten.

Den makroekonomiska forskningen studerade främst aktuella frågor i anslutning till inflationsbekämpningen och förberedelserna inför den ekonomiska och monetära unionen. Till de viktigaste enskilda projekt som har resulterat i eller kommer att ge upphov till en publikation hörde en studie som utvärderade finanspolitikens effekter på hushållens konsumtions- och sparbeslut i olika europeiska länder och ett projekt som undersökte penningefterfrågans och penningaggregatens betydelse för genomförandet av en penningpolitik som syftar till låg inflation. Huruvida balansen i den offentliga ekonomi bibehålls i EMU-förhållanden undersöktes bl.a. med hänsyn till finansieringen av pensioner. Inom ramen för en forskningshelhet som behandlade problemen i samband med den monetära integrationen i Europa granskades ERM-

systemets effekter på medlemsländernas penningpolitik och Europas roll i den globala koordineringen av penningpolitiken. Vidareutvecklingen och testningen av bankens makroekonomiska modell BOF5, som används i prognosarbetet, fortsatte.

Centrala teman för finansmarknadsforskningen var finansmarknadernas anpassning till EMU och frågor i anslutning till stabiliteten. Ett forskningsprojekt som behandlade metoder för mätning av bankrisker slutfördes. Ett projekt om behovet att utveckla banklagstiftningen i ljuset av erfarenheterna från bankkrisen pågick för andra året i rad. Banken deltog dessutom i ett annat juridiskt forskningsprojekt i syfte att utreda problemen och utvecklingsmöjligheterna inom banksaneringslagstiftningen i Europa.

Forskningsprojektet för sammanställning av historiska data om den finländska finansmarknaden koncentrerades på insamling och förenhetligande av Finlands Banks månadsbaserade balansräkningsuppgifter ända från 1860-talet samt på betalningsbalansstatistiken från mellankrigstiden.

Under året fattades strategiska beslut om utveckling av forskningsverksamheten. De grundade sig på bedömningen att en verkningfull och konstruktiv medverkan i Europeiska centralbankssystemet kommer att kräva en nyinriktning av Finlands Banks ekonomiska analys och en höjning av dess vetenskapliga nivå. I detta syfte startar forskningsavdelningen två långvariga forskningsprogram inom ramen för vilka Finlands Banks vetenskapligt mest meriterade ekonomer och gästforskare bedriver forskning på internationell nivå kring dels modeller för penningpolitiken, dels strukturförändringarna inom den finansiella sektorn.

För forskningen kring transitionsekonomierna ansvarade bankens östekonomiska enhet, som vid början av 1998 ombildades till

forskningsinstitutet för transitionsekonomierna. Namnändringen föranleddes av bankens beslut att utveckla enhetens forskning, speciellt forskningen kring Rysslands och de baltiska ländernas ekonomier, i en mer analytisk riktning. Dessutom fortsätter institutet bevakningen av ekonomierna i sina mälländer och den tillhörande informationsservicen. Tyngdpunkten i bevaknings-, utrednings- och forskningsarbetet låg 1997 på analys av Rysslands ekonomiska reformer och stabiliseringspolitik och de sociala effekterna av dessa samt på analys av de baltiska ländernas ekonomiska politik. Också utvecklingen av EU:s östrelationer studerades. Forskningen kring östekonomierna sysselsatte också många utländska gästforskare på enheten.

Dataadministration

Statistikproduktion och informationstjänster

Vid början av 1997 trädde en omfattande reform av den nationella bankrapporteringen i kraft. Omläggningen hade förberetts i samarbete mellan Finansinspektionen, Finlands Bank och Statistikcentralen, den s.k. Viratigruppen. Efter revideringen är alla centrala statistikrapporter som tillställs dessa myndigheter enhetliga i fråga om definitioner och datateknik.

Nyordningen av statistiken inför etapp tre av EMU fortskred stegvis enligt EMI:s tidtabeller. Huvudvikten lades på beredningen av bankstatistikrapporteringen. Produktionsansvaret för de bankstatistiker som ECB förutsätter överfördes från Statistikcentralen till Finlands Bank, eftersom Finlands Bank kommer att ansvara för innehållet i och kvaliteten på de uppgifter som tillställs ECB, och för att rapporterna lämnas in i rätt tid. ECB-kraven i fråga om bankstatistik gäller

monetära finansinstitut, som i Finland preliminärt har definierats som depositionsbanker och sådana filialer till utländska kreditinstitut som bedriver depositionsbanksverksamhet. Uppgifterna samlas in månatligen och kvartalsvis enligt olika klassificeringar. Månatlig rapportering enligt ECB-kraven inleddes vid ingången av 1998.

Finlands betalningsbalansstatistik publicerades månatligen och fördröjningen kom att bli cirka sju veckor, beroende på hur snabbt Tullstyrelsens utrikeshandelsuppgifter blev klara. Under året inleddes förberedelserna för framställningen av de betalningsbalansdata som från ingången av 1998 skall tillställas EMI/ECB. Med Statistikcentralen inleddes förhandlingar om en eventuell ändring av arbetsfördelningen mellan Finlands Bank och Statistikcentralen vid produktionen av strukturstatistik över utrikeshandeln med tjänster. Detta var en följd av EU:s statistikmyndighet Eurostats strävan att göra statistiken om utrikeshandeln med tjänster mera detaljerad.

Finlands Banks bibliotek har till uppgift att förse banken med informationstjänster. För sin produktion av informationstjänster använde biblioteket i allt högre grad information som skaffades via elektroniska datanät. Till utomstående kunder lånar biblioteket ut bankens egna och EMI:s publikationer.

Innehållet på bankens webbsidor, som öppnades 1996, utökades stegvis bl.a. genom ett större statistikurval. Besöken på bankens webbsidor fyrdubblades och sökningarna uppgick i slutet av året till cirka 150 000 per månad. Responsen i fråga om innehållet har varit positiv.

Informationsteknik

Den viktigaste uppgiften under året var förberedelserna inför EMU:s tredje etapp. Systemprojekten nådde uppbyggnadsskedet och TARGET-projektet blev klart för testning. Telekonferenssystemet togs i bruk och också annan EMU-infrastruktur på informationsteknikens område förbereddes.

De externa kommunikationsförbindelserna utvecklades bl.a. genom att Finlands Bank beslutade att ersätta sitt nuvarande bankförbindelsenät med en anslutning till datanätet mellan bankerna (Banknät 2). En ny version av back office-systemet för avdelningen för marknadsoperationer och avdelningen för betalningsrörelser togs i bruk, bankens Unisys centraldator uppgraderades och Tandem-utrustningens funktionssäkerhet förbättrades genom investeringar i kringutrustning. Också flera andra maskin- och systemförbättringar genomfördes. Banken deltog aktivt i utvecklingen av IT-samarbetet mellan dels de nordiska centralbankerna, dels små och medelstora centralbanker.

Information och publikationer

Finlands Bank sökte öka centralbankspolitikens öppenhet och tillgänglighet bl.a. genom att publicera mer information på sina webbsidor. Multimediapresentationen av Finlands Bank, som blev klar hösten 1996, användes flitigt i samband med studiebesök på banken och delades ut till besökargrupper och läroanstalter. Fransk- och tyskspråkiga versioner av bankens broschyr kom ut.

Täta lägesrapporter om EMU-förberedelserna gavs ut. Utöver intervjuer och artiklar av bankens ledning och sakkunniga i informationsmedierna publicerades flera artiklar i anslutning till förberedelserna inför

etapp tre av EMU i tidskriften *Markka & talous*. I tidskriften började banken också publicera ett s.k. EMU-fönster, som finns på bankens webbsidor också på svenska och engelska. EMU-avdelningen på bankens webbsidor utvidgades också i övrigt under året. Broschyren "Från mark till euro", som är avsedd för den stora allmänheten, blev färdig på sommaren och delades ut främst via bankerna. Broschyren finns i sin helhet också på bankens webbsidor.

Översättningen av EMI:s publikationer sysselsatte bankens språktjänst i allt högre grad. EMI:s publikationer beskriver rätt uttömmande verksamheten inom de olika sektorerna i Europeiska centralbanksystemet som är under beredning. För att säkerställa att alla berörda parter och myndigheter samt sakkunniga och andra intresserade får tillgång till publikationerna gav banken ut information om dem och ökade distributionen.

Banken började förbereda en mera omfattande informationsspridning om EMU genom att starta ett utbildningsprogram i

syfte att utbilda en grupp specialiserad på att sprida klar och uttömmande information om den ekonomiska och monetära unionen.

Av de regelbundna tidskrifterna utkom *Markka & talous* fyra gånger och *Bank of Finland Bulletin* 11 gånger under året. Årsbokens namn ändrades till årsberättelse och samtidigt moderniserades publikationens struktur och layout. I serie E utkom två doktorsavhandlingar.¹ Den statistiska översikten "Finansmarknaden" gavs ut en gång i månaden och i betalningsbalansserien de sedvanliga statistikmeddelandena. Antalet diskussionsunderlag, dvs. undersökningar och utredningar som gjorts vid olika avdelningar i banken, uppgick till 20. Östekonomiska enheten gav ut sju översikter, som innehöll rapporter om transitionsekonomierna i Central- och Östeuropa. Den länge planerade personalmatrikeln kom ut på sommaren.

---

¹ En förteckning över bankens publikationer 1997 ingår som bilaga.

Intern verksamhet, organisation och personal

Organisation

Som utgångspunkt för den strategiska planeringen utnyttjar Finlands Bank olika omvärldsscenarier. Under våren 1997 uppdaterades de scenarier som utformats året innan. Bland annat beaktades ny information om EMU-projektets framåtskridande, om utsikterna för den finländska banksektorn och om informationsteknikens verkningar på finansmarknaden. Resultatet av scenariearbetet utnyttjades vid revideringen av Finlands Banks strategiska vägval.

De strategiska riktlinjerna för Finlands Banks verksamhet har beskrivits genom definition av bankens huvudmål, framtidsbild, övergripande strategi och arbetssätt. Framtidsbilden har definierats exaktare än tidigare med att banken strävar efter att vara en inflytelserik medlem av Europeiska centralbankssystemet och genom sina insatser bidra till monetär stabilitet i Europa. Utgående från framtidsbilden och huvudmålet härledades en övergripande strategi för 1998 med betoning av att året blir exceptionellt.

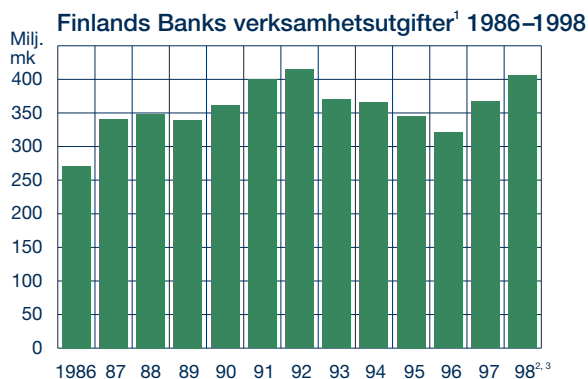
Strategiarbetet och budgetrutinerna lades om så att bankens framtidsbild och strategier bättre än tidigare kan konkretiseras i mål som gäller alla anställda; bl.a. ordnades strategimöten under ledning av de respektive direktionsmedlemmarna.

Om de intressantaste aktuella frågorna kring ledarskaps- och verksamhetsutveckling ordnades för direktionen, cheferna och de sakkunniga diskussioner med inbjudna toppexperter inom respektive område. Vid gemensamma diskussionstillfällen för chefdirektören och personalen behandlades bl.a. resultatet av attitydundersökningen, de strategiska riktlinjerna för verksamheten och deras tillämpning i praktiken samt EMU:s tredje etapp med dess följdverkningar för personalen.

En viktig del av EMU-förberedelserna var att skapa beredskap för de förändringar som en anslutning till centralbankssystemet innebär för Finlands Bank i fråga om strategiska vägval, organisation och resurser. Eftersom ECBS i mycket hög grad skall fungera som ett decentraliserat system kommer ansvaret för nästan alla nuvarande beredningsuppgifter och operativa uppgifter, med undantag av de penningpolitiska besluten, att stanna kvar hos de nationella centralbankerna.

I Finlands Banks organisation genomfördes endast mindre ändringar. Revisionsavdelningen ombildades till en revisionsenhet, och ansvaret för Finlands Banks checkkontosystem flyttades från redovisningsavdelningen till avdelningen för betalningsrörelser. Banken beslutade utveckla östekonomiska enheten till ett högklassigt internationellt forskningsinstitut som är specialise-

Figur 36.

¹ I siffrorna ingår inte Finansinspektionen som upp-
rättar en egen verksamhetsberättelse.

² Lönebudgeten beaktar endast ändringar p.g.a.
personalökning.

³ Behandlas som en separat enhet utanför Finlands
Banks budget från början av 1998.

Finlands Banks verksamhetskostnader och budget, Mmk¹

	Budget 1998 ²	Utfall 1997	Utfall 1996
Kostnader			
Löner och arvoden	160.1	154.6	149.9
Pensioner	67.8	63.0	61.4
Sociala kostnader	20.3	25.1	26.0
Utbildning	10.3	6.9	5.6
Resor	9.1	6.8	6.2
ADB-kostnader	19.8	12.3	13.6
Övriga köpta tjänster	31.4	24.7	21.7
Anskaffning av sedlar	39.8	32.4	18.6
Fastighetskostnader	27.7	28.3	30.1
Övriga kostnader	22.8	26.1	21.5
Summa	409.1	380.1	354.5
Investeringar			
Maskiner och inventarier	31.2	50.1	22.7
Fastigheter	32.7	22.6	14.0
Köp av fastigheter och an- läggningsstillgångsaktier	0.0	57.0	38.0
Summa	63.9	129.7	74.7
Summa kostnader	473.0	509.8	429.2
Intäkter			
Bankverksamhet	1.0	1.2	1.1
Penningförsörjning	18.9	18.7	11.1
Övriga tjänster	18.1	24.1	22.6
Fastighetsintäkter	28.6	33.9	36.0
Försäljning av fastig- heter och anläggnings- tillgångsaktier	0.0	63.2	36.3
Övriga intäkter	0.6	1.5	1.2
Summa intäkter	67.2	142.5	108.3
Summa	405.9	367.3	320.8
Forskningsinstitutet för transitionsekonomier³	7.2		

rat på transitionsekonomier. Under året fin-
granskades också forskningsverksamheten vad
gäller inriktning, mål och organisation i syfte
att förbättra kvaliteten och genomslagskraf-
ten i det ekonomisk-politiska analysarbetet.

Personal

Vid slutet av 1997 hade banken totalt 776 an-
ställda, av vilka 670 tjänstgjorde på huvud-
kontoret och 106 vid avdelningskontoren.
Antalet anställda ökade med 15 personer,
dvs. med 2 procent, från föregående år. Per-
sonalen ökade inom de sektorer där EMI-
förberedelserna intensifierades under 1997.
Rekryteringarna gällde i huvudsak anställ-

ningar på viss tid. De ordinarie anställda ut-
gjorde 90 procent och visstidsanställning hade
10 procent av personalen.

Från bankens eget Young Profession-
als-program för ekonomer, som avslutades i
februari, rekryterades sex personer till sak-
kunniguppgifter inom banken.

I den interna arbetsrotationen deltog
under året sammanlagt 22 personer. Tjänstle-
dighet hade 31 personer; av dem tjänstgjorde
12 vid EMI.

Den personalstrategi och de personal-
politiska riktlinjer som hade godkänts för
Finlands Bank 1996 var riktgivande för ban-
kens personaladministration 1997.

Det första personalekonomiska bokslu-
tet i banken upprättades för 1996. Det inne-

höll ett stort antal personaladministrativa nyckeltal som kan utnyttjas för styrning, analys och planering av personaladministrativa delområden som är viktiga för verksamheten. Banken deltog också tillsammans med 60 andra organisationer i en benchmarkingstudie för att ta fram personaladministrativa nyckeltal. Undersökningen klarlade föreställningarna om bankens styrka och utvecklingsbehov.

Banken beredde tillsammans med personalföreningen en övergång till det nya tjänstekollektivavtalssystemet vid början av 1998 enligt lagen om Finlands Bank. Utgångspunkten är att avtalen om anställningsvillkoren (PES-avtalen) som sådana övergår i tjänstekollektivavtal. Den nya lagen bestämmer också klarare än förut om tillämpningen av statstjänstemannalagen på bankens anställdas tjänstemannaställning och om tillämpningen av lagen om tjänstekollektivavtal på arbetsfred och arbetstvister.

Finlands Bank deltog i en arbetsgrupp under ledning av EMI:s tjänstemän som förberedde den kommande ECB:s personalpolitiska riktlinjer. Banken förhåller sig positivt till att de anställda vill utveckla sin kompetens genom att söka sig till EMI och senare till ECB. EMI och ECB rekryterar självfallet i första hand sin personal från de nationella centralbankerna.

Utbildning

Utbildningen fokuserades fortsättningsvis främst på sådana interaktionsfärdigheter och språkkunskaper som behövs i internationaliseringen samt på ledarskapsförmåga. Bankens högsta ledning och sakkunniga, 30–35 personer, deltog i ett skraddarsytt Leadership Training-program på engelska. Språkutbildningen effektiverades genom att utbildningen koncentrerades till ett fåtal språkinstitut. Omkring 240 anställda deltog i språkundervisningen.

Utbildningen i datateknik fokuserades på system för e-post och tidsplanering och dessutom på omfattande utbildning för s.k. datakörkort.

Den ekonomiska utbildningen för sakkunniga var inriktad på analys av den ekonomiska politikens internationella kopplingar och effekter samt på finansförmedling, riskhantering och fördjupade kunskaper och färdigheter i betalnings- och avvecklingssystemens mekanismer. Banken ordnade under året 12 kurser för ekonomer, vilket innebar ca 730 utbildningsdagar. Dessutom hölls 30 seminarier i ämnen som hänförde sig till centralbanksverksamheten och effekterna av den datatekniska utvecklingen på finansmarknaden. I vart och ett av dessa seminarier deltog i genomsnitt 40 personer.

Vetenskaplig fortbildning har traditionellt varit en viktig del av Finlands Banks utbildning för sakkunniga. Därför genomförs en del av bankens forskningsverksamhet i form av projekt som kombinerar forskningsintressen till stöd för bankens verksamhet och som utmynnar i akademiska avhandlingar. Under året pågick vid bankens forskningsavdelning nio forskningsprojekt som syftade till ekonomiska och juridiska avhandlingar. Fyra licentiat- och doktorsavhandlingar lämnades för granskning till olika högskolor.

Det tredje i ordningen av de 1½ år långa Young Professionals-programmen startade i oktober 1997. Syftet med programmet är att ge de sju unga ekonomer som deltar i programmet kompetens att arbeta inom den offentliga sektorn samt vid finansiella institut och internationella organisationer.

Utbildningsbiståndet till centralbanker i transitionsekonomier utökades (se närmare s. 72). Finlands Bank arrangerade sammanlagt 18 kurser och seminarier för representanter från dessa länders centralbanker.

Finlands Banks bokslut

Resultaträkning, Mmk

	1.1–31.12.1997		1.1–31.12.1996	
RÄNTEINTÄKTER				
Inhemska (1)				
Likviditetskrediter	0.0		6.7	
Värdepapper med återförsäljningsförbindelse	342.5		249.8	
Nettoräntor för terminsaffärer	141.8		–	
KTR-krediter	2.2		6.6	
Masskuldebrev	118.8		151.2	
Stabiliseringslån	–		16.0	
Övriga fordringar	11.3	616.6	25.8	456.1
Utländska (2)				
Internationella valutafonden	126.4		107.5	
Värdepapper	1 983.3		1 338.9	
Övriga valutafordringar	799.0	2 908.8	473.6	1 920.1
Summa ränteintäkter		3 525.4		2 376.2
RÄNTEKOSTNADER				
Inhemska (3)				
Bankcertifikat	–1 059.5		–857.3	
Reservdepositioner	–8.0		–5.9	
Investeringsdepositioner	–2.9		–14.9	
Övriga skulder	0.0	–1 070.4	–0.6	–878.6
Utländska				
Internationella valutafonden	–42.3		–37.8	
Övriga skulder	–54.4	–96.6	–19.2	–57.0
Summa räntekostnader		–1 167.0		–935.6
RÄNTENETTO (4)		2 358.4		1 440.6
ÖVRIGA INTÄKTER FRÅN CENTRALBANKSVERKSAMHETEN (5)				
Expeditionsavgifter och provisioner	25.4		19.4	
Övriga	122.7	148.1	88.4	107.8
ÖVRIGA KOSTNADER FÖR CENTRALBANKSVERKSAMHETEN (6)				
Löner	–154.6		–149.9	
Sociala kostnader	–84.2		–83.8	
Anskaffning av sedlar	–32.4		–18.6	
Avskrivningar	–129.7		–74.7	
Övriga	–89.9	–490.8	–85.0	–411.9

	1.1-31.12.1997		1.1-31.12.1996	
KOSTNADER OCH INTÄKTER RELATERADE TILL FINANSINSPEKTIONEN (7)				
Löner	-29.4		-26.8	
Avskrivningar	-0.4		-1.2	
Övriga	-25.7		-22.3	
Finansinspektionens tillsynsavgifter	55.4	0.0	50.3	0.0
EGENDOMSFÖRVALTNINGSBOLAG OCH RÄNTEERSÄTTNING (8)		-		1 592.2
RESULTAT FÖRE KURSDIFFERENSER OCH RESERVERINGAR		2 015.7		2 728.7
Kursdifferenser för utländska värdepapper (9)		-131.2		298.4
Valutakursdifferenser (10)		4 977.5		1 668.8
Avskrivning av aktiverade kursdifferenser		-		-865.2
Ökning av pensionsreserv (11)		-76.0		-77.2
Ökning (-) / minskning (+) av reserver (30 § lagen om Finlands Bank) (11)		-6 786.0		-3 753.6
ÅRETS RESULTAT (12)		0.0		0.0

Balansräkning, Mmk

AKTIVA	31.12.1997		31.12.1996	
Valutareserv (1)				
Guld	1 742.1		1 742.2	
Särskilda dragningsrätter	1 771.6		1 344.1	
Reservtranchen i Internationella valutafonden	3 035.5		1 952.7	
Ecufordran på Europeiska monetära institutet	4 078.3		2 541.3	
Valutafordringar	40 827.2	51 454.7	28 817.3	36 397.5
Övriga fordringar på utlandet (1)				
Markandelen i Internationella valutafonden	3 281.0		3 793.8	
Andel i Europeiska monetära institutet	60.8	3 341.8	59.1	3 852.8
Fordringar på finansiella institut (2)				
Värdepapper med återförsäljningsförbindelse	–		11 625.6	
Masskuldebrev	114.3		195.8	
Övriga	2 836.5	2 950.8	1 675.5	13 496.9
Fordringar på den offentliga sektorn (3)				
Statens metallmyntsansvar	2 015.1	2 015.1	1 906.5	1 906.5
Fordringar på företag (4)				
Finansiering av inhemska leveranser (KTR)	26.2		69.7	
Övriga	1 736.0	1 762.2	2 196.7	2 266.5
Övriga fordringar (5)				
Resultatregleringar	528.1		489.5	
Övriga	106.6	634.7	108.5	598.0
Summa		62 159.4		58 518.2

PASSIVA

	31.12.1997		31.12.1996	
Utländska skulder (1)				
Tilldelade särskilda dragningsrätter	1 045.8		951.4	
Internationella valutafondens markkonton	3 281.1		3 793.8	
Övriga utländska skulder	584.3	4 911.2	934.4	5 679.7
Utelöpande sedlar och mynt (6)				
Sedlar	15 922.8		15 076.2	
Metallmynt	1 894.1	17 816.9	1 814.7	16 890.9
Bankcertifikat (7)		10 500.0		15 530.0
Skulder till finansiella institut (8)				
Reservdepositioner	7 911.5		6 828.7	
Övriga	2 770.0	10 681.5	1 500.3	8 329.0
Skulder till företag (9)				
Investerings- och fartygsanskaffningsdepositioner	32.3	32.3	574.3	574.3
Övriga skulder (10)				
Resultatregleringar	23.2		192.9	
Övriga	32.3	55.5	27.4	220.2
Värderegleringskonto (11)		257.5		260.0
Reserver (12)				
Pensionsreserv	1 600.9		1 516.3	
Övriga reserver	10 539.6	12 140.5	3 753.6	5 269.9
Eget kapital (13)				
Grundfond	5 000.0		5 000.0	
Reservfond	764.1		764.1	
Årets resultat	0.0	5 764.1	0.0	5 764.1
Summa		62 159.4		58 518.2

	31.12.1997	31.12.1996
Sedelutgivning, Mmk		
Sedelutgivningsrätt	50 563	35 874
Utnyttjad rätt	16 520	16 024
Sedelutgivningsreserv	34 043	19 850
Futurkontrakt i utländsk valuta, Mmk		
Köpekontrakt ¹	22	879
Säljkontrakt ¹	1 581	429
Aktier och andelar, nominellt värde, Mmk (Finlands Banks innehav inom parentes)		
Scopulus Oy	2 (100 %)	2 (100 %)
Setec Oy	40 (100 %)	40 (100 %)
Rahakontti Oy (1996 Helsingfors Penningmarknadscentral Ab)	35 (52 %)	35 (52 %)
Finlands Värdepapperscentral Ab	11 (24.44 %)	11 (24.44 %)
Bank for International Settlements	60 (1.67 %)	55 (1.67 %)
Bostadsaktier	2	1
Fastighetsaktier	0	1
Övriga aktier och andelar	..	1
Summa	150	146
Kalkylmässig ansvarsandel av Värdepapperscentralens fond, Mmk	1	1
Ansvar för pensionsåtaganden, Mmk		
Finlands Banks pensionsansvar	1 979	1 865
– därav täckt genom reserveringar	1 601	1 516
Finlands Banks intressekontor, Mmk		
– inlåning	94	86
– utlåning	43	40

¹ Till medelkursen för respektive valuta på årets sista bankdag.

Finlands Banks fastigheter

Fastighet	Adress	Byggnadsår	Volym ca m ³
Helsingfors	Fredsgatan 16	1883/1961	49 500
	Unionsgatan 33/Fredsgatan 19	1848/1954	50 500
	Ramsöuddsvägen 34	1920/1983	4 500
Joensuu	Torikatu 34	1984	11 000
Kuopio	Kauppakatu 25–27	1912	7 500
	Puutarhakatu 4	1993	11 900
S:t Michel	Päiviönkatu 15	1965	7 500
Tammerfors	Hämeenkatu 13	1942	36 000
Uleåborg	Kajaaninkatu 8	1973	17 000
Åbo	Slottsgatan 20	1914	10 500
Vanda	Mosskogsvägen 1	1979	311 500
Enare	Saariselkä	1968/1976	2 000

Helsingfors den 3 februari 1998

FINLANDS BANKS DIREKTION

Sirkka Hämäläinen, ordförande

Esko Ollila

Matti Vanhala

Matti Louekoski

Matti Korhonen

Kommentarer till bokslutet

Bokförings- och bokslutspraxis

I Finlands Banks balansräkning tillämpas sektorindelning, vilket ger en bild av de finansiella relationerna mellan centralbanken och olika utländska och inhemska sektorer. För värderingsprinciperna i balansräkningen redogörs i kommentarerna till balansposterna. Anläggningstillgångar, aktieinnehav och utgifter med lång verkningstid kostnadsförs enligt lagen om Finlands Bank under anskaffningsåret, och de upptas därför inte i balansräkningen. Uppgifter om Finlands Banks innehav av aktier och andelar och om Finlands Banks fastigheter ingår i bilagan till bokslutet.

Fordringarna och skulderna i utländsk valuta har omräknats till finska mark enligt medelkurserna på bokslutsdagen. Samtliga kursdifferenser för fordrings- och skuldposter samt poster utanför balansräkningen i utländsk valuta har resultatförts.

Bankfullmäktige fastställer enligt lagen om Finlands Bank de grunder enligt vilka bankens bokslut skall upprättas.

Kommentarer till resultaträkningen

1. Inhemska ränteintäkter

De inhemska ränteintäkterna uppgick till sammanlagt 617 miljoner mark. I dem ingick ränteintäkter från värdepappersrelaterade återförsäljningsavtal för 343 miljoner mark, från inhemska terminsaffärer för 142 miljoner mark och från masskuldebrevslån för 119 miljoner mark.

2. Utländska ränteintäkter

De utländska ränteintäkterna utgjorde 2 909 miljoner mark och var 989 miljoner mark större än året innan.

3. Inhemska räntekostnader

De inhemska räntekostnaderna, 1 070 miljoner mark, utgjordes till största delen, dvs. 1 060 miljoner mark, av ränteutgifter för bankcertifikat som emitterats av Finlands Bank. De inhemska räntekostnaderna var 191 miljoner mark större än året innan.

4. Räntenetto

Räntenettet utgjorde 2 358 miljoner mark.

5. Övriga intäkter från centralbanksverksamheten

De övriga intäkterna uppgick till 148 miljoner mark. I posten ingick 25 miljoner mark i intäkter från expeditionsavgifter och provisioner, 25 miljoner mark i dividender, varav 8 miljoner mark från Setec Oy, 25 miljoner mark i hyresintäkter och 56 miljoner mark i intäkter från bolagisering av bostadsfastigheter.

6. Övriga kostnader för centralbanksverksamheten

Lönekostnaderna uppgick till 155 miljoner mark. I de sociala kostnaderna ingick 63 miljoner mark i utbetalda pensioner.

Kostnaderna för anskaffning av sedlar uppgick till 32 miljoner mark.

Anläggningstillgångar och utgifter med lång verkningstid redovisas som kostnader och avskrivs under anskaffningsåret enligt lagen om Finlands Bank. Avskrivningarna, 130 miljoner mark, inkluderar således under räkenskapsperioden förvärvade anläggningstillgångar och övriga utgifter med lång verkningstid i sin helhet. I beloppet ingår 23 miljoner mark i ombyggnads- och reparations-

kostnader för byggnader och 26 miljoner mark i utgifter för anskaffning av maskiner och inventarier. Avskrivningarna av aktier som tecknades i samband med en bolagisering av Finlands Banks bostadsfastigheter uppgick till 56 miljoner mark.

7. Kostnader och intäkter relaterade till Finansinspektionen

Verksamhetskostnaderna (löner, avskrivningar, övriga) för Finansinspektionen vid Finlands Bank har i Finlands Banks resultaträkning upptagits som separata poster. Kostnaderna för Finansinspektionens verksamhet, 55 miljoner mark, tas ut av tillsynsobjekten i efterhand i form av tillsynsavgifter.

8. Egendomsförvaltningsbolag och ränteersättning

Posten kallas i resultaträkningen för 1996 kostnader och intäkter för tryggnad av penningmarknadens stabilitet. Finlands Banks förluster av försäljningen av aktier och kapitalbevis i Skop till Statens säkerhetsfond aktiverades i balansräkningen för 1992. Resten av denna balanspost avskrevs i bokslutet för 1996. I posten ingår vidare den köpesumma som erhöles vid försäljningen av Sponda Oy och den ränteersättning som staten betalade Finlands Bank.

9. Kursdifferenser för utländska värdepapper

Kursdifferenserna för utländska värdepapper omfattar vinster och förluster som uppstått vid värdepappersförsäljning, periodiserat premium eller diskonto för värdepapperen i portföljen och skillnaden mellan det med periodiserat premium eller diskonto justerade anskaffningspriset och marknadspriset om det senare är lägre. Kursdifferenserna för utländska värdepapper uppvisade en förlust på 131 miljoner mark.

10. Valutakursdifferenser

Valutakursdifferenserna omfattar nettoförändringen i värdet av fordringarna och skulderna samt posterna utanför balansräkningen på grund av valutakursförändringar samt nettointäkterna av valutahandeln. År 1997 uppgick valutakursvinsterna till 4 978 miljoner mark, vilket främst berodde på förändringen i värdet av valutaforordringarna i valutareserven. Under räkenskapsperioden 1996 kostnadsfördes valutakursdifferenser som tidigare hade upptagits på värderegleringskontot i balansräkningen.

11. Förändring av reserver

Till pensionsreserven överfördes under 1997 arbetstagar pensionsavgiften, som innehållits från lönerna, 8 miljoner mark. Pensionsreserven ökades med en kalkylmässig ränta, dvs. grundräntan plus en procentenhet, som beräknades på pensionsavgiften och på de pensionsreserveringar som gjorts under tidigare år. Sammanlagt ökades pensionsreserven med 85 miljoner mark.

Till reserver enligt 30 § lagen om Finlands Bank avsattes 6 786 miljoner mark.

12. Årets resultat

Räkenskapsårets resultat blev noll mark.

Kommentarer till balansräkningen

1. Valutareserv och övriga fordringar på utlandet

Guldet har, liksom under tidigare år, i balansräkningen upptagits till ett värde av 35 mk/g. Marknadsvärdet på årets sista dag uppgick till 50 mk/g. Guldinnehavet uppgick vid slutet av 1997 till 49 774 kg. Enligt avtalet om Europeiska monetära systemet har Finlands Bank med svapparrangemang som förnyas

varje kvartal växlat 20 % av sin guld- och dollarreserv till ecu med Europeiska monetära institutet. Denna del av guld- och dollarreserven upptas i balansräkningen under ecufordran på Europeiska monetära institutet.

I valutafordringarna ingår särskilda dragningsrätter i Internationella valutafonden. De motsvaras på passivsidan av posten tilldelade särskilda dragningsrätter (SDR). På båda posterna betalas en ränta lika med räntan på SDR.

Reservtranchen i SDR och markandelen i Internationella valutafonden utgör tillsammans Finlands medlemsandel i valutafonden. Markandelens motpost ingår i posten Internationella valutafondens markkonton bland utländska skulder. Markandelen och markkontona är enligt praxis i Internationella valutafonden bundna till kursen för SDR. I posten övriga fordringar på utlandet ingår också medlemsandelen uttryckt i ecu i Europeiska monetära institutet.

Valutafordringarna består till övervägande del av utländska statspapper eller statsgaranterade utländska värdepapper och utländska bankdepositioner. I posten ingår också utländska avistakonton samt bankens innehav av utländska betalningsmedel.

Värdepapperen bokfördes vid förvärvstidpunkten till sitt anskaffningspris, och därefter resultatförs skillnaden mellan anskaffningspriset och det nominella värdet under löptiden. I bokslutet jämförs det med periodiseringen justerade anskaffningspriset med marknadspriset vid årets slut. I balansräkningen används marknadspriset, om det är lägre än det justerade anskaffningspriset.

Valutaskulderna omfattar internationella organisationers och utländska bankers fordringar i mark på Finlands Bank och bl.a. Europeiska unionens ecufordran.

2. Fordringar på finansiella institut

Värdepappersrelaterade återförsäljningsavtal, dvs. repor, används vid penningmarknadsinterventioner. Reporna värderas i balansräkningen till sitt nominella värde. Som underliggande instrument vid repor godkänns Finlands Banks bankcertifikat, statens skuldförbindelser, Arsenalns skuldförbindelser, statens benchmarklån och bankcertifikat som emitterats av banker som fungerar som motparter på penningmarknaden.

De finansiella institutens masskuldebrevslån kan i huvudsak betecknas som investeringstillgångar. De har värderats till sitt nominella värde.

I övriga fordringar och skulder gentemot finansiella institut ingår tillfälliga krediter och motsvarande insättningar med kvittningsrätt för Finlands Bank.

3. Fordringar på den offentliga sektorn

Statens metallmyntsansvar utgör beloppet av den skuld till Finlands Bank som beror på skyldigheten att lösa in mynt.

4. Fordringar på företag

Inhemska leveranskrediter har beviljats i form av såväl enskilda skuldebrevslån som masskuldebrevslån. Masskuldebrevslånen har värderats till sitt nominella värde.

Posten övriga omfattar närmast sådana värdepapper som kan betecknas som investeringstillgångar och de har upptagits till sitt nominella värde.

5. Övriga fordringar

Resultatregleringarna innehåller i huvudsak räntefordringar. I övriga fordringar ingår också 91 miljoner mark i bostadslån till bankens personal. Vid slutet av 1997 utgjorde räntan på gamla bostadslån 4 procent, medan räntan på lån som beviljats efter den 16 februari 1993 var 5 procent.

6. Utelöpande sedlar och mynt

Utelöpande sedlar och mynt omfattar allmänhetens och penninginstitutens innehav av sedlar och mynt.

7. Bankcertifikat

Finlands Banks bankcertifikat används vid penningmarknadsinterventioner och de är värderade till sitt nominella värde. Skillnaden mellan det nominella värdet och emissionspriset har redovisats under resultatregleringar och periodiseras som räntekostnader under löptiden.

8. Skulder till finansiella institut

De banker som har checkkonto i Finlands Bank kan uppfylla sin reservskyldighet så att månadsmedeltalet av checkkontosalda vid dagens slut är minst lika stort som minimireservskyldigheten. De banker som inte har checkkonto i Finlands Bank eller som använder någon annan bank som centralbank deponerar sin minimireserv på särskilda minimireservkonton i Finlands Bank.

9. Skulder till företag

Investerings- och fartygsanskaffningsdepositionerna är lagstadgade depositioner av företag som gjort investerings- eller fartygsanskaffningsreserveringar.

10. Övriga skulder

Resultatregleringarna omfattar i huvudsak poster som uppstått på grund av periodisering av räntor.

I posten övriga skulder ingår bland annat utelöpande sedlar i den gamla myntenheten till ett värde av 9 miljoner mark.

11. Värderingskonto

Saldot på värderingskontot den 31 december 1997 består av differensen mellan bokföringsvärdet och kontraktskursen för det guld som hänförs till ecusvappkontraktet.

12. Reserver

Finlands Banks pensionsåtagande uppgår allt som allt till 1 979 miljoner mark, varav 81 procent, dvs. 1 601 miljoner mark, är täckt genom reserver.

Bland övriga reserver finns en reserv på 10 540 miljoner mark enligt 30 § lagen om Finlands Bank.

13. Eget kapital

Bankens grundfond och reservfond förblev oförändrade.

Revisionsberättelse

I egenskap av revisorer utsedda av riksdagen har vi verkställt granskning av Finlands Banks bokföring, bokslut och förvaltning för räkenskapsåret 1997 i den omfattning som god revisionsbedömning förutsätter.

Bankens revisionsenhet har under räkenskapsåret granskat bankens bokföring och verksamhet. Vi har bekantat oss med berättelserna från den interna revisionen.

Vi har läst bankens verksamhetsberättelse och av direktionen fått redogörelser över bankens verksamhet.

Bokslutet är uppgjort i enlighet med gällande bestämmelser och de bokslutsprinciper som fastställts av riksdagens bankfullmäktige.

Eftersom vår granskning inte gett anledning till några anmärkningar, föreslår vi att resultaträkningen och balansräkningen fastställs och att direktionen beviljas ansvarsfrihet för det granskade räkenskapsåret.

Helsingfors den 5 mars 1998

FINLANDS BANKS REVISORER

Johannes Leppänen

Iivo Polvi OFR GRM

Aulis Ranta-Muotio

Matti Saarinen

Martti Tiuri

./. Kalervo Virtanen CGR

Bilagor

Penning- och valutapolitiska åtgärder samt finansmarknadsåtgärder 1997

September

Anbudsräntan höjdes

Finlands Bank höjde den 15 september anbudsräntan från 3.00 till 3.25 procent. Räntan på bankernas extra depositioner i Finlands Bank höjdes samtidigt från 1.00 till 1.25 procent.

November

Anbudstävlingarna på penningmarknaden reformerades

Finlands Bank förkortade den 3 november den maturitet som tillämpas vid anbudstävlingarna från en månad till två veckor. Samtidigt ändrades den normala valuteringsdagen för betalningar i samband med anbudstävlingarna till den första bankdagen efter avslutsdatum. Tidigare hade valuteringsdagen varit den andra bankdagen efter avslutsdatum.

Maturiteten för likvidetskrediter förkortades

Finlands Bank förkortade den 3 november maturiteten för likviditetskrediter från en vecka till en dag. Samtidigt slopades maximigränsen för likviditetskredit som beviljas mot säkerhet.

Finlands Banks viktigaste remissyttranden 1997

Remissyttranden om utvecklingen av finansmarknaden

Yttrande

- till Finansinspektionen om innehållet i en anvisning om tillämpning av värdepappersmarknadslagen 30.1
- till finansministeriet om de säkerhetskrav som vid SOM Ab, Fond- och derivativbörs, clearingbolag skall tillämpas på utländska optionsföretag 31.1
- till finansministeriet om promemorian av arbetsgruppen för reglering av elektroniska kontanter 6.2
- till finansministeriet om promemorian av arbetsgruppen för utredning av Finansinspektionens uppgifter och organisation 10.2
- till finansministeriet om ändring av lagstiftningen om kreditinstitut och värdepappersföretag 5.3
- till finansministeriet om förslaget till lag om reglering av fastighetsinvesteringar 10.3
- till finansministeriet om promemorian av arbetsgruppen för investerarskydd 17.3
- till finansministeriet om bildande av en fond vid Finlands Värdepapperscentral Ab 25.3
- till social- och hälsovårdsministeriet om ändrade villkor för återlåningen 27.3
- till justitieministeriet om förslaget till lag om vissa villkor vid värdepappers- och valutahandel 9.4
- till Finansinspektionen om utkastet till en föreskrift avseende höjning av valutapositionslimiterna i kreditinstitut 17.4
- till finansministeriet om förslaget till ändring av kreditinstitutslagen och lagen om värdepappersföretag samt lagar i anslutning därtill 23.5
- till riksdagens ekonomiutskott om regeringens proposition med förslag till lag om Finlands Bank 27.5
- till inrikesministeriet om utkastet till lagstiftning om utredning av penningtvätt 29.5
- till finansministeriet om ändring av lagen om begränsning av användningen av indexvillkor 30.5
- till Finansinspektionen om revidering av föreskriften om rapportering av avslut 18.7
- till justitieministeriet om betänkandet av arbetsgruppen för ändring av beredskapslagstiftningen 13.8

- till handels- och industriministeriet om överföring av räntesubventionerade fartygskrediter till ränteutjämningsystemet 10.9
- till handels- och industriministeriet om omorganisering av statens specialfinansiering 12.9
- till justitieministeriet om Europeiska kommissionens utkast till ett direktiv om distansavtal om finansiella tjänster mellan leverantörer och konsumenter 12.9
- till finansministeriet om stadgarna för Finlands Värdepapperscentral Ab 22.9
- till finansministeriet om besluten om kompletterande bestämmelser till lagen om fastighetsfonder 1.10
- till finansministeriet om en ansökan inlämnad av egendomsförvaltningsbolaget Arsenal Oy och Egendomsförvaltningsbolaget Arsenal - SSP Ab 20.10
- till finansministeriet om statsrådets utkast till beslutet om bokslut i kreditinstitut och värdepappersföretag 30.10
- till Finansinspektionen om revidering av föreskriften om placeringsfonders rapportering till Finansinspektionen 14.11
- till finansministeriet om omräkning i euro genom bottom-up-metoden 2.12
- till finansministeriet om HEX Ab, Helsingfors Värdepappers- och derivativbörs, clearingbolag 12.12

Andra remissyttranden

Yttrande

- till finansministeriet om jubileumsmyntet till minnet av Paavo Nurmi och för idrotten 6.2
- till dataombudsmannens byrå om kravet på att personbeteckning skall uppges vid utlandstransaktioner 18.2
- till finansministeriet med anledning av statsrevisorernas berättelse för 1996, 27.2
- till finansministeriet om beslutet att prägla ett 20 pennis mynt 13.6
- till finansministeriet om jubileumsmynten med anledning av Finlands självständighets 80-årsjubileum 3.9
- till justitieministeriet om ändring av bestämmelserna om tjänsteåtalsforum för högre tjänstemän 13.8
- till justitieministeriet om betänkandet av personuppgiftskommittén 27.8
- till justitieministeriet om betänkandet av kommittén ”Grundlagen 2000” 2.10
- till undervisningsministeriet om fastställande av maximiräntan på och ersättning för administrationen av studielån 21.11.

På grund av avrundning stämmer summorna inte alltid.

- 0 uppgiften mindre än hälften av den använda enheten
- . logiskt omöjlig
- .. uppgift inte tillgänglig
- noll
- seriens innehåll förändrat

Tabell 1.

Finlands Banks balansräkning 1997 månadsvis, Mmk

AKTIVA			
	I	II	III
Valutareserv	62 009	62 002	59 700
Guld	1 742	1 742	1 742
Särskilda dragningsrätter	1 370	1 544	1 514
Reservtranchen i Internationella valutafonden	1 937	1 983	1 930
Eucufordran på Europeiska monetära institutet	2 528	2 544	2 532
Valutafordringar	54 432	54 189	51 982
Övriga fordringar på utlandet	3 911	3 911	3 946
Markandelen i Internationella valutafonden	3 852	3 852	3 887
Andel i Europeiska monetära institutet	59	59	59
Fordringar på finansiella institut	16 113	13 928	19 978
Värdepapper med återförsäljningsförbindelse	14 277	12 104	18 158
Masskuldebrev	180	176	174
Övriga	1 656	1 648	1 645
Fordringar på den offentliga sektorn	1 907	1 907	1 907
Statens metallmyntsansvar	1 907	1 907	1 907
Fordringar på företag	2 265	2 259	2 256
Finansiering av inhemska leveranser (KTR)	68	63	59
Övriga	2 197	2 197	2 197
Övriga fordringar	1 103	1 392	1 157
Resultatregleringar	1 000	1 289	1 034
Övriga	103	102	123
Summa	87 308	85 399	88 944

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
58 775	58 468	59 111	64 475	63 470	62 055	64 085	51 238	51 455
1 742	1 742	1 742	1 742	1 742	1 742	1 742	1 742	1 742
1 186	1 121	1 100	1 557	1 711	1 588	1 489	1 234	1 772
1 986	1 998	1 963	2 023	2 031	2 081	2 068	2 271	3 036
4 011	4 000	3 984	3 965	3 978	3 958	4 031	4 071	4 078
49 851	49 607	50 322	55 189	54 008	52 686	54 754	41 920	40 827
3 947	3 946	4 243	4 243	4 242	4 131	4 131	3 951	3 342
3 887	3 886	4 183	4 183	4 182	4 071	4 070	3 890	3 281
60	60	60	60	60	60	60	61	61
18 864	14 351	12 316	13 327	10 977	11 940	17 791	7 103	2 951
17 070	12 568	9 558	10 575	8 225	9 214	15 103	4 411	–
169	169	154	152	152	126	116	116	114
1 625	1 614	2 604	2 600	2 600	2 600	2 572	2 576	2 837
1 904	1 908	1 921	1 921	1 926	1 939	1 947	1 955	2 015
1 904	1 908	1 921	1 921	1 926	1 939	1 947	1 955	2 015
2 047	1 909	1 909	1 908	1 903	1 899	1 893	1 762	1 762
50	42	42	42	37	33	26	26	26
1 997	1 866	1 866	1 866	1 866	1 866	1 866	1 736	1 736
1 108	915	1 110	1 000	1 006	798	837	645	635
1 000	806	996	895	902	696	736	524	528
108	110	114	105	104	102	102	121	107
86 645	81 497	80 610	86 874	83 525	82 762	90 683	66 655	62 159

Tabell 1. (forts.)

PASSIVA	I	II	III
Utländska skulder	5 203	5 281	5 214
Tilldelade särskilda dragningsrätter	973	996	986
Internationella valutafondens markkonton	3 853	3 852	3 887
Övriga utländska skulder	378	433	340
Utelöpande sedlar och mynt	15 659	15 590	16 131
Sedlar	13 892	13 826	14 351
Metallmynt	1 767	1 764	1 780
Bankcertifikat	47 370	47 520	41 950
Skulder till finansiella institut	6 583	2 904	12 149
Reservdepositioner	5 082	1 404	10 649
Övriga	1 500	1 500	1 500
Skulder till företag	400	341	278
Investerings- och fartygsanskaffningsdepositioner	400	341	278
Övriga skulder	164	138	167
Resultatregleringar	125	110	90
Övriga	39	28	77
Värderegleringskonto	895	2 591	2 021
Reserver	5 270	5 270	5 270
Pensionsreserv	1 516	1 516	1 516
Övriga reserver	3 754	3 754	3 754
Eget kapital	5 764	5 764	5 764
Grundfond	5 000	5 000	5 000
Reservfond	764	764	764
Årets resultat	–	–	–
Summa	87 308	85 399	88 944

IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
5 174	5 213	5 640	5 776	5 864	5 881	6 072	6 208	4 911
1 014	1 020	1 023	1 055	1 058	1 028	1 021	1 031	1 046
3 887	3 886	4 184	4 183	4 182	4 071	4 071	3 891	3 281
273	306	433	537	624	782	980	1 286	584
16 064	16 068	16 315	16 359	16 287	16 046	16 144	16 381	17 817
14 288	14 281	14 512	14 536	14 464	14 229	14 332	14 558	15 923
1 776	1 787	1 803	1 823	1 823	1 817	1 812	1 822	1 894
41 700	34 760	29 110	40 170	28 440	36 760	34 900	12 200	10 500
8 217	9 591	12 897	6 151	15 022	6 958	16 483	14 120	10 681
6 717	8 091	10 397	3 651	12 522	4 458	13 983	11 612	7 911
1 500	1 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 508	2 770
213	197	171	154	118	99	74	52	32
213	197	171	154	118	99	74	52	32
108	91	92	81	69	79	138	68	55
81	62	56	52	38	44	108	32	23
27	28	36	29	30	36	29	36	32
4 135	4 543	5 350	7 150	6 692	5 905	5 838	6 592	258
5 270	5 270	5 270	5 270	5 270	5 270	5 270	5 270	12 140
1 516	1 516	1 516	1 516	1 516	1 516	1 516	1 516	1 601
3 754	3 754	3 754	3 754	3 754	3 754	3 754	3 754	10 540
5 764	5 764	5 764	5 764	5 764	5 764	5 764	5 764	5 764
5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
764	764	764	764	764	764	764	764	764
–	–	–	–	–	–	–	–	0
86 645	81 497	80 610	86 874	83 525	82 762	90 683	66 655	62 159

Tabell 2.

Finlands Banks valutareserv och valutaterminsposition¹, Mmk

	Guld	Särskilda dragningsrätter	Reservtranchen i Internationella valutafonden	Ecu-fordran på Europeiska monetära institutet	Valutafordringar	Valutareserv	Terminsköpkontrakt, netto	Valutareserv och terminsposition
1993	2 180	664	1 747	–	28 882	33 472	–2 885	30 587
1994	2 180	1 537	1 354	–	47 672	52 743	6 079	58 822
1995	1 742	1 569	1 685	3 363	40 506	48 865	–	48 865
1996	1 742	1 344	1 953	2 541	28 817	36 397	–	36 397
1997	1 742	1 772	3 036	4 078	40 827	51 455	–	51 455
1997								
Januari	1 742	1 370	1 937	2 528	54 432	62 009	12 624	74 633
Februari	1 742	1 544	1 983	2 544	54 189	62 002	13 052	75 054
Mars	1 742	1 514	1 930	2 532	51 982	59 700	10 439	70 139
April	1 742	1 186	1 986	4 011	49 851	58 775	6 198	64 973
Maj	1 742	1 121	1 998	4 000	49 607	58 468	6 119	64 587
Juni	1 742	1 100	1 963	3 984	50 322	59 111	6 174	65 285
Juli	1 742	1 557	2 023	3 965	55 189	64 475	4 860	69 335
Augusti	1 742	1 711	2 031	3 978	54 008	63 470	4 794	68 264
September	1 742	1 588	2 081	3 958	52 686	62 055	4 718	66 773
Oktober	1 742	1 489	2 068	4 031	54 754	64 085	1 558	65 643
November	1 742	1 234	2 271	4 071	41 920	51 238	–	51 238
December	1 742	1 772	3 036	4 078	40 827	51 455	–	51 455

¹ Till avistamedelkurs.

Tabell 3.

Markens kurs mot ecun och utrikes-handelsvägt valutaindex¹

	Markens kurs mot ecun	Utrikeshandelsvägt valutaindex, 1982 = 100
1993	6.69420	132.4
1994	6.19108	123.2
1995	5.70936	111.6
1996	5.83028	115.3
1997	5.88125	118.4
1997		
Januari	5.80159	115.8
Februari	5.80357	116.4
Mars	5.82954	116.8
April	5.87626	117.8
Maj	5.90366	118.6
Juni	5.88180	118.7
Juli	5.86447	119.0
Augusti	5.90587	120.4
September	5.89038	119.5
Oktober	5.89974	119.4
November	5.94676	119.4
December	5.97130	119.5

¹ Dagsmedeltal.

Tabell 4.

Finlands Banks grundränta

Från	%
1.11.1979	8.50
1.2.1980	9.25
1.6.1982	8.50
1.7.1983	9.50
1.2.1985	9.00
1.1.1986	8.50
1.3.1986	8.00
19.5.1986	7.00
16.5.1988	8.00
1.1.1989	7.50
1.11.1989	8.50
1.5.1992	9.50
1.1.1993	8.50
15.2.1993	7.50
17.5.1993	7.00
15.7.1993	6.50
16.8.1993	6.00
1.12.1993	5.50
1.2.1994	5.25
1.11.1995	5.00
15.12.1995	4.75
1.2.1996	4.50
16.9.1996	4.00

Tabell 5.

Finlands Banks minimireservsystem¹

	Depositionsskyldighet, %			Minimi- reserv- depositioner, Mmk	Extra depositioner, Mmk	Depositioner totalt, Mmk
	Depositioner betalbara på anfordran	Övriga depositioner	Övriga poster			
1993 ²	2.0	1.5	1.0	6 398	.	.
1994	2.0	1.5	1.0	6 526	.	.
1995 I-IX	2.0	1.5	1.0	6 557	.	.
1995 X-XII	2.0	1.5	1.0	6 530	616	7 146
1996	2.0	1.5	1.0	6 652	440	7 092
1997	2.0	1.5	1.0	6 717	747	7 464
1997						
Januari	2.0	1.5	1.0	6 560	423	6 983
Februari	2.0	1.5	1.0	6 590	992	7 582
Mars	2.0	1.5	1.0	6 582	1 478	8 060
April	2.0	1.5	1.0	6 589	566	7 156
Maj	2.0	1.5	1.0	6 623	598	7 221
Juni	2.0	1.5	1.0	6 602	1 165	7 767
Juli	2.0	1.5	1.0	6 777	378	7 155
Augusti	2.0	1.5	1.0	6 803	626	7 429
September	2.0	1.5	1.0	6 769	521	7 290
Oktober	2.0	1.5	1.0	6 799	1 020	7 818
November	2.0	1.5	1.0	6 911	892	7 803
December	2.0	1.5	1.0	6 999	310	7 309

¹ Minimireservskyldigheten baseras på medeltal från 2.10.1995.

² Från 1.7.

Tabell 6.

Finlands Banks likviditetssystem¹

	Finlands Banks anbuds- ränta		Likviditetskrediter- nas räntemarginal, procentenheter	Likviditets- krediternas maturitet, dagar	Dagsdepositioner- nas räntemarginal, procentenheter	Ränta på extra depositioner	Likviditets- krediter, Mmk
1993	7.87	1993	2.00	7	-2.00	.	440
1994	5.11	1994	2.00	7	-2.00	.	14
1995	5.63	1995 I-IX	2.00	7	-2.00	.	123
		1995 X-XII	2.00	7	.	2.25	37
1996	3.57	1996	2.00	7	.	1.00	121
1997	3.07	1997	2.00	1	.	1.25	1
1997		1997					
Januari	3.00	Januari	2.00	7	.	1.00	-
Februari	3.00	Februari	2.00	7	.	1.00	-
Mars	3.00	Mars	2.00	7	.	1.00	-
April	3.00	April	2.00	7	.	1.00	18
Maj	3.00	Maj	2.00	7	.	1.00	-
Juni	3.00	Juni	2.00	7	.	1.00	-
Juli	3.00	Juli	2.00	7	.	1.00	-
Augusti	3.00	Augusti	2.00	7	.	1.00	-
September	3.14	September	2.00	7	.	1.25	-
Oktober	3.25	Oktober	2.00	7	.	1.25	-
November	3.25	November	2.00	1	.	1.25	-
December	3.25	December	2.00	1	.	1.25	-

¹ Anbudsräntan och likviditetskrediterna är lika med medeltalet av noteringarna för kalenderdagarna.

Räntemarginaler (i förhållande till anbudsräntan), maturitet och räntan på extra depositioner är lika med den sista noteringen för perioden.

Tabell 7.

Inhemska räntor¹, %

	Helibor						Lång marknadsränta		Räntor på statens obligationer	
	1 mån.	2 mån.	3 mån.	6 mån.	9 mån.	12 mån.	3 år	5 år	5 år	10 år
1993	7.85	7.77	7.73	7.59	7.51	7.47	8.5	8.9	8.19	8.79
1994	5.11	5.20	5.35	5.78	6.10	6.33	8.5	9.3	8.40	9.07
1995	5.63	5.69	5.76	5.97	6.17	6.34	8.2	8.9	7.93	8.79
1996	3.58	3.60	3.63	3.74	3.86	3.99	5.8	6.8	6.03	7.08
1997	3.10	3.17	3.23	3.41	3.55	3.69	5.0	5.7	4.86	5.95
1997										
Januari	3.02	3.04	3.07	3.16	3.25	3.34	4.8	5.7	4.75	6.14
Februari	3.01	3.04	3.07	3.17	3.25	3.34	4.7	5.5	4.56	5.91
Mars	3.01	3.04	3.07	3.18	3.30	3.42	4.8	5.6	4.79	6.12
April	3.02	3.04	3.08	3.21	3.34	3.48	5.0	5.8	5.00	6.36
Maj	3.01	3.04	3.08	3.19	3.29	3.40	4.9	5.7	4.83	6.16
Juni	3.00	3.03	3.07	3.19	3.31	3.42	4.9	5.7	4.78	6.09
Juli	3.00	3.04	3.08	3.22	3.36	3.50	4.9	5.6	4.66	5.86
Augusti	3.01	3.07	3.13	3.31	3.49	3.68	5.0	5.7	4.87	5.90
September	3.15	3.23	3.31	3.52	3.70	3.89	5.2	5.8	4.95	5.83
Oktober	3.29	3.45	3.57	3.91	4.10	4.26	5.3	5.9	5.11	5.75
November	3.35	3.54	3.65	4.00	4.16	4.32	5.4	5.9	5.10	5.79
December	3.31	3.47	3.60	3.87	4.04	4.18	5.2	5.8	4.85	5.58

¹ Dagsmedeltal.

Tabell 8.

Finlands Banks interventioner på penningmarknaden¹, Mmk

	Köp av penningmarknadsinstrument	Försäljningar av penningmarknadsinstrument	Förfallande, netto	Interventioner på penningmarknaden, netto
1993	86 521	-146 899	50 486	-9 892
1994	35 540	-351 820	295 165	-21 115
1995	50 435	-434 810	393 930	9 555
1996	94 080	-250 980	190 562	33 662
1997	128 220	-422 500	294 770	490
1997				
Januari	17 100	-47 370	2 780	-27 490
Februari	15 500	-47 520	28 660	-3 360
Mars	1 450	-41 950	47 030	6 530
April	24 200	-41 700	13 630	-3 870
Maj	5 700	-34 760	34 700	5 640
Juni	9 600	-32 760	22 160	-1 000
Juli	10 420	-36 520	22 950	-3 150
Augusti	8 350	-30 260	26 320	4 410
September	12 300	-34 630	23 120	790
Oktober	12 200	-36 900	28 830	4 130
November	11 400	-15 700	18 480	14 180
December	-	-22 430	26 110	3 680

+ anger likviditetstillskott och

- likviditetsindragning

¹ Enligt avslutsdag.

Tabell 9.

Finlands Banks avistainterventioner¹ på valutamarknaden, Mmk

	Valutaköp (+)	Valutaförsäljningar (-)	Avista- interventioner, netto
1993	25 120	-45 080	-19 960
1994	20 930	-12 900	8 030
1995	4 910	-5 470	-560
1996	7 360	-7 320	40
1997	47 620	-1 470	46 150
1997			
Januari	38 340	-	38 340
Februari	-	-	-
Mars	1 460	-720	740
April	-	-690	-690
Maj	-	-60	-60
Juni	2 880	-	2 880
Juli	4 940	-	4 940
Augusti	-	-	-
September	-	-	-
Oktober	-	-	-
November	-	-	-
December	-	-	-

+ anger likviditetstillskott och
- likviditetsindragning
¹ Enligt avslutsdag.

Tabell 10.

Finlands Banks terminsinterventioner^{1,2} på valutamarknaden, Mmk

	Termins- försäljningar av valuta, (+)	Termins- försäljningar av valuta som förfallit	Terminsköp av valuta (-)	Terminsköp av valuta som förfallit	Termins- interventioner, netto
1993	18 590	-28 110	-11 660	15 190	-5 990
1994	2 990	-1 320	-11 800	1 320	-8 810
1995	-	-	-15 040	20 040	5 360
1996	-	-	-	-	-
1997	-	-	-18 510	18 100	-410
1997					
Januari	-	-	-12 260	-	-12 260
Februari	-	-	-	-	-
Mars	-	-	-1 530	4 070	2 540
April	-	-	-	3 070	3 070
Maj	-	-	-	-	-
Juni	-	-	-	-	-
Juli	-	-	-4 720	6 300	1 580
Augusti	-	-	-	-	-
September	-	-	-	-	-
Oktober	-	-	-	3 100	3 100
November	-	-	-	1 560	1 560
December	-	-	-	-	-

+ anger likviditetstillskott och
- likviditetsindragning
¹ Enligt avslutsdag.
² Omfattar också outrightaffärer; dessa har inte någon direkt inverkan på likviditeten.

Table 11.

Foreign exchange rates: annual middle spot rates, FIM

Currency	1992			1993			1994		
	Max.	Av.	Min.	Max.	Av.	Min.	Max.	Av.	Min.
1 USD, New York	5.275	4.483	3.840	6.061	5.719	5.294	5.7999	5.2184	4.5345
1 CAD, Montreal	4.171	3.706	3.210	4.865	4.434	4.163	4.412	3.824	3.351
1 GBP, London	9.023	7.875	7.572	8.963	8.582	8.039	8.596	7.982	7.363
1 IEP, Dublin	8.733	7.636	7.201	9.101	8.371	7.996	8.284	7.799	7.238
1 SEK, Stockholm	0.8845	0.7714	0.7369	0.8106	0.7350	0.6826	0.7076	0.6758	0.6339
1 NOK, Oslo	0.8170	0.7222	0.6888	0.8585	0.8059	0.7648	0.7744	0.7393	0.6900
1 DKK, Köpenhamn	0.8580	0.7444	0.6968	0.9527	0.8822	0.8296	0.8590	0.8207	0.7705
1 ISK, Reykjavik	0.0873	0.0778	0.0725	0.0924	0.0846	0.0788	0.0797	0.0745	0.0682
1 DEM, Frankfurt	3.3097	2.8769	2.7122	3.6450	3.4584	3.2704	3.3625	3.2169	3.0115
1 NLG, Amsterdam	2.9440	2.5552	2.4079	3.2395	3.0787	2.9102	3.0028	2.8684	2.6862
1 BEF, Bryssel	0.1608	0.1397	0.1310	0.1767	0.1655	0.1580	0.1635	0.1561	0.1463
1 CHF, Zürich	3.6828	3.2000	2.9228	4.1700	3.8706	3.6253	4.0067	3.8179	3.5755
1 FRF, Paris	0.9682	0.8486	0.7947	1.0756	1.0096	0.9581	0.9853	0.9406	0.8749
1 ITL, Rome	0.00423	0.00364	0.00332	0.00394	0.00364	0.00337	0.00345	0.00324	0.00290
1 ATS, Wien	0.4704	0.4088	0.3854	0.5182	0.4916	0.4653	0.4779	0.4573	0.4275
1 PTE, Lissabon	0.0370	0.0332	0.0309	0.0402	0.0356	0.0326	0.0328	0.0314	0.0294
1 ESP, Madrid	0.0498	0.0438	0.0424	0.0512	0.0451	0.0405	0.0408	0.0390	0.0357
1 GRD, Aten	0.0260	0.0235	0.0220	0.0270	0.0250	0.0230	0.0230	0.0215	0.0195
1 EEK, Tallinn	.	.	.	0.4556	0.4323	0.4088	0.4203	0.4021	0.3764
1 JPY, Tokyo	0.04234	0.03546	0.03098	0.05827	0.05168	0.04263	0.05436	0.05106	0.04672
1 AUD, Melbourne	3.632	3.289	2.757	4.306	3.885	3.569	4.102	3.814	3.330
1 KRW, Söul	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1 special drawing right (SDR)	7.25239	6.31546	5.70934	8.33894	7.98671	7.31083	7.93658	7.46629	6.77181
1 XEU (ECU, official)	6.55826	5.80527	5.52941	7.09113	6.69567	6.39406	6.48523	6.19123	5.76407
1 XEU, (ECU, commercial)	6.553	5.798	5.526	7.101	6.685	6.380	6.475	6.175	5.729

Currency	1995			1996			1997		
	Max.	Av.	Min.	Max.	Av.	Min.	Max.	Av.	Min.
1 dollar, New York	4.8071	4.3658	4.1839	4.8487	4.5905	4.3311	5.6120	5.1944	4.6290
1 dollar, Montreal	3.424	3.181	3.029	3.559	3.367	3.181	4.064	3.753	3.368
1 pund, London	7.556	6.891	6.515	7.869	7.164	6.711	9.093	8.506	7.795
1 pund, Dublin	7.476	6.999	6.728	7.788	7.345	6.932	8.105	7.871	7.647
1 krona, Stockholm	0.6576	0.6123	0.5713	0.7154	0.6847	0.6483	0.7016	0.6799	0.6533
1 krona, Oslo	0.7148	0.6889	0.6714	0.7377	0.7111	0.6833	0.7611	0.7339	0.7069
1 krona, Köpenhamn	0.7942	0.7790	0.7608	0.8218	0.7921	0.7762	0.7950	0.7859	0.7679
1 krona, Reykjavik	0.0708	0.0674	0.0648	0.0723	0.0689	0.0664	0.0771	0.0732	0.0692
1 D-mark, Frankfurt a.M.	3.1595	3.0471	2.9465	3.1685	3.0530	2.9820	3.0295	2.9939	2.9250
1 gulden, Amsterdam	2.8201	2.7202	2.6334	2.8313	2.7247	2.6569	2.6955	2.6603	2.6038
1 franc, Bryssel	0.1533	0.1481	0.1435	0.1542	0.1484	0.1447	0.1468	0.1451	0.1419
1 franc, Zürich	3.8405	3.6941	3.5426	3.9216	3.7211	3.4382	3.7575	3.5785	3.3543
1 franc, Paris	0.9044	0.8748	0.8562	0.9383	0.8978	0.8777	0.9053	0.8894	0.8673
1 lire, Rom	0.00296	0.00268	0.00247	0.00311	0.00298	0.00276	0.00309	0.00305	0.00296
1 schilling, Wien	0.4490	0.4331	0.4189	0.4506	0.4340	0.4238	0.4307	0.4255	0.4158
1 escudo, Lissabon	0.0303	0.0291	0.0284	0.0310	0.0298	0.0290	0.0301	0.0296	0.0291
1 peseta, Madrid	0.0361	0.0350	0.0336	0.0382	0.0363	0.0353	0.0359	0.0355	0.0348
1 drakma, Aten	0.0201	0.0189	0.0180	0.0199	0.0191	0.0180	0.0193	0.0190	0.0187
1 krona, Tallinn	0.3949	0.3809	0.3683	0.3961	0.3816	0.3728	0.3787	0.3742	0.3656
1 yen, Tokyo	0.05222	0.04663	0.04106	0.04635	0.04225	0.03961	0.04797	0.04303	0.03959
1 dollar, Melbourne	3.683	3.238	3.022	3.843	3.593	3.224	4.128	3.859	3.477
1 won, Söul	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1 särskild dragningsrätt (SDR)	6.99188	6.61879	6.27940	7.01119	6.66357	6.41782	7.54512	7.14420	6.66645
1 ecu	5.94442	5.70826	5.56099	6.05011	5.82852	5.68470	5.99013	5.88129	5.72221
1 ecu, kommersiell	5.919	5.644	5.457	5.961	5.751	5.543	6.003	5.864	5.703

Tabell 12.

Avistamedelkurser för utländska valutor 1997 månadsvis, mk

Valuta	Januari			Februari			Mars		
	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst
1 dollar, New York	4.9220	4.7765	4.6290	5.0531	4.9757	4.8970	5.1286	5.0716	4.9947
1 dollar, Montreal	3.669	3.541	3.368	3.724	3.672	3.629	3.753	3.702	3.638
1 pund, London	7.989	7.924	7.795	8.197	8.089	7.859	8.268	8.141	8.041
1 pund, Dublin	7.834	7.791	7.729	7.964	7.898	7.799	7.995	7.932	7.866
1 krona, Stockholm	0.6847	0.6764	0.6669	0.6794	0.6720	0.6623	0.6701	0.6622	0.6533
1 krona, Oslo	0.7567	0.7408	0.7228	0.7611	0.7508	0.7460	0.7538	0.7448	0.7332
1 krona, Köpenhamn	0.7863	0.7803	0.7679	0.7841	0.7794	0.7714	0.7889	0.7834	0.7782
1 krona, Reykjavik	0.0705	0.0700	0.0692	0.0718	0.0707	0.0699	0.0722	0.0713	0.0704
1 D-mark, Frankfurt a.M	3.0010	2.9754	2.9250	2.9915	2.9729	2.9385	3.0115	2.9886	2.9660
1 gulden, Amsterdam	2.6736	2.6498	2.6038	2.6608	2.6468	2.6194	2.6746	2.6558	2.6368
1 franc, Bryssel	0.1456	0.1443	0.1419	0.1449	0.1441	0.1424	0.1459	0.1448	0.1438
1 franc, Zürich	3.4613	3.4297	3.3543	3.4527	3.4264	3.4051	3.5131	3.4601	3.4189
1 franc, Paris	0.8883	0.8817	0.8673	0.8860	0.8806	0.8711	0.8923	0.8859	0.8798
1 lire, Rom	0.00308	0.00305	0.00301	0.00303	0.00301	0.00299	0.00301	0.00299	0.00296
1 schilling, Wien	0.4266	0.4229	0.4158	0.4251	0.4225	0.4176	0.4279	0.4246	0.4215
1 escudo, Lissabon	0.0300	0.0298	0.0294	0.0298	0.0296	0.0293	0.0299	0.0297	0.0295
1 peseta, Madrid	0.0358	0.0355	0.0350	0.0354	0.0351	0.0348	0.0354	0.0352	0.0349
1 drakma, Aten	0.0191	0.0190	0.0188	0.0191	0.0190	0.0189	0.0191	0.0190	0.0188
1 krona, Tallinn	0.3751	0.3719	0.3656	0.3739	0.3716	0.3673	0.3764	0.3736	0.3708
1 yen, Tokyo	0.04102	0.04051	0.03991	0.04177	0.04048	0.03959	0.04223	0.04138	0.04032
1 dollar, Melbourne	3.780	3.712	3.651	3.912	3.818	3.713	4.058	3.998	3.924
1 won, Söul	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1 särskild dragningsrätt (SDR)	6.85097	6.75569	6.66645	6.97899	6.88718	6.81365	7.05049	6.98562	6.90857
1 ecu	5.84005	5.80159	5.72221	5.83893	5.80357	5.75272	5.85697	5.82954	5.78899
1 ecu, kommersiell	5.816	5.777	5.703	5.799	5.771	5.734	5.829	5.801	5.764

Valuta	April			Maj			Juni		
	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst
1 dollar, New York	5.2128	5.1307	4.9625	5.2089	5.1337	5.0883	5.2123	5.1732	5.1441
1 dollar, Montreal	3.727	3.681	3.585	3.779	3.722	3.659	3.780	3.737	3.687
1 pund, London	8.491	8.360	8.150	8.468	8.382	8.243	8.629	8.503	8.418
1 pund, Dublin	8.057	7.965	7.872	7.832	7.780	7.723	7.878	7.797	7.701
1 krona, Stockholm	0.6763	0.6678	0.6561	0.6781	0.6694	0.6596	0.6719	0.6680	0.6610
1 krona, Oslo	0.7502	0.7360	0.7296	0.7326	0.7271	0.7228	0.7272	0.7177	0.7093
1 krona, Köpenhamn	0.7950	0.7876	0.7810	0.7935	0.7922	0.7910	0.7911	0.7869	0.7832
1 krona, Reykjavik	0.0731	0.0721	0.0700	0.0735	0.0729	0.0722	0.0739	0.0735	0.0729
1 D-mark, Frankfurt a.M.	3.0295	3.0003	2.9755	3.0215	3.0169	3.0125	3.0135	2.9966	2.9825
1 gulden, Amsterdam	2.6955	2.6680	2.6463	2.6881	2.6825	2.6787	2.6788	2.6637	2.6495
1 franc, Bryssel	0.1468	0.1454	0.1442	0.1464	0.1462	0.1460	0.1459	0.1452	0.1445
1 franc, Zürich	3.5607	3.5109	3.4453	3.6315	3.5903	3.5326	3.6390	3.5881	3.5663
1 franc, Paris	0.8995	0.8908	0.8831	0.8975	0.8945	0.8918	0.8913	0.8878	0.8841
1 lire, Rom	0.00307	0.00303	0.00298	0.00307	0.00305	0.00303	0.00307	0.00305	0.00304
1 schilling, Wien	0.4305	0.4263	0.4228	0.4293	0.4286	0.4280	0.4281	0.4258	0.4238
1 escudo, Lissabon	0.0301	0.0299	0.0296	0.0301	0.0299	0.0298	0.0298	0.0297	0.0295
1 peseta, Madrid	0.0359	0.0356	0.0351	0.0358	0.0357	0.0356	0.0356	0.0355	0.0353
1 drakma, Aten	0.0192	0.0190	0.0187	0.0190	0.0189	0.0188	0.0190	0.0189	0.0188
1 krona, Tallinn	0.3787	0.3750	0.3719	0.3777	0.3771	0.3766	0.3767	0.3745	0.3728
1 yen, Tokyo	0.04130	0.04086	0.04019	0.04486	0.04335	0.04101	0.04640	0.04527	0.04449
1 dollar, Melbourne	4.069	3.997	3.900	4.066	3.975	3.902	3.966	3.902	3.861
1 won, Söul	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1 särskild dragningsrätt (SDR)	7.12191	7.03636	6.87698	7.15517	7.12016	7.05976	7.22374	7.19320	7.17176
1 ecu	5.93955	5.87626	5.80902	5.91914	5.90366	5.89514	5.89901	5.88180	5.86297
1 ecu, kommersiell	5.920	5.853	5.783	5.897	5.880	5.869	5.874	5.855	5.842

Tabell 12. (forts.)

Valuta	Juli			Augusti			September		
	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst
1 dollar, New York	5.4607	5.3051	5.1871	5.6120	5.5097	5.3862	5.4802	5.3561	5.2426
1 dollar, Montreal	3.959	3.854	3.767	4.064	3.967	3.871	3.960	3.862	3.790
1 pund, London	9.061	8.869	8.627	9.093	8.838	8.675	8.777	8.571	8.407
1 pund, Dublin	7.991	7.942	7.869	8.073	8.004	7.941	8.105	7.931	7.680
1 krona, Stockholm	0.6892	0.6793	0.6712	0.6966	0.6891	0.6815	0.7016	0.6954	0.6897
1 krona, Oslo	0.7181	0.7134	0.7069	0.7279	0.7221	0.7170	0.7452	0.7318	0.7223
1 krona, Köpenhamn	0.7828	0.7783	0.7732	0.7880	0.7850	0.7812	0.7902	0.7862	0.7830
1 krona, Reykjavik	0.0762	0.0747	0.0737	0.0771	0.0759	0.0743	0.0761	0.0747	0.0731
1 D-mark, Frankfurt a.M.	2.9800	2.9641	2.9435	3.0005	2.9903	2.9775	3.0090	2.9932	2.9815
1 gulden, Amsterdam	2.6480	2.6325	2.6138	2.6648	2.6550	2.6438	2.6716	2.6579	2.6480
1 franc, Bryssel	0.1444	0.1436	0.1426	0.1454	0.1448	0.1442	0.1457	0.1450	0.1444
1 franc, Zürich	3.6226	3.5832	3.5512	3.6598	3.6380	3.6195	3.6660	3.6364	3.6084
1 franc, Paris	0.8846	0.8785	0.8730	0.8914	0.8873	0.8820	0.8951	0.8904	0.8868
1 lire, Rom	0.00306	0.00304	0.00302	0.00307	0.00306	0.00304	0.00308	0.00307	0.00305
1 schilling, Wien	0.4235	0.4213	0.4183	0.4265	0.4250	0.4231	0.4276	0.4254	0.4237
1 escudo, Lissabon	0.0295	0.0293	0.0291	0.0296	0.0295	0.0294	0.0297	0.0295	0.0293
1 peseta, Madrid	0.0353	0.0351	0.0350	0.0355	0.0354	0.0352	0.0357	0.0355	0.0353
1 drakma, Aten	0.0191	0.0189	0.0188	0.0192	0.0191	0.0190	0.0192	0.0190	0.0189
1 krona, Tallinn	0.3725	0.3705	0.3679	0.3751	0.3738	0.3722	0.3761	0.3741	0.3727
1 yen, Tokyo	0.04669	0.04609	0.04532	0.04797	0.04672	0.04519	0.04561	0.04434	0.04336
1 dollar, Melbourne	4.071	3.939	3.868	4.128	4.085	3.962	3.991	3.876	3.782
1 won, Söul	0.00614	0.00596	0.00585	0.00628	0.00614	0.00597	0.00606	0.00589	0.00573
1 särskild dragningsrätt (SDR)	7.41902	7.30859	7.21634	7.54512	7.45951	7.34451	7.40614	7.28131	7.17487
1 ecu	5.89404	5.86447	5.84353	5.92089	5.90587	5.88943	5.93422	5.89038	5.86115
1 ecu, kommersiell	5.872	5.846	5.827	5.902	5.886	5.872	5.914	5.872	5.844

Valuta	Oktober			November			December		
	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst	Högst	Medeltal	Lägst
1 dollar, New York	5.3619	5.2695	5.1731	5.3399	5.2205	5.1383	5.4268	5.3714	5.3228
1 dollar, Montreal	3.880	3.803	3.671	3.749	3.696	3.658	3.798	3.768	3.735
1 pund, London	8.735	8.595	8.489	8.945	8.809	8.693	9.045	8.925	8.753
1 pund, Dublin	7.823	7.730	7.647	7.885	7.844	7.795	7.911	7.830	7.759
1 krona, Stockholm	0.7016	0.6958	0.6898	0.6934	0.6902	0.6877	0.6928	0.6899	0.6856
1 krona, Oslo	0.7511	0.7444	0.7356	0.7426	0.7395	0.7351	0.7487	0.7413	0.7363
1 krona, Köpenhamn	0.7895	0.7874	0.7859	0.7939	0.7916	0.7889	0.7949	0.7934	0.7917
1 krona, Reykjavik	0.0748	0.0737	0.0724	0.0748	0.0735	0.0723	0.0757	0.0749	0.0738
1 D-mark, Frankfurt a.M.	3.0070	2.9981	2.9925	3.0215	3.0130	3.0015	3.0285	3.0220	3.0155
1 gulden, Amsterdam	2.6692	2.6613	2.6554	2.6815	2.6731	2.6622	2.6876	2.6817	2.6756
1 franc, Bryssel	0.1457	0.1454	0.1450	0.1465	0.1461	0.1455	0.1468	0.1465	0.1462
1 franc, Zürich	3.6922	3.6278	3.5918	3.7455	3.7093	3.6828	3.7575	3.7327	3.7087
1 franc, Paris	0.8973	0.8936	0.8909	0.9034	0.9000	0.8962	0.9053	0.9028	0.9008
1 lire, Rom	0.00307	0.00306	0.00305	0.00309	0.00308	0.00306	0.00309	0.00308	0.00308
1 schilling, Wien	0.4273	0.4260	0.4251	0.4293	0.4281	0.4265	0.4307	0.4295	0.4285
1 escudo, Lissabon	0.0295	0.0294	0.0294	0.0296	0.0295	0.0294	0.0297	0.0296	0.0295
1 peseta, Madrid	0.0356	0.0355	0.0354	0.0357	0.0357	0.0355	0.0358	0.0357	0.0357
1 drakma, Aten	0.0191	0.0190	0.0189	0.0193	0.0192	0.0191	0.0193	0.0192	0.0191
1 krona, Tallinn	0.3759	0.3748	0.3741	0.3777	0.3766	0.3752	0.3786	0.3777	0.3769
1 yen, Tokyo	0.04440	0.04355	0.04302	0.04335	0.04172	0.04101	0.04216	0.04152	0.04076
1 dollar, Melbourne	3.894	3.800	3.607	3.721	3.630	3.584	3.634	3.562	3.477
1 won, Söul	0.00586	0.00569	0.00536	0.00540	0.00507	0.00456	0.00461	0.00368	0.00275
1 särskild dragningsrätt (SDR)	7.30897	7.21962	7.15859	7.27102	7.17348	7.09990	7.32949	7.27353	7.22097
1 ecu	5.91582	5.89974	5.88189	5.97434	5.94676	5.91922	5.99013	5.97130	5.94718
1 ecu, kommersiell	5.918	5.891	5.866	5.988	5.961	5.923	6.003	5.980	5.951

Tabell 13.

Sedel- och myntleveranser, Mmk

	1993	1994	1995	1996	1997
Sedlar levererade av Setec Oy					
1000 mk	2 100.0	–	–	–	–
500 "	2 150.0	–	–	–	–
100 "	5 000.0	6 000.0	5 000.0	2 180.0	1 625.0
50 "	1 000.0	–	–	765.0	–
20 "	400.0	800.0	400.0	5.0	736.0
Summa	10 650.0	6 800.0	5 400.0	2 950.0	2 361.0
milj. st.	96.4	100.0	70.0	37.4	53.1
Sedelmakulering, milj. st.	116.1	93.8	57.7	42.1	79.9
Mynt levererade av Myntverket i Finland Ab					
Bruksmynt					
10 mk	300.0	199.8	45.1	9.3	33.0
5 "	234.7	95.0	45.1	5.9	29.0
1 "	92.6	152.0	40.0	15.0	24.1
50 p	9.9	1.5	0.5	8.5	4.0
10 "	12.0	6.0	8.5	10.5	7.0
Jubileumsmynt					
2000 mk	–	–	13.8	–	–
1000 "	–	–	–	–	20.0
100 "	–	9.1	8.6	3.3	5.2
25 "	–	–	–	–	2.5
10 "	–	–	0.0	0.0	–
Summa	649.2	463.4	161.6	52.5	124.8
Myntmakulering, milj. st.					
Bruksmynt	221.6	289.4	91.5	27.3	22.8
Jubileumsmynt	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0

Tabell 14.

Utelöpande sedlar och mynt vid slutet av året, Mmk

	1993	1994	1995	1996	1997
Sedlar					
1000 mk	4 053.0	3 829.2	4 440.1	5 153.3	5 579.9
500 "	2 593.0	2 286.6	2 505.0	2 562.0	2 596.9
100 "	5 489.7	5 195.7	5 540.6	6 007.8	6 430.2
50 "	721.3	647.1	692.5	654.2	615.7
20 "	283.8	364.2	396.2	413.4	423.1
10 "	272.6	58.7	50.1	45.4	42.9
5 "	20.5	.	.	.	.
1 "	8.2	.	.	.	.
Summa	13 442.1	12 381.5	13 624.5	14 836.1	15 688.7
Fr.o.m. 1.1.1994 ej längre lagliga betalningsmedel	(9.4) ¹	303.0	252.8	249.5	243.5
Mynt					
Bruksmynt					
10 mk	208.2	325.7	365.2	392.4	415.3
5 "	433.9	416.2	428.6	435.5	440.1
1 "	387.0	371.3	390.4	413.6	428.7
50 p	113.6	79.9	85.9	91.5	97.1
20 "	30.7	.	.	.	.
10 "	96.3	85.6	96.3	105.5	112.7
5 "	19.2	.	.	.	.
1 "	7.5	.	.	.	.
Summa	1 296.4	1 278.7	1 366.4	1 438.5	1 493.9
Jubileumsmynt					
2000 mk	–	–	13.8	13.8	13.8
1000 "	35.0	35.0	35.0	35.0	55.0
100 "	90.4	98.1	104.0	106.0	110.2
50 "	71.8	71.3	70.7	70.4	69.7
25 "	19.8	19.7	19.7	19.6	22.0
10 "	38.2	38.2	38.1	38.1	38.0
Summa	255.2	262.3	281.3	282.9	308.7
Summa mynt	1 551.6	1 541.0	1 647.7	1 721.4	1 802.6
Fr.o.m. 1.1.1994 ej längre lagliga betalningsmedel	(15.7) ²	114.2	111.1	109.0	107.2

¹ Före 1963 emitterade sedlar.² Före 1963 emitterade mynt.

Tabell 15.

Sedelsorteringen i Finlands Bank, milj. st.

	1993	1994	1995	1996	1997
1000 mk	5.6	6.0	4.9	4.6	4.7
500 "	11.1	10.9	10.5	9.4	9.5
100 "	296.3	317.5	396.0	454.8	488.8
50 "	64.8	47.9	68.6	67.1	54.8
20 "	0.6	15.8	73.0	48.3	58.7
10 "	116.5	48.8	1.0	–	–
Summa	494.9	446.9	554.0	584.2	616.5

Tabell 16.

Transaktionerna i Finlands Banks checkkontosystem

	Konto- havare, antal	Transaktioner					
		Mellan bankerna, antal, 1000 st.	Värde, mrd. mk	Mellan Finlands Bank och bankerna, antal, 1000 st.	Värde, mrd. mk	Antal, totalt, 1000 st.	Värde, totalt, mrd. mk
1993	19	66.4	5 941.7	48.8	712.1	115.2	6 653.8
1994	19	62.8	5 880.6	42.5	476.2	105.3	6 356.8
1995	18	69.4	8 087.0	40.6	420.4	110.0	8 507.4
1996	17	62.9	7 380.9	36.0	588.7	98.9	7 969.6
1997	17	64.8	8 189.0	36.1	824.2	100.9	9 013.2
1997							
Januari	16	5.3	788.9	3.5	119.3	8.8	908.1
Februari	16	4.5	584.4	3.0	48.4	7.5	632.7
Mars	17	4.7	645.6	2.8	81.4	7.5	727.0
April	17	5.1	703.3	3.3	71.8	8.4	775.0
Maj	18	4.6	605.1	2.8	47.3	7.3	652.4
Juni	19	5.2	597.7	2.9	65.4	8.1	663.1
Juli	19	5.7	662.4	3.4	69.8	9.2	732.2
Augusti	19	5.5	690.5	2.8	45.7	8.3	736.2
September	19	6.1	761.4	3.0	68.4	9.2	829.9
Oktober	19	6.6	794.6	3.2	73.0	9.8	867.6
November	19	5.6	678.8	2.8	80.6	8.4	759.4
December	19	5.9	676.5	2.6	53.2	8.5	729.7

Tabell 17.

Bankernas checkkontolimiterna under dagen

Vid periodens slut	Limiterna totalt, Mmk	Maximal utnyttjandegrad ¹ , %	Utnyttjandegrad i genomsnitt ² , %
1993	13 325	..	8.8
1994	13 961	..	9.6
1995	12 357	..	11.4
1996	11 547	..	10.1
1997	16 604	88.6	9.5
1997			
Januari	11 542	75.0	13.7
Februari	11 537	57.7	5.7
Mars	11 505	54.5	11.0
April	12 275	48.6	10.8
Maj	14 415	88.6	8.0
Juni	14 473	74.4	7.0
Juli	16 917	52.7	8.4
Augusti	16 207	35.2	8.2
September	15 884	49.9	11.2
Oktober	16 378	38.9	8.6
November	16 024	40.6	11.4
December	16 604	34.4	10.4

¹ Den maximala utnyttjandegraden är lika med förhållandet mellan det största sammanräknade debetsaldot på bankernas checkkonton och de totala limiterna under perioden, %. Den maximala utnyttjandegraden har beräknats från början av 1997.

² Den genomsnittliga utnyttjandegraden är lika med förhållandet mellan det genomsnittliga debetsaldot på bankernas checkkonton och de totala limiterna under perioden, %.

Tabell 18.

Inhemsk clearingrörelse

	Debiteringar		Krediteringar		Transaktioner, totalt	
	Antal, milj. st.	Värde, mrd. mk	Antal, milj. st.	Värde, mrd. mk	Antal, milj. st.	Värde, mrd. mk
1993	206.5	1 021.6	150.3	650.6	356.8	1 672.2
1994	222.6	1 063.4	151.4	802.0	374.0	1 865.4
1995	199.6	1 160.6	156.2	812.0	355.8	1 972.6
1996	128.0	897.4	139.2	1 446.1	267.2	2 343.5
1997	131.2	735.2	146.2	1 448.2	277.4	2 183.4
1997						
Januari	10.0	82.8	12.1	145.7	22.2	228.5
Februari	9.4	61.1	11.6	145.4	21.0	206.5
Mars	9.3	61.4	11.4	135.4	20.6	196.7
April	11.6	76.8	12.7	158.3	24.3	235.1
Maj	11.0	68.9	11.9	145.9	22.8	214.8
Juni	11.8	52.8	11.9	110.4	23.7	163.2
Juli	12.1	50.6	11.9	96.2	24.0	146.9
Augusti	10.4	87.9	10.8	90.6	21.2	178.6
September	11.1	49.0	12.5	100.4	23.6	149.4
Oktober	11.0	51.9	14.3	108.0	25.2	159.9
November	10.0	42.6	11.8	98.3	21.8	140.9
December	13.5	49.4	13.4	113.7	26.9	163.0

Finlands Banks publikationer 1997

Markka & talous	Kvartalstidskrift.
Bank of Finland Bulletin	11 nummer (juni–juli dubbelnummer).
Årsberättelse	Separat på finska, svenska och engelska.
Forskningspublikationer	
Serie E, doktorsavhandlingar och analytiska undersökningar	E:7 VESA VIHRIÄLÄ Banks and the Finnish Credit Cycle, 1986–1995; doktorsavhandling
	E:8 ANNE BRUNILA Fiscal Policy and Private Consumption-Saving Decisions: European Evidence; doktorsavhandling
Diskussionsunderlag	I serien publicerades 20 undersökningar och utredningar som gjorts vid olika avdelningar i banken.
Östekonomiska enhetens översikter	I serien publicerades 7 översikter som utarbetats vid östekonomiska enheten.
Uppgifter för betalningsbalansen	Anvisningar till depositionsbankerna (separat på finska, svenska och engelska). Anvisningar till företagen (separat på finska, svenska och engelska). Betalnings-, valuta- och landskoder (separat på finska, svenska och engelska).
Statistikmeddelanden	Finansmarknaden, utkommer en gång i månaden (på finska, svenska och engelska). Finlands betalningsbalans, utkommer en gång i månaden (på finska, svenska och engelska). Finlands betalningsbalans, årsstatistik (på finska, svenska och engelska). Portföljinvesteringar i Finlands betalningsbalans, utkommer kvartalsvis (på finska, svenska och engelska). Direktinvesteringarnas kapitalflöden i Finlands betalningsbalans, utkommer en gång per år (på finska, svenska och engelska). Direktinvesteringar i Finlands betalningsbalans, utkommer en gång per år (på finska, svenska och engelska). Finländska masskuldebrevslån, utkommer en gång per år (på finska, svenska och engelska).
Beställningar	Finlands Banks årsberättelse och forskningspublikationer finns i bokhandlarna. För officiellt bruk och för forskningsändamål kan publikationer beställas direkt från Finlands Bank, adress Finlands Bank, Dokumenttjänster/adressregistret, PB 160, 00101 Helsingfors, tfn (09)1831, e-post: X.400: s=publications;p=bofnet;a=mailnet;c=fi Internet: publications@bof.fi Bulletinen, tidskriften Markka & talous, diskussionsunderlagen, de östekonomiska översikterna och de statistiska meddelandena (de sistnämnda i huvudsak avgiftsbelagda) samt en förteckning över Finlands Banks publikationer kan beställas från samma adress.

Finlands Banks ledning och organisation vid slutet av 1997

Riksdagens bankfullmäktige

Ordinarie bankfullmäktige

Ilkka Kanerva, ordförande

Johannes Koskinen, vice ordförande

Olavi Ala-Nissilä

Kimmo Sasi

Tuulikki Hämäläinen

Mauri Pekkarinen

Virpa Puisto

Martti Korhonen

Anneli Jätteenmäki

Bankfullmäktiges sekreterare

Anton Mäkelä

Direktion

Sirkka Hämäläinen, direktionens ordförande

Allmän ledning och övervakning av bankens verksamhet

Utvecklingsenheten

Internationella sekretariatet

Information

Revisionsenheten

Ledningens sekretariat

Finansinspektionen, ordförande i direktionen

Harri Holkeri, direktionsmedlem
Betalningsmedelsavdelningen
Regionbyråerna och avdelningskontoren
Administrativa avdelningen
Redovisningsavdelningen
Säkerhet
Östekonomiska enheten
Forskningsavdelningen

Esko Ollila, direktionsmedlem
Avdelningen för betalningsrörelser
Finansmarknadsavdelningen
Setec Oy

Matti Vanhala, direktionsmedlem
Ekonomiska avdelningen
Avdelningen för marknadsoperationer
Penningpolitiska avdelningen

Matti Louekoski, direktionsmedlem
Personalavdelningen
Publikations- och språktjänster
Avdelningen för informationstjänster
IT-avdelningen
Juridiska ärenden

Direktionens sekreterare

Heikki T. Hämäläinen

Pentti Koivikko, direktör

Rapportering till bankdirektör Holkeri

Ärenden som gäller administrativa avdelningen

Ärenden som gäller betalningsmedelsavdelningen,
regionbyråerna och avdelningskontoren

Rapportering till bankdirektör Louekoski

Ärenden som gäller personalavdelningen

Anställningsvillkor, personaladministrativa

bastjänster, bostadslån och samarbetsärenden

Setec Oy, styrelseordförande

Över Finansinspektionen vid Finlands Bank finns ett separat organisationsschema.

Avdelningar, byråer, regionbyråer och avdelningskontor

Administrativa avdelningen Urpo Levo	Byrån för administrativa tjänster Anna Posti	Fastighetsbyrån i Vanda Taisto Lehtinen	Tekniska byrån Harri Brandt
Avd. för betalningsrörelser Raimo Hyvärinen	Byrån för finansiella tjänster Mauri Lehtinen	Byrån för korrespondentbanker Jyrki Varstala	Systembyrån Hannu Wiksten
Avd. för informationstjänster dataadministration Martti Lehtonen	Betalningsbalansbyrån Jarmo Nurminen	Bibliotek Merja Alakulppi	Byrån för Jorma Hilpinen
Avd. för marknadsoperationer Markus Fogelholm	Interventionsbyrån Olli-Pekka Lehmuusaari	Investeringsbyrån Antti Koura stf.	Planeringsbyrån Anneli Isopuro
Betalningsmedelsavdelningen Antti Heinonen	Huvudvalv Kenneth Sainio	Penningförsörjningssystem Seppo Eriksson	Penninghanteringsteknik Kyösti Norhomaa
Regionbyråer och avdelningskontor	Helsingfors–Vanda Kari Lottanen	Kuopio Pekka Konttinen	Tammerfors Martti Hagman
	Uleåborg Renne Kurth	Åbo Timo Tervakko	
IT-avdelningen Pertti Simola	Banktjänster Seija Lomma	Datacenter Kari Helander	PC- och telekommunikationstjänster Kari T. Sipilä
	Stödteam Kari T. Sipilä**	Uppföljningstjänster Matti Ahrenberg	
Ekonomiska avdelningen Antti Suvanto	Byrån för dataadministration Ilkka Lyytikäinen	Prognosbyrån Ilmo Pyyhtiä stf.	Projektbyrån Anne Brunila
Finansmarknadsavdelningen Heikki Koskenkylä Ralf Pauli*	Byrån för betalningssystem Harry Leinonen	Strukturbyrån Markku Malkamäki	
Forskningsavdelningen Juha Tarkka David Mayes*			
Penningpolitiska avdelningen Pentti Pikkarainen Kari Puumanen*	Planeringsbyrån Jarmo Kontulainen	Uppföljningsbyrån Laura Vajanne	
Personalavdelningen Aura Laento Anton Mäkelä*	Byrån för personalärenden Sirpa Ahrenberg		
Publikations- och språktjänster Antero Arimo	Publikationsbyrån Antero Arimo**	Språktjänster Carita Gabrán	
Redovisningsavdelningen Ossi Leppänen	Bokföringsbyrån Tuula Colliander		
Östekonomiska enheten Pekka Sutela*			

Specialenheter

Information Antti Juusela	Internationella sekretariatet Kjell Peter Söderlund Peter Nyberg*	Juridiska ärenden Arno Lindgren	Ledningens sekretariat Heikki T. Hämäläinen
Revisionsenheten Taina Kivelä	Säkerhet Jyrki Ahvonen	Utvecklingsenheten Esa Ojanen	

* direktionsens rådgivare ** vid sidan av egen tjänst

SETEC OY

Styrelse

Pentti Koivikko, Jorma Aranko,

Mauri Jaakonaho, Matti Lehti

Verkställande direktör

Veli Tarvainen

Ledningsgrupp

Veli Tarvainen, Tom Ahlers,

Pekka Kariola, Juhani Salovaara,

Magnus Segercrantz, Tapio Yrjönen,

Kristian Silfverberg (personalrepresentant)

FINLANDS BANK

Grundad 1811

- **Besöksadress**

Snellmansplatsen, Helsingfors

- **Postadress**

PB 160, 00101 Helsingfors

- **Telefon**

nationellt nummer (09) 1831

internationellt nummer +358 9 1831

- **Telex**

121224 SPFB FI

- **Fax**

174 872

- **Telegramadress**

SUOMENPANKKI

- **E-post**

X.400: s=info;p=bofnet;a=mailnet;c=fi

- **Internet**

info@bof.fi

- **Finlands Banks hemsida på Internet**

<http://www.bof.fi>

Avdelningskontor

- **Kuopio**

Puutarhaku 4, PB 123, 70101 Kuopio, tfn (017) 305 111

- **Tammerfors**

Hämeenkatu 13, PB 325, 33101 Tammerfors, tfn (03) 2486 111

- **Uleåborg**

Kajaaninkatu 8, PB 103, 90101 Uleåborg, tfn (08) 310 8800

- **Åbo**

Slottsgatan 20, PB 373, 20101 Åbo, tfn (02) 2326 066